

Ο ΓΡΑΦΙΚΟΣ ΚΟΣΜΟΣ

ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ

ΕΤΟΣ Α'.

ΕΚΔΙΔΟΜΕΝΟΝ ΚΑΤΑ ΔΕΚΑΠΕΝΘΗΜΕΡΙΑΝ

ΤΕΤΡΧΟΣ ΙΣΤ'.

ΜΕΤΑ ΕΙΚΟΝΟΓΡΑΦΕΩΝ

ΕΝ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΥΠΟΛΕΙ,

ΤΗ 15 ΟΚΤΩΒΡΙΟΥ 1880.

Ἐν τῷ προσεχεῖ τεύχει τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» θέλομεν δημοσιεύσει ἐν συμπλέγματι τὰς εἰκόνας, ὡς καὶ ἐκτενεῖς σκιαγραφίας τῶν ἐθνοφυλῶν ἐκείνων ἀνδρῶν τῶν πολυειδῶς καὶ πολυτρόπως τὸν ἀπανταχοῦ Ἑλληνισμὸν εὐεργετήσαντων, τῶν ἐξόχων ἐκείνων Ἑπειρωτῶν ὧν τὰ ὀνόματα δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐνεχαράχθησαν λίαν βαθέως ἐν τῇ καρδίᾳ παντός Ἑλλήνος — τῶν μεγατίμων Ἀδελφῶν Εὐαγγελῆ, Κωνσταντῖνου καὶ Ἀθανάσιου Ζαππᾶ.

ΣΥΓΧΡΟΝΟΣ ΙΣΤΟΡΙΑ

ΤΑ ΕΝ ΔΟΥΝΑΒΕΙ ΣΥΜΦΕΡΟΝΤΑ ΤΩΝ
ΕΥΡΩΠΑΙΚΩΝ ΔΥΝΑΜΕΩΝ.

ὑπὸ Δ. ΣΩΦΡΟΝΙΑΔΟΥ.

Ἐπιθυμοῦντες ὅπως καταδείξωμεν ὅσον οἶόν τε εὐχρινέστερον τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις τὴν

καιρίαν προσβολὴν ἦν τὰ πλεῖστα σχεδὸν τῶν ἄρθρων τῆς συνθήκης ταύτης ἐπέφερον ἐπὶ τῶν συμφερόντων τῶν διαφόρων μεγάλων τῆς Εὐρώπης δυνάμεων, θεωροῦμεν ἐπάναγκες ὅπως ποιήσωμεν λόγον καὶ περὶ τῶν ἐπιβλαβῶν συνεπειῶν ἃς ἐμελλε νὰ συνεπάγεται διὰ τὸ διεθνὲς ἐμπόριον ἡ ὑπὸ τῆς Ρωσσίας δυνάμει τοῦ περὶ ἐπανακτήσεως τῆς Βασσαραβίας ἔξου ἄρθρου τῆς τοῦ Ἀγίου Στεφάνου συνθήκης τοῦ στομίου τοῦ Δουναβέως κατάληψις.

Ὁ Δούναβις πηγάζων ἐκ τοῦ Μ. Δουκάτου τῆς Βάδης διέρχεται ἐπὶ διαμέτρου 3000 χιλιαμέτρων διὰ 8 διαφόρων κρατῶν, ἐν οἷς συμπεριλαμβάνονται καὶ ἡ Οὐγγαρία καὶ αἱ δύο ἡγεμονίαι τῆς Σερβίας καὶ Ρουμανίας. Ὁ ποταμὸς οὗτος εἶναι ἡ κυριωτέρα ἀρτηρία τοῦ ἐμπορίου ἀ-

πάσης τῆς κεντρικῆς Εὐρώπης καὶ ὁ δεσμός ὁ συνενῶν πλεῖστα ἔθνη καὶ διαφόρους φυλάς. Ἐπὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου πλέουσι 350 μεταφορικὰ ἐμπορευμάτων ἀτμόπλοια τῆς γνωστῆς αὐστριακῆς ἐταιρίας τοῦ Λόϋδ· ἐκτὸς δὲ τούτων καὶ ἑτέρα 95 προωρισμένα δι' ἐπιβάτας δὲν παύουσιν ὡσαύτως διαπλέοντα τὸν ποταμὸν ἀπὸ τοῦ Οὐλμ, ὁπόθεν ἄρχεται ἀποβαίνων πλωτός, μέχρι τῆς Μαύρης Θαλάσσης.

Κατὰ τοὺς ἀκριβεστέρους δὲ ὑπολογισμοὺς τὰ ἀτμόπλοια ταῦτα μεταφέρουσι κατ' ἔτος ἐν τῷ ποταμῷ πλεόν τῶν τριάκοντα ἑκατομμυρίων στατήρων ἐμπορεύματα καὶ πλείονας τοῦ ἑκατομμυρίου ἐπιβάτας. Τὰ δὲ ἀποκλειστικῶς ἐκ τοῦ στομίου τοῦ Σουλινᾶ ἐξαγόμενα ἑτησίως ἐμπορεύματα ὑπερβαίνουν τοὺς 600,000 τόνων.

Μετὰ τὰς βραχείας ταύτας πληροφορίας ἂς περὶ τῆς γνωστῆς ἄλλως τοῖς πᾶσιν ἐμπορικῆς τοῦ ποταμοῦ τούτου σπουδαιότητος τοῖς ἀναγνώσταις ἡμῶν παρέσχωμεν, λίαν εὐχερῶς νομίζομεν οὗτοι θὰ ἐννοήσωσι τὸ μέγιστον συμφέρον ὅπερ ἔχουσιν αἱ εὐρωπαϊκαὶ δυνάμεις ὅπως μὴ τὸ στόμιον τοῦ διεθνούς τούτου ποταμοῦ περιέλθῃ ὑπὸ τὴν κατοχὴν δυνάμεως ἀρκούντως ἰσχυρᾶς ὅπως ἀποκλείσῃ ἢ παρακωλύσῃ τὴν ἐπ' αὐτοῦ ἐξάσκησιν τοῦ διεθνούς εὐρωπαϊκοῦ ἐμπορίου. Οὕτω δὲ ἀκριβῶς δύναται νὰ θεωρηθῇ ὁ κυριώτερος λόγος δι' ὃν ὁπότε ἡ Ρωσσία εὐρέθη ἀσθενὴς μετὰ τὸν καταστρεπτικὸν δι' αὐτὴν Κριμαϊκὸν πόλεμον, ἡ συνηνωμένη Εὐρώπη ἀπεφασισεν ἐν τῇ Παρισινῇ συνθήκῃ ὅπως ἀφαιρέσῃ ἀπὸ ταύτης τὴν Βασσαραβίαν καὶ μετ' αὐτῆς τὸ τοῦ Δουνάβεως στόμιον.

Ἡ Ρωσσία καταλαμβάνουσα νῦν τὰ στόμια τοῦ Δουνάβεως ἐσκόπει βεβαίως νὰ τηρήσῃ τὴν αὐτὴν ἦν καὶ πρὸ τοῦ 1856 πορείαν· τὸ δὲ παρελθὸν τοῦτο ἀκριβῶς μᾶς διδάσκει ὅτι ἡ δύναμις αὕτη κατέχουσα μόνη τὰ στόμια τοῦ ποταμοῦ τούτου οὐδόλως ἐφρόντισεν ὅπως συμμορφωθῇ πρὸς τὰς διεθνεῖς περὶ τοῦ ποταμοῦ τούτου διατάξεις αἵτινες συνεπήγοντο δι' αὐτὴν τὴν ὑποχρέωσιν τοῦ νὰ διατηρῇ τὰ στόμια ταῦτα, καὶ ἰδίᾳ τὸ σπουδαιότερον διὰ τὸ ἐμπορικὸν ναυτικόν, τὸ τοῦ Σουλινᾶ, ἐν καλῇ καταστάσει· ἀλ-

λ' ὅτι τούναντίον ὅλως ἐγκατέλειπε ταῦτα εἰς τὴν ἰδίαν αὐτῶν τύχην, ὅπως μίαν ἡμέραν περιφραχθῶσιν ὑπὸ τῆς ἐν αὐτοῖς συσσωρευομένης ἰλῦος καὶ καταστῇ ἀδύνατος ἢ τοῦλάχιστον δυσχερὴς ἡ ποταμοπλοία.

Γνωστὸν ὅτι ὁ Δούναβις ἐκβάλλει εἰς τὸν Εὐξείνιον διὰ τριῶν στομιῶν: τοῦ τῆς Κιλίας πρὸς βορρᾶν, τοῦ Ἀγίου Γεωργίου πρὸς νότον καὶ τέλος διὰ τοῦ Σουλινᾶ. Ἡ πρώτη τῶν ἐκβολῶν τούτων, ἡ τῆς Κιλίας εἶναι ἡ σπουδαιότερα πασῶν, κατὰ δὲ τὴν γνώμην τῶν εἰδημόνων ἡ ἐκβολὴ αὕτη ἔδει ἀντὶ πάσης ἄλλης νὰ χρησιμοποιηθῇ διὰ τὴν διεθνῇ ποταμοπλοίαν. Ἐν τούτοις ἡ εὐρωπαϊκὴ ἐπιτροπὴ ἣτις συνῆλθε κατὰ τὸ 1856 ὅπως ἐποπτεύσῃ εἰς τὴν ἐκτέλεσιν ἐργασιῶν τινων δυναμένων νὰ διευκολύνωσι τὴν μετὰ τοῦ Εὐξείνου τοῦ ποταμοῦ τούτου συγκοινωνίαν ἀντὶ νὰ εὐρύνη πρὸς τοῦτο τὸ στόμιον τῆς Κιλίας ἐδαπάνησε σημαντικὰ χρηματικὰ ποσὰ πρὸς εὐρυνσιν τῆς διώρυγος τοῦ Σουλινᾶ, ἣτις οὐδὲν ἄλλο ἐστὶν εἰμὴ ἀπλὴ διώρυξ παραβαλλομένη πρὸς τὴν ἐκβολὴν τῆς Κιλίας. Οὕτως συνεπεία τοῦ λάθους τούτου εἰς ὃ περιέπεσεν ἡ ἐν λόγῳ διεθνὴς ἐπιτροπὴ ἀπαιτοῦνται κατ' ἔτος νέαι ἐργασίαι ὅπως διατηρεῖται ἡ μετὰ τοῦ Εὐξείνου συγκοινωνία τοῦ ποταμοῦ. Ὁ κ. Ἐρνέστος Γираρδῖνος ἀπέδειξε κατὰ τὸ 1867 διὰ μακρᾶς καὶ ἐμβριθοῦς πραγματείας ὅτι τὸ μόνον πρακτικὸν μέσον δι' οὗ δύναται ν' ἀποβῇ ὁ Δούναβις πλεύσιμος εἰς πᾶν οἰασδὴποτε χωρητικότητος πλοῖον ἦτον ἡ μετὰ τῆς θαλάσσης, τουτέστι τοῦ Εὐξείνου τοῦ στομίου τοῦ Δέλτα συνένωσις. Τὴν ἐκτέλεσιν τοῦ σχεδίου τούτου θὰ εἶχε βεβαίως ὑπ' ὄψιν αὐτῆς ἡ ρωσικὴ Κυβέρνησις. Κρίνομεν δὲ ἀναγκαῖον χάριν τῶν μὴ γνωριζόντων τὸν Δούναβιν ἀναγνωστῶν μας νὰ προσθέσωμεν ὅτι ὁ βραχίων τῆς Κιλίας ἔχει βάθος ἄνω τῶν 2) μέτρων καὶ ὅτι κατὰ συνέπειαν συναινόμεναι μετὰ τῆς θαλάσσης θὰ ἡδύνατο λίαν ἀνέτως νὰ παράσχω ὁρμητήριον εἰς ὁλόκληρον στόλον.

Μετὰ τὰ ἀνωτέρω εὐνόητον πλεόν ἀποβαίνει ὅτι τὸ ζήτημα τοῦτο τοῦ στομίου τοῦ Δουνάβεως ἀπέχει πολὺ ἀπὸ τοῦ νὰ ᾖ ζήτημα

ρωσσοτουρκικόν οἱ διπλωμάται τοῦ Ἀγίου Στεφάνου οὐδόλως ἐπέκτηντο τὸ δικαίωμα ὅπως διακανονίσωσιν αὐτό. Αἱ δυνάμεις συνελθοῦσαι κατὰ τὸ 1856 εἰς ἀνταποκρινομένους πρὸς τὰ συμφέροντα ἐκάστης αὐτῶν καὶ κατὰ συνέπειαν μόνον τῇ συναινέσει καὶ συνκάταθέσει αὐτῶν τούτων τῶν δυνάμεων ἡδύνατο νὰ μεταβληθῶσιν αἱ περὶ αὐτοῦ διατάξεις τῆς παρισινῆς συνθήκης, τοῦθ' ὅπερ καὶ ἐγένετο ἐπὶ τοῦ πρασίνου τάπητος τῆς τραπέζης τοῦ Βερολινείου Συνεδρίου.

ΕΠΙΣΤΗΜΗ ΚΑΙ ΥΛΙΣΜΟΣ

(Ἰδε τεῦχος ΙΕ'.)

Ἐπὶ τούτου προσεκαλέσαμεν μίαν παῖδα, Γουλιέλμαν Βουλερμόζ καλουμένην τὸ ἑβδόμον τῆς ἡλικίας ἄγουσαν, ἣτις κατέθεσεν ὅτι ἤχθη ὑπὸ τῆς μητρός της εἰς τὴν συναγωγὴν ἐν ᾗ ἴδε τὸν Ἰατόζ· τὰ αὐτὰ ὑπεστήριζε καὶ ἐνώπιον ἡμῶν. Εἶπεν ὅτι τὸν εἶδεν ὀρχούμενον καὶ ὅτι ὠδήγει τὴν θυγατέρα του· ὅτι μετὰ τὸν χορὸν ἔκαμνον διαφόρους περιστροφάς, καὶ προσέθηκε τέλος ὅτι ὁ Ἰατόζ δὲν ἐπροσωπιδοφορεῖ ὡς οἱ λοιποί.

Ἄλλα ἀποσπάσματα.

Τὴν ἐννάτην Αὐγούστου ἐρωτηθεὶς ἐκ νέου ὁ Κλαύδιος Ἰατόζ προσεποιήθη ὅτι κλαίει χωρὶς ὅμως οὐδὲν νὰ χύσῃ δάκρυον εἶπεν δὲ ὅτι ποτὲ τὸ Κακὸν δὲν τὸν ἔκαμε νὰ ἀρνηθῇ τὸν Θεόν, τὴν νηστείαν καὶ τὸ βάπτισμα.

Τότε προσήξαμεν τὴν Κλαυδίαν ἣτις ὑπεστήριξεν ὅτι ὁ πατὴρ της τὴν ὠδήγησε δις εἰς τὴν συναγωγὴν, ὁδὸς Τρε-Βουγιὸρ εἰς τὸν οἶκον τοῦ Δεμανζὸν εἶπε προσέτι ὅτι ἀφοῦ τὴν ὠδήγησεν εἰς τὴν ρηθεῖσαν συναγωγὴν τὸν ἤκουσε λέγοντα ὅτι θὰ ὠδηγήσῃ ἐπίσης καὶ τὸν υἱὸν της Κλαυδίου· τότε ἤρξατο νὰ προτρέπῃ τὸν πατέρα της εἰς ἀγαθὰς σκέψεις λέγουσα αὐτῷ ὅτι ἂν εἶπε τὴν ἀλήθειαν θέλει χύσει ὡς αὐτὴ πικρὰ δάκρυα.

Τὴν ἐπιούσαν ἡ Κλαυδία προσήχθη εἰς ἀντιπαράστασιν πρὸς τὴν πωλήτριαν Φραγκίσκαν Περοταῖν, τὴν ὁποίαν ἐδήλωσεν ὅτι ἐγνώρισε ἐν τῇ συναγωγῇ ἐκ τῶν στρεβλῶν κνημῶν καὶ τοῦ ἐνὸς ὀφθαλμοῦ της.

Ἡ πωλήτρια ἀντεῖπε ὅτι ποτὲ δὲν παρευρέθη

ἐν τῇ συναγωγῇ ἐκείνῃ καὶ ὅτι δὲ ἦτο ἐξ ἐκείνων τῶν γυναικῶν.

Ἡ Κλαυδία τοῦναντίον ἀπήντησεν ὅτι ἡ πωλήτρια αὕτη ἐχόρευσε ἐπίσης ὡς καὶ οἱ λοιποὶ ἐν τῇ συναγωγῇ, ἀποτανθεῖσα δὲ πρὸς αὐτὴν τὴν προέτρεψε νὰ σκεφθῇ καὶ νὰ ἐπανέλθῃ πρὸς τὸν Θεόν.

Ἡ Κλαυδία εἶπεν ὅτι ὀφείλουσι τέλος νὰ ὑπομένωσι, διότι καὶ ὁ Ἅγιος Βαρθολομαῖος ἀκόμη ἀπεδερματίσθη διὰ ξυλίνης μαχαίρας. Προσέθηκεν ἀποτεينوμένη πρὸς τὴν πωλήτριαν ὅτι, ἐπιθυμεῖ νὰ εἶπῃ τὴν ἀλήθειαν μετὰ τὴν ἐξομολόγησιν της εἰς Θεόν καὶ ὅτι δὲν φοβεῖται νὰ τὸ κάμῃ. Εἶπε πρὸς τούτοις ὅτι τὸ πῦρ τοῦ κόσμου τούτου δὲν εἶναι ἄλλο τι παρὰ ἡ σκία τοῦ ἄλλου τότε ἡ πωλήτρια ἐπρόφερε τοὺς ἐξῆς λόγους. Ἄ! μάτια μου! θὰ καῇ καὶ σὺ ἐπίσης ὡς καὶ ἐγώ.

ΑΠΟΦΑΣΙΣ ΕΚΔΟΘΕΙΣΑ ΕΝΑΝΤΙΟΝ ΤΟΥ ΚΛΑΥΔΙΟΥ ΚΑΙ ΤΗΣ ΚΛΑΥΔΙΑΣ

Ἰανκατίνου Ἰαττόζ καλουμένων.

Ἐπειδὴ τὸ κάτωθι ἔγγραφον δὲν μᾶς ἐκοινοποιήθη ὑπὸ τοῦ σοφωτάτου διδάκτορος Α. Σερῶ, ὅστις ἐξήλεγξε καὶ τὰ προηγούμενα, δὲν δυνάμεθα νὰ ἐγγυηθῶμεν τὴν αὐθεντικότητά αὐτοῦ ὑφ' ὅλας τὰς ἐπόψεις μόνον ὅτι ἡ σύνταξις αὐτοῦ ἐστὶ ὀρθοτάτη καὶ ἀξιέπαινος, τὸ δὲ ὕφος θρησκευτικώτατον. Ἰδοὺ αὐτό.

Πρὸ πάντων ἐπικαλούμεθα τὸ ἱερὸν τοῦ Θεοῦ ὄνομα· ἐν τῇ ἐνώπιον ἡμῶν διεξαγωμένη δίκῃ κτλ. ἀνατεθείσῃ ἡμῖν ὑπὸ τοῦ Κυρίου μεγάλου δικαστοῦ τοῦ Σαιντουάν, καὶ τοῦ εἰσαγγελέως τῆς αὐτῆς χώρας ἐνάγοντος τὴν Κλαυδίαν καὶ τὸν Κλαύδιον Ἰανκατίνου Ἰαττόζ καλουμένους.

Ἐπειδὴ οἱ ἐν λόγῳ ἐναγόμενοι ἐδώθησαν τῷ διαβόλῳ,

Ἐπειδὴ ἀπεκύρηξαν τὸν Θεόν, τὴν νηστείαν καὶ τὸ βάπτισμα,

Ἐπειδὴ παρευρέθησαν εἰς τὰ σάββατα καὶ τὰς συναθροίσεις τῶν γοήτων ἐν τῇ θέσει καλουμένη Τρε-Βαγιάρ, ἐνθα ἐχόρευσαν, ἔφαγον, ἡσπάσθησαν τὰ ὀπίσθια τοῦ διαβόλου, ἐβοήθησαν τοὺς συνενόχους των εἰς τὸ νὰ παράξουν χάλαζαν κτυπῶντες τὸ ὕδωρ μετὰ ῥάβδους.

Ἐπειδὴ καὶ οἱ δύο φημίζονται ὡς γόητες ἀπὸ ὅλους ἐν γένει ὅσοι τοὺς γνωρίζουσι.

Ἐπειδὴ ὁ ρηθεὶς Κλαύδιος Ἰαττόζ κατηράσθη τὸν Κλαύδιον υἱὸν τῆς θυγατρὸς τοῦ Κλαυδίας, τὴν ὁποίαν ὠδήγησεν εἰς τὰ σάββατα ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ τὴν ἀπωλέσῃ ψυχικῶς.

Ἐπειδὴ ἡ ρηθεῖσα Κλαυδία κατεπορνεύθη ἐλ-

θοῦσα εἰς σαρκικὰς σχέσεις μετὰ τοῦ διαβόλου τοῦλάχιστον καθ' ἃ αὐτὴ αὕτη ὡμολόγησε.

Λαβόντες ὑπ' ὅψιν τὰ ἔγγραφα τῆς δίκης κτλ.

Κατεδικάσαμεν καὶ καταδικάζομεν τὸν τε Κλαύδιον Ἰαττόζ καὶ τὴν θυγατέρα του Κλαυδίαν Ἰαττόζ ἀμφοτέρους ἐναγομένους ὡς ἔπεται· ὁ μέγας δῆμιος τῆς ὑψηλῆς δικαιοσύνης ὁδηγήσει τοὺς ἐνόχους μέχρι τοῦ τόπου τῆς ἀγχόνης ἐνθα ἀφοῦ τοὺς στραγγαλίσει μεχριστοῦ ἐπέλθει φυσικὸς θάνατος (φυσικὸς μὲν ἀλλὰ φαινομενικὸς

διὰ τοὺς δαιμονιῶντας) θέλει καύσει τὰ σώματά των καὶ μεταβάλει αὐτὰ εἰς κόνιν.

(Ἵ.Πογ.) ΧΕΝ.

ΤΕΛΕΥΤΑΙΟΣ ΘΡΗΝΟΣ ΤΟΥ ΟΠΟΙΟΥ ΕΚΦΕ-
ΡΟΜΕΝ ΠΡΟΣ ΤΑΣ ΑΓΑΘΑΣ ΨΥΧΑΣ.

Ἀποκλειστικῶς ἀποτεινόμενοι.

Διὰ μακρῶν καὶ ἐπιμόνων μόχθων κατωρθώ-
σαμεν νὰ φέρωμεν εἰς φῶς τὰς πράξεις καὶ τὴν
διαγωγὴν τοῦ εὐσεβεστάτου καὶ σωφωτάτου ἀν-

Ο ΠΡΙΓΚΗΨ ΒΙΣΜΑΡΚ (ἀρχικαγκελάριος τῆς Γερμανικῆς αὐτοκρατορίας).

δρὸς Ερ. Βογιέ, καὶ τοῦτο πρὸς χρῆσιν τῶν εἰς τὴν ἐκκλησίαν καὶ τὴν ὑγιᾶ ἠθικὴν ἀφοσιωμένων εὐσεβῶν. Ὡς πρὸς τοῦτο νομίζομεν ὅτι ἐξετελέσαμεν καθῆκον, χωρὶς ὅμως νὰ ἔχωμεν τὴν φαντασιοπληξίαν ὅτι ἐτέθη τέρμα εἰς τὰς μυσαρὰς καὶ εἰδεχθεῖς πράξεις τῶν ὁποίων ἐκόντες ἄκοντες ἐσμέν αὐτόπται μάρτυρες κατὰ τὸν ἀποτρόπαιον τοῦτον αἰῶνα.

Σήμερον οἱ δαιμονιῶντες ἐγκαθίστανται ὡς ἄπλοὶ παράφρονες εἰς τὸ κατὰστημα τοῦ Σαραντῶν ἢ εἰς ἄλλα τοιαῦτα καθιδρύματα, ἐνθα τοὺς περιθάλλουν, καὶ τὸ δὴ χειρίστον ἀπρεπῶς εἰρωνευόμενοι, τὸν καθυποβάλλουν εἰς ψυχρολουσίαν ἀντὶ νὰ τοὺς ρίψουν εἰς τὰς κανονικὰς φλόγας ἐν αἵς, καθ' ὅλους τοὺς θεῖους καὶ ἀνθρωπί-

νους νόμους, κατὰ τὰς ἀναριθμήτους ἀποφάσεις τῶν πατέρων καὶ διδασκτῶν καὶ τοσούτων ἐκκλησιαστικῶν ἀναθεμάτων δέον οἱ τοιοῦτοι νὰ ἐψηθῶσι ζῶντες.

Ἐκτὸς τούτου μεθ' ὅλα τὰ εὐσεβῆ ἀναθέματα, ἀφ' ἑνὸς μὲν τοσούτων νομομαθῶν ἱεραρχῶν, ἀφ' ἑτέρου δὲ τοσούτων καθολικῶν συγγραφέων, οἵτινες ἰδίᾳ ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ ἐκμηδενίσαι τὴν ἀσέβειαν καὶ τοὺς ἀσεβεῖς καὶ ὑποστηρίξαι γενναίως τὸν Πλάστην, ἀνασπῶσι ἄνευ ἀναβολῆς τὸν πηλὸν τῶν ὕβρεων ἀπὸ τῆς εἰδεχθοῦς κεφαλῆς τῶν ἀπίστων, τῶν ἐπικουρίων, τῶν ἀθέων, καὶ ὅλων τῶν τῆς συμμορίας τῆς πανώλους ταύτης, μεθ' ὅλα λέγω ταῦτα, οὐδὲν τῶν τεράτων τούτων καὶ τῶν ὑποστηρικμάτων τοῦ ἐωσφόρου

οὔτε καὶ τὴν ἀπλὴν καὶ ἥσυχον τοῦ στραγγαλισμοῦ ποινὴν ὑφίσταται.

Ὡστε δὲν ὑπάρχει πλέον θρησκεία. Σήμερον δὲ (ὦ τοῦ φρικώδους θεάματος!) Ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Γαλλίας πόλει ἥτις ἄλλοτε, ὡς οἱ πάντες οἶδασι, ἦτο ἡ πρεσβυτέρα τῆς Ἐκκλησίας θυγάτηρ, εἰς μαργαρίτης εἰς τὸ μέτωπον τοῦ Χριστιανισμοῦ, ἐν τῇ θέσει ἦν ὠνόμασαν Πεδῖον τοῦ Ἄρεος, ὄνομα ἀρχαίας Ἐθνικῆς Θεότητος, ἐπεσώρευσαν σωρὸν κατηραμένων τῆς

πολυτελείας, τοῦ ἐπικουρισμοῦ, καὶ τῆς δῆθεν ἐπιστήμης ὀργάνων, τὰ ὅποια δὲν εἶναι ἄλλο παρὰ ἀπλοὶ ὑπηρέται καὶ ὑποκινηταὶ τῶν ἐπὶ θανασίμων ἀμαρτημάτων, τεχνηταὶ προδοσκίδες ἐντόμων τὰ πάντα ἐπινοηθέντα, τῇ ὑποκινήσει τοῦ Σατανᾶ, ὑπὸ τοῦ πεπτωκότος ἀνθρώπου μόνον καὶ μόνον πρὸς εὐκολωτέραν συνάφειαν μετὰ τῆς ὕλης καὶ πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἀδυναμίας τῶν πέντε τοῦ ἀνθρώπου αἰσθήσεων. (1)

Ὁ παρὰ τῇ Ὑψηλῇ Πύλῃ πρεσβευτὴς τῆς Ἰταλίας ΚΟΜΗΣ ΚΟΡΤΗΣ.

ΑΠΟΛΟΓΙΑ ΠΟΛΥΤΙΜΟΤΑΤΩΝ ΚΑΙ ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑ ΤΕΛΙΚΟΝ.

— Λοιπὸν, φίλε ἀναγνώστα, ἀνῆλθες ποτε πνευστιῶν τὰς χιονοσκεπεῖς Ἀλπεις; ἄνω τῶν ἐκ ὀριῶν ὁασιῶν, ἄνω ἀκόμη τῶν ὑψικόμων πευκῶν, μέχρι τῆς ζώνης ἥτις περιλαμβάνει τὴν πρὸς βοσκὴν γλὸσιν ἐστολισμένην τῇδε κακεῖσε με ἀνθή καὶ ἥτις ἀνωτέρω μὲν τοῦ δάσους, κάτω ὅμως τῶν χιόνων καὶ τῶν κρυσταλλωδῶν πάγων περιβάλλει τὰς ὥρας Ἀλπεις ὡς ζῶντὴν τὴν Ἀφροδίτην; Ἰδοὺ! ἡ ζῶντὴ αὕτη ἀναπολεῖ εἰς τὴν φυγὴν τὸν οὐράνιον παράδεισον ἐνθα κατεβροχθήθη τὸ ἀπαίσιον μῆλον. Ἐκεῖ γοητευτικὴ στολὴ ἀνθούσης καὶ μυροβόλου πρασιάς, ἀδαμάντινα

ρυάκια γλυκεῖαν μουσικὴν ἀρμονίαν ἐν τῇ ροῇ των ἀποτελοῦντα, ἀήρ ζωτικὸς καθαρὸς καὶ ἀγνός ὡς συνειδήσεις ἀγία, ἡδὺς δὲ εἰς ἀναπνοὴν, κωδωνίσκοι ποιμνίων ἀργυροειδῇ ἐκβάλλοντες ἤχον, ποιμὴν δὲ συνάμα πορρωτέρω αὐλίζων ἠδεῖαν τῇ ἀκοῇ μελωδίαν προσφέρει· ὑπὸ τοὺς πόδας σου ποταμοὶ κείμενοι δίκην ἀργυρῶν ταινιῶν, λίμναι ὡσεὶ κάτοπτρα στίλβουσιν, χωρίδια παιδικοῖς ἀθύρμασι παρεμφερῇ· ἀνωθι δὲ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς σου ὁ μέγας τοῦ στερεώματος θόλος τὸν

(1) Τὸ ἄρθρον τοῦτο ἐδημοσιεύθη κατὰ τὴν Παγκόσμιον ἔκθεσιν τοῦ 1867· τὰ περὶ οὗ ὁ λόγος ἐγγράφα εἶδον αὐθεντικώτατα.

ὅποιον ὁ τοῦ σύμπαντος ἀρχιτέκτων δι' ἑνὸς μόνοι λόγου ὠκοδόμησε, καὶ τὸν ὅποιον αἱ βραχῶδεις τῶν ὁρέων κορυφαὶ προβαίνουνσι δῆθεν ὅπως διασπάσῃσι, φέρουσαι ἐπ' ὤμων σωροὺς πάγων ὑελωδῶν, καὶ ἐπὶ κεφαλῇς πικρὴν χιόνος φεγάκην, ὕψος θλιβερόν ἅμα καὶ ὑπερήφανον ἔχουσιν ὥσπερ ἡ τὴν πίστιν ἀποβαλοῦσα ψυχὴ.

Ἐνῷ δὲ ἔκθαμβος ἐνώπιον τοῦ ὠραίου τούτου θεάματος, ἐκστατικὸς πρὸ τοῦ ὠραίου τούτου τῆς φύσεως προσώπου ἰστάμενος ἀναπέμπεις εὐχαριστίας καὶ ψάλλεις τὴν δόξαν τοῦ θεοῦ μεγαλείου, ἰδοὺ χελιδῶν ἐντὸς τοῦ διαυγοῦς τούτου ἀέρος ἐλαφρῶς κολυμβῶσα ἐγγίζει μετὰ τὴν ἄκραν τῆς μικρᾶς αὐτῆς πτέρυγος τὴν χιονοσκεπῇ τοῦ ὄρους κορυφῇ. Ἡ τοσοῦτον ἐλαφρὰ αὕτη φαῦσις, ἥτις οὐδ' ἐπὶ τῆς παρειᾶς τοῦ ἐν μαστῷ βρέφους γινομένη οὐδὲν θὰ ἐπέφερεν ἐρύθημα ἀπέσπασεν ἀπὸ τῆς χιόνος τεμάχιον καὶ λεπτοκαρύου λεπτότερον· τὸ τεμάχιον τοῦτο γίνεται μετ' ὀλίγον ἴσον καρύου, εἴτα λαμβάνει τὸ μέγεθος ἀσκού, κυλιόμενον δὲ προσκτᾶται μετ' ὀλίγον ὄγκον λόφου ὅστις ἀποσπασθεὶς τῆς βάσεως τοῦ συμπαρασφύει λίθους καὶ βράχους καταστρέφων πᾶν τὸ προστυχόν, ἀνατρέπει τοῦ ποίμενός ὅστις τελειώνει τὸν αὐλισμόν του ἐν τῷ Ἄδῃ, ἐκρίζουν ἑκατὸν ἐτῶν πεύκας αἵτινες καταπίπτουσι μετὰ τρομεροῦ πατάγου, μετὰ μικροῦ δὲ ὁ ὄγκος οὗτος μανιωδέστερος καὶ τοῦ τῆς Νουμηδίας ἱππου, καταπίπτει θανατηφόρος ἐπὶ τῶν χωρίων τῆς πεδιάδος κατακλίζων τὰ πάντα καὶ παραδίδων εἰς θάνατον καὶ τὸν ὑπέργηρων γέροντα καὶ τὸν ἀκμάζοντα νέον, καὶ τὸν δίκαιον καὶ τὸν ἀδίκον· διότι ὅταν ἡ ὀργὴ τοῦ Θεοῦ ἡμῶν βαρύνῃ ἐκδικητικῶς ἐπὶ τῶν ἀνθρώπων κατασυντρίβει τὸ πᾶν ἄνευ διακρίσεως, ἐπιφυλαττομένη μετὰ ταῦτα νὰ παραλάβῃ εἰς τὸν παράδεισον τὸν ἀθῶον, τοῦ ὁποίου, τὸ Πλουτώνειον ὀρέπανον, ἐξέτχισε προῶρως τὸ συμφωνητικὸν τῆς θνητῆς ταύτης ζωῆς ἐγγράφον.

Χριστιανοί, ἀδελφοί μου, οἵτινες ἀναγινώσκετε τὰ παρόντα φωτισθῆτε ἀπὸ τῆς παραβολῆς ταύτης, ὁ χιωνώδης ὄγκος ὁ τοσοῦτον ἀδύνατος ἐν τῇ ἀρχῇ του, καὶ τοσοῦτον τρομερὸς ἐν τῷ τέλει εἶναι ἡ αἵρεσις, εἶναι πᾶσα ἔνοχος συνάφεια εἶναι τὸ βρωμερὸν φιλοσοφικὸν ἀμάρτημα· ὥστε, ἀδελφοί, δεόν νὰ φονεύσωμεν τὴν χελιδῶνα ἐγκαίρως, δεόν καυσίτριάζειν τὴν καρκινώδη πληγὴν μετὰ τὰς σοφὰς καὶ ἀγίας τῆς ἐκκλησίας συμβουλὰς· δεόν ὁ αἰρετικὸς καὶ ὁ ἀσεβὴς νὰ κατακλινθῶσιν ἐπὶ μιᾶς καλῆς στρωμνῆς φλεγόμενων φρυγάνων· τουλάχιστον ἀντὶ φρυγάνων δυνάτον νὰ γίνῃ χρῆσις γαιανθράκων, καὶ τοῦτο ἐπὶ μόνῳ τῷ σκοπῷ τοῦ νὰ καταδειχθῇ ὅτι παραχωρεῖται καὶ προνόμιόν τι εἰς τὸ κακὸν πνεῦμα τῆς δῆθεν προόδου τοῦ σιδηροῦ τούτου αἰῶνος.

Ἀλλὰ, δύνασθε εἰπεῖν, τσαῦτα ὀλοκαυτώματα διὰ τῆς θείας τῆς πίστεως φλογὸς ἀνηφθέντα τόσοι αἰρετικοὶ καὶ ἄθεοι καταστραπέντες, ὡς οἱ πατέρες ἡμῶν ἐπόθησαν, διὰ χειρὸς τοῦ θεοῦ δὲν ἤρκεσαν νὰ συγκινήσωσι καὶ νὰ καταβάλλωσι τὴν ὕδραν τῆς ἀσεβείας· ὥστε κάλλιον νὰ ἀφεθῶσιν ἐλεύθερα τὸ λέγειν καὶ τὸ σκέπτεσθαι, καθόσον μάλιστα ἡ ἀληθὴς ἀλήθεια, ὥσπερ ὁ ἀδάμας, ἐστὶ σκληρὰ διὰ τοὺς ὀδόντας τῶν ἀσεβῶν.

Ὡ! πόσον ἡ γλῶσσα αὕτη ὀζει αἰρέσεως! Ταῦτα εἰσιν ψευδῆ ἐπιχειρήματα ὑπὸ τοῦ διαβόλου προβαλλόμενα, ἀναμφιδόλως πρέπει τις νὰ σέβηται πολὺ τὴν ἐλευθερίαν τοῦ ὁμιλεῖν καὶ σκέπτεσθαι ἀλλ' ὑπὸ μόνον τὸν ὅρον τοῦ ὅτι τὸ σκέπτεσθαι καὶ ὁμιλεῖν πρέπει νὰ γίνωνται συμφώνως μετὰ τὰς ἀγίας Γραφάς. Ἄλλως τί ἄλλο ἔσται ἡ θλίψις καὶ ἀπέχθεια; Ἡ ἀποτυχία τῶν πατέρων ἡμῶν προήλθεν οὐχὶ ἀπὸ τὴν πολλὴν αὐστηρότητα ἀλλ' ἀπὸ τὴν ὑπερβολικὴν ἐπιεικειαν. Πρέπει νὰ φονεύσωμεν τὴν χελιδῶνα. Πιστεύσατε το.

ΠΑΓΚΟΣΜΙΟΝ ΛΕΓΚΩΜΑ.

ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΦΕΝΔΗΣ ΗΛΙΑΔΗΣ.

(Πρωτότυπος Σκιαγραφία).

Ἐν τῷ τελευταίῳ τεύχει τοῦ ἡμετέρου περιοδικοῦ ὑπεσχέθημεν τοῖς ἡμετέροις ἀναγνώσταις νὰ παράσχωμεν αὐτοῖς τὰς σκιαγραφίας δύο διαπρεπῶν ὁμογενῶν τῶν κ. κ. Γεωργίου Κορωνιοῦ καὶ Γεωργίου Ζαφειροπούλου· μὴ δυνηθέντες ὁμῶς νὰ συμπληρώσωμεν τὰς περὶ τοῦ ἀτόμου αὐτῶν πληροφορίας μας ἀ-

ναγκαζόμεθα νὰ ἀναβάλωμεν τὴν δημοσίευσιν τῶν σκιαγραφιῶν τούτων. Τολμῶμεν δὲ νὰ διατηρῶμεν τὴν βεβαιότητα ὅτι τὸ ὁμογενὲς τῆς ἡμετέρας πρωτεύουσας δημόσιον μετὰ πολλῆς τῆς εὐχαριστήσεως καὶ ἐνδιαφέροντος θέλει ἀναγνώσει τὴν σκιαγραφίαν τοῦ ἀτόμου ἑτέρου διαπρεποῦς ἐπίσης ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενοῦς, ὁμογενοῦς μὴ ἐπιδιώκοντος πομπώδεις ἐπιδείξεις καὶ κενοφανεῖς ἐξυμνήσεις, πλὴν τὰ εὐγενέστερα

πάντοτε ἀπέναντι τῶν ὁμογενῶν αὐτοῦ ἐπιδείξαντος αἰσθήματα καὶ πολλαχῶς καὶ πολυτρόπως τὴν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενῇ κοινότητα εὐεργετήσαντος· ὁ ἀξιότιμος καὶ ὑπὸ πάντων ἐκτιμώμενος οὗτος ὁμογενῆς, οὔτινος ἀτελῆ σκιαγραφίαν ἀποφασίζομεν σήμερον ὅπως παραθέσωμεν ἐν τῷ Παγκοσμίῳ Λευκώματι τοῦ παρόντος τεύχους «τοῦ Γραφικοῦ Κόσμου» ἐστὶν ὁ Κ. ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΕΦΕΝΔΗΣ ΗΛΙΑΔΗΣ, ἐν τῶν διαπρεπεστέρων μελῶν τοῦ ἐμπορικοῦ τῆς ἡμετέρας μεγαλουπόλεως κόσμου.

Ἀναντίρρητον τυγχάνει βεβαίως ὅτι ἡ κοινωνία αἰσθάνεται πάντοτε πρὸς τὰ ἄτομα ἃτινα ἠδυνήθησαν νὰ προαχθῶσι καὶ καταλάβωσι ὑπέροχον ἐν αὐτῇ θέσιν οὐχὶ διὰ συγγενικῶν ἢ φιλικῶν προστασιῶν, οὐχὶ διὰ συγκαιρίας ἐκτάκτων ὅλως περιστάσεων ἢ κληρονομικῶν συμπτῶσεων, ἀλλὰ δυνηθέντα νὰ ἀναδειχθῶσι διὰ τῆς προσωπικῆς αὐτῶν ἱκανότητος, τῶν ἀτομικῶν αὐτῶν προσόντων, τῆς ἰδίας αὐτῶν ἐνεργητικότητος, ἀναντίρρητον, λέγομεν, τυγχάνει ὅτι ἡ κοινωνία τρέφει πάντοτε πρὸς τὰ ἄτομα ταῦτα εἰλικρινῆ ἐκτίμησιν καὶ αἰσθάνεται πάντοτε δι' αὐτὰ ὑπόληψιν πολὺ ζωηροτέραν ἐκείνης ἣν αἰσθάνεται πρὸς τοὺς σχόντας τὸ εὐτύχημα νὰ εὐρωσι ἐν τῷ βίῳ αὐτῶν ἐτοιμοὺς στρογγυλὰς πατρικῆς ἢ συγγενικῆς περιουσίας ἢ καταλάβωσι διαπρεπῆ ἐν αὐτῇ θέσιν διὰ τῆς κληρονομίας τοῦ βαρυήχου τοῦ πατρὸς αὐτῶν ὀνόματος.

Κατορθώσας νὰ ἀναδειχθῇ καὶ καταλάβῃ οὐτωςὶ σπουδαίαν ἐν τῷ ἐμπορικῷ καὶ λοιπῷ τῆς Κωνσταντινουπόλεως κόσμῳ θέσιν διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ ἐνεργειῶν, τῆς ἰδίας αὐτοῦ πρωτοβουλίας, τῆς ἀτομικῆς αὐτοῦ ἱκανότητος καὶ ὁ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ ἐφελκύσατο ἀκριβῶς διὰ τοῦτο τῆς γενικῆς καὶ ὁμοθύμου ἀπάντων τῶν ἐν Κωνσταντινουπόλει ὁμογενῶν τε καὶ ξένης ὑπολήψεως.

Ἄν ἐπιθυμῇ τις νὰ μάθῃ τὸ τί δύναται νὰ κατορθώσῃ τις ἐν τῷ κόσμῳ τούτῳ δι' ὀρθῆς καὶ συνετῆς κρίσεως ἐμφυχουμένης ὑπὸ λογικῆς καὶ οὐχὶ ἐξειμμένης φιλοδοξίας δὲν ἔχει ἢ νὰ μελετήσῃ λεπτομερῶς τὸν μέχρι τοῦδε κοινωνικὸν βίον τοῦ Ἀναστασίου Ἡλιάδου ὅ-

πως πεισθῇ ὅτι δὲν ἀπαιτοῦνται ἰσχυραὶ προστασίαι, οὔτε ἔκτακτοι καὶ ἐξαιρετικοὶ περιστάσεις ὅπως σχηματίσῃ τις περιουσίαν καὶ ἀνέλθῃ εἰς ὑψηλοτέραν τῆς καταγωγῆς αὐτοῦ κοινωνικὴν σφαίραν, ἀλλ' ὅτι πρὸς τοῦτο ἀπαιτεῖται συνετὴ ἀποφασιστικότης καὶ λελογισμένη ἐπιχειρηματικότης συμβαδίζουσαι μετὰ ἐμπορικῆς εὐθύτητος καὶ ἀκριβοῦς τοῦ ἀτομικοῦ χαρακτῆρος ἀκεραιότητος.

* *

*

Γεννηθεὶς ἐν τινι τῶν προαστείων τῆς Κωνσταντινουπόλεως ἐκ γονέων τιμίων καὶ εὐσεβῶν ὁ ΑΝΑΣΤΑΣΙΟΣ ΗΛΙΑΔΗΣ ἔτυχε παρὰ τούτων καθ' ὅσον ἐπέτρεπον αὐτοῖς τοῦτο τὰ ὑλικά αὐτῶν μέσα ἀρκούντως ἐπιμεμελημένης ἀγωγῆς. Ἐπιδοθεὶς δὲ ἐκ νεαρᾶς αὐτοῦ ἡλικίας εἰς τὸ ἐμπορικὸν στάδιον καὶ συνεργασθεὶς μετὰ τοῦ μακαρίτου Δημητρίου Ἀποστολίδου Βαξεβάνογλου, λίαν γνωστοῦ εἰς τὸν ἐμπορικὸν τῆς ἐποχῆς ἐκείνης κόσμον, ἔλαβε τὸ ἐνεργητικώτερον μέρος ἐν ταῖς σπουδαίαις ἐμπορικαῖς ἐπιχειρήσεσι ἃς ὁ μεγαλέμπορος οὗτος διεξήγαγεν τότε μετὰ τῆς Αὐτοκρ. Κυβερνήσεως.

Ἐπιτελέσας εἴτα τὴν ἐμπορικὴν αὐτοῦ χειρὰφῆτησιν καὶ ἀναλαβὼν τὴν δι' ἴδιον αὐτοῦ λογισμὸν διεξαγωγὴν ἐμπορικῶν ἐργασιῶν ὁ Ἀναστάσιος Ἡλιάδης κατέδειξεν εὐθύς ἐξ ἀρχῆς ὅτι ἐστὶ πεπροικισμένος ἐκ φύσεως διὰ τοῦ ἐμπορικοῦ ἐκείνου πνεύματος καὶ ἐπιχειρηματικῆς ἐκείνης ἱκανότητος ἣτις καὶ μόνῃ ἀρκεῖ νὰ ἐξασφαλίσῃ εἰς τὸν κάτοχον αὐτῆς βεβαίαν προαγωγὴν.

Ἐπεκτείνας τὸν κύκλον τῆς ἐμπορικῆς αὐτοῦ ἐνεργείας καὶ ἀναλαβὼν νὰ παράσχῃ τὰς προμηθείας τῆς Αὐτοκρατορικῆς Κυβερνήσεως, ἰδίᾳ δὲ τὰ κρέατα τοῦ Ὑπουργείου τοῦ Ναυτικοῦ καὶ τοῦ Αὐτοκρατορικοῦ Οἴκου, ὁ Ἀναστάσιος Ἡλιάδης ἐπεδείξατο καθ' ἀπάσας αὐτοῦ ταύτας τὰς μετὰ τῆς Κυβερνήσεως συναλλαγὰς μεγίστην χαρακτῆρος εὐθύτητα καὶ ἀκεραιότητα. Κατὰ τὴν φρικώδη δὲ ἐκείνην διὰ τὴν ἡμετέραν πρωτεύουσιν ἐποχὴν, κατὰ τὴν χολέραν τοῦ 1865, ἐξηκολούθησεν οὐ-

οὕτω σπουδαίας εἰς τὴν Ὀθωμανικὴν Κυβέρνησιν ὑπηρεσίας.

* *

Πρὸς συμπλήρωσιν τῆς ἠθικῆς ταύτης εἰκό-
νος τοῦ διαπρεποῦς τούτου ὁμογενοῦς ὀφείλομεν
νὰ προσθέσωμεν εἰς τὰ ἀνωτέρω ὅτι ἐν τῶν
κυριωτέρων τοῦ χαρακτῆρος αὐτοῦ διακριτικῶν
ἐστὶν ἡ ἔκτακτος, ἡ ἐξαιρετικὴ αὐτοῦ μετριο-
φροσύνη καὶ ἡ ζωηρὰ πρὸς τὰς κενοφανεῖς ἐπι-
δείξεις ἀποστροφή. Ὅσάκις ἐζητήθη ἡ συνδρομὴ
αὐτοῦ ὑπὲρ κοινοφελοῦς καταστήματος ἢ ἀγαθοερ-
γοῦ τινος σκοποῦ ὁ Ἀναστάσιος Ἡλιάδης
ἔσχε πάντοτε τὴν εὐγενῆ θέλησιν οὐδέποτε νὰ
ἀρνηθῇ ταύτην, πλὴν δι' ἐκτάκτου πράγματι
γενναιότητος καὶ προθυμίας νὰ χορηγήσῃ αὐτήν.
οὐδόλως ἐν τούτοις ὁ γενναῖος οὗτος ὁμογενὴς
ἐπιθυμεῖ ὅπως αἱ ἀγαθοεργίαι τοῦ αὐτοῦ διασαλ-
πίζονται διὰ τῶν ἐφημερίδων μας ἀπὸ τοῦ ἐνὸς
μέχρι τοῦ ἑτέρου τῆς γῆς ἄκρου, πλὴν ὡς ἀλη-
θῆς φιλάνθρωπος ἐπάρκειται εἰς τὴν ἐσωτερικὴν
ἐκανοποίησιν ἣν αἰσθάνεται ἡ συνειδήσις αὐτοῦ
ὅσάκις ἐπιτελεῖ καὶ πράττει τὸ ἀγαθόν.

Γνωρίζοντες ἐκ τοῦ σύνεγγυς τὸν βίον τοῦ Ἀ-
ναστασίου Ἡλιάδου ἡδυνάμεθα νὰ ἀνα-
φέρωμεν ἐνταῦθα πλείστας περιστάσεις καὶ ἃς
ὁ εὐγενὴς οὗτος ὁμογενὴς διὰ τῆς χαρακτηριζού-
σης αὐτὸν γενναιότητος ἔσπευσε νὰ παρέσχῃ
εἰς ἀπεινώσιν ὑπὸ τῆς τύχης κατατρεχθείσας οἰ-
κογενεῖας πολύτιμον ὑποστήριξιν, ἀδελφικὴν ὄν-
τως ἀρωγὴν καὶ περίθαλψιν· σεβόμενοι ὁμῶς
τὴν ἐγνωσμένην τοῦ ὁμογενοῦς τούτου μετριο-
φροσύνην ἀπέχομεν ἀπὸ τοῦ νὰ φέρωμεν εἰς φῶς
τὰ φιλάνθρωπικά του ταῦτα ἐπεισόδια, ἐπαρ-
κούμενοι εἰς τὸ νὰ εἰπώμεν ὅτι καὶ τοι ὁ πέπλος
τοῦ ἀνωνύμου ὑφ' ὃν ὁ Ἀναστάσιος Ἡλιά-
δης ἐννοεῖ νὰ καλύπτῃ τὰς ἀγαθοεργίας αὐτοῦ
ἐστὶ λίαν πυκνός· εὐρέθησαν ὁμῶς ἄνθρωποι οἵ-
τινες ἡδυνήθησαν νὰ ἰδῶσιν δι' αὐτοῦ τὴν ἐξαι-
ρετικὴν τῆς καρδίας τοῦ διαπρεποῦς τούτου ὁ-
μογενοῦς εὐγένειαν τὰ ὄντως λεπτὰ τῆς ψυχῆς
αὐτοῦ αἰσθήματα καὶ μετὰ τῶν ἀνθρώπων τού-
των ἔχομεν τὸ εὐτύχημα καὶ ἡμεῖς νὰ συγκα-
ταριθμώμεθα.

* *

ὑπὸ οἰκογενειακὴν ἐποψίν ἐξεταζόμενος ὁ
Ἀναστάσιος ἐφένδης Ἡλιάδης ἀνήκει εἰς τὴν ἐπαι-

νετὴν χορείαν τῶν ἀξιολόγων ἐκείνων γονέων
οἵτινες πεπροικισμένοι ἐκ φύσεως διὰ φιλομαθοῦς
καὶ φιλοπροόδου χαρακτῆρος, διακαίονται ὑπὸ
τῆς ἐπιθυμίας ὅπως ἀντὶ πάσης θυσίας παρά-
σχωσιν εἰς τὰ τέκνα αὐτῶν τὴν ἐντελεστέραν
ἀνατροφὴν καὶ καλλιεργήσωσι τὴν διάνοιαν αὐ-
τῶν δι' εὐρυτέρας ὅσον τὸ δυνατόν ἐκπαιδεύσεως.
Οὕτως εἰς τὰ τέσσαρα αὐτοῦ τέκνα — Μαρίαν
Γεώργιον, Δημήτριον καὶ Κασσάνδραν — παρέχει
ἀγωγὴν σύμφωνον τῆς κοινωνικῆς αὐτοῦ περιω-
πῆς. Αἱ προσπάθειαι δὲ αὗται τοῦ φιλοπροόδου
τούτου πατρὸς δυνάμεθα νὰ εἰπώμεν ὅτι ἐστέ-
φθησαν ὑπὸ πλήρους ἐπιτυχίας ὅσον ἀφορᾷ τὴν
τελειοποιεῖσθαι ἀγωγὴν τῆς πρωτοτόκου αὐτοῦ
θυγατρὸς, ἥτις συνδυάζουσα λίαν θαυμασίως ἐν
τῷ προσώπῳ αὐτῆς ἐξαιρετικὴν τρόπον εὐγέν-
ειαν καὶ εὐρείαν διανοητικὴν ἀνάπτυξιν, ἀπο-
λαύει τῶν συμπαθειῶν καὶ τῆς εὐλοκίνοῦς ἐκ-
τιμήσεως ἀπασῶν τῶν ἀνωτέρων οἰκογενειακῶν
τῆς ἡμετέρας μεγαλουπόλεως κύκλων. Ἡ Δε-
σποσύνη ΗΛΙΑΔΟΥ καίπερ εὐτυχήσασα νὰ
κατέχῃ λίαν σπουδαῖα οἰκογενειακὰ καὶ ἀτομι-
κὰ πλεονεκτήματα, ἐν τούτοις ἐστὶ καὶ ὁ ὅλ-
κληρίαν ἀπηλλαγμένη τῆς ἀνυποφόρου ἐκείνης
οἰήσεως ἥτις παραβιάζει μεγάλως τὸν χαρα-
κτῆρα ἑτέρων νεανίδων ἀνηκουσῶν εἰς τὰς ἀνω-
τέρας τῆς ἡμετέρας κοινωνίας σφαῖρας καὶ ἥτις
— οὐδόλως διστάζομεν νὰ τὸ εἰπώμεν — καθί-
σταται αὐταῖς πάντοτε πρόξενος τῶν λυπηρω-
τέρων τοῦ νεανικοῦ αὐτῶν βίου ἀτυχημάτων.
Μακρὰν τῆς κατακριτέας ταύτης οἰήσεως ἡ εὐ-
παίδευτος τοῦ κ. Ἡλιάδου θυγάτηρ διακρίνεται
τούναντίον ἐπὶ μεγίστη σεμνοπρεπείᾳ καὶ ἐξαι-
ρετικῇ χαρακτῆρος μετριοφροσύνῃ.

Δίδοντες πέρας εἰς τὴν ἀτελῆ ταύτην τοῦ ἀ-
ξιοτίμου τούτου μεγαλεμπόρου σκιαγραφίαν οὐ-
δὲν ἕτερον ἔχομεν νὰ προσθέσωμεν εἰμὴ ὅτι ὁ
Ἀναστάσιος Ἡλιάδης διὰ τῆς ἐμπορικῆς
εὐθύτητος καὶ ἀκεραιότητος τοῦ χαρακτῆρός του
ἀφ' ἐνὸς καὶ διὰ τῆς ἐξαιρετικῆς εὐγενείας καὶ
ἀδρότητος τῶν τρόπων αὐτοῦ ἀφ' ἑτέρου ἀπο-
λαύει λίαν ζωηρῶν παρὰ τῇ ἡμετέρᾳ κοινωνίᾳ
συμπαθειῶν, συμπαθειῶν ἃς δὲν ἠτύχησαν νὰ
ἀπολαύσωσιν ἄλλοι ἔχοντες πολὺ μεγαλειτέραν
αὐτοῦ παρουσίαν καὶ πλέον βαρύνχον αὐτοῦ ὄ-
νομα.

Η ΛΑΥΡΑ ΤΟΥ ΠΕΤΡΑΡΧΟΥ.

Η ΛΑΥΡΑ

Ὀλίγαι ἐν τῇ οἰκουμένῃ γυναῖκες ἔσχον τὸ εὐτύχημα τοῦ ἀποθανατισθῆναι ὑπὸ μεγάλων ποιητῶν· ἡ ἱστορία ἀναφέρει πλεῖστας, αἵτινες διὰ τοῦ κάλλους ἢ τῶν ἀρετῶν αὐτῶν ἐπέδρασαν ἐπὶ τῆς ἀνθρωπότητος πρὸς ὄφελος ἢ βλάβην αὐτῆς. Ὀλιγίστας ὁμῶς ἡ ποίησις ἐναπεταμίευσεν ἐν τῇ ἀγλαῇ αὐτῆς πινακοθήκῃ ἵνα πρότυπον δώσῃ τοῖς μεταγενεστέροις αἰῶσι. Τοιαύτας γυναῖκας ἐκλείσεν ἡ τοῦ Ὁμήρου ἄφθιτος Μοῦ-

σα, καὶ μετὰ σεβασμοῦ ἔτι προφέρονται τὰ ἐξοχα ἐκεῖνα, τῆς Πηνελόπης, καὶ τῆς Ναυσικάας ὀνόματα κάλλους ἀρετῆς καὶ σωπροσύνης ἀπαράμιλλα διδάγματα . . .

Ἐν τῇ μεταγενεστέρᾳ ποιήσῃ τρεῖς γυναῖκας βλέπομεν κύριον θέμα τριῶν τῆς Ἑσπερίας ποιητῶν· τὸ ὄνομα αὐτῶν κατέστη ἰδανικός κάλλους καὶ ἀρετῆς τύπος, ἔδωκεν ὕλην τῇ γραφίδι τῶν διασημοτέρων ζωγράφων, πρότυπον γλυμμάτων, ἰδέαν μουσικῆς.

Εἶναι ἡ Βεατρίκη, ἡ Λαῦρα, ἡ Μαργαρίτα.

Ψάλλτας ἔσχον τὸν Δάντην, τὸν Πετράρχην, τὸν Γκαϊτε.

Τίς πώποτε δὲν ἤκουσε τὸ ὄνομα τῶν τριῶν τούτων τοῦ γυναικείου φύλου ἀγλαϊσμάτων ἐν Εὐρώπῃ; ἀπὸ τοῦ ἀφελεστέρου γονδολιέρου τῆς Βενετίας ἄχρι τοῦ σοβαρωτέρου Γερμανοῦ φιλόλογου τὸ ὄνομα αὐτῶν εὐσεβάστως ἀναφέρεται. Εἶναι αἱ παρὰ τῷ λαῷ ἐξαγιασθεῖσαι — οὕτως εἰπεῖν — ψυχαί, ὧν ὁ χρόνος οὐδέποτε κατορθώσει νὰ ἀμαυρώσῃ τὸ κλέος.

Ἡ παρακειμένη εἰκὼν παρίστησιν ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφίᾳ τὴν Λαύραν, ἣν ὁ μελιχρὸς Πετράρχης ἀπεθανάτισεν διὰ συλλογῆς ὅλης στίχων ἀπαραμίλλων ἐν τῇ καθόλου λυρικῇ ποιήσει. . . . Εἶδομεν ἐν ὀλίγοις τίς αὕτη; ἀλλὰ πρὸ παντὸς ἄλλου ἐρωτήσωμεν, Ἡ Λαῦρα ὑπῆρξε;

Τοῦτο σπουδαῖον ζήτημα οὐκ ὀλίγα γεννήσαν σχόλια, καὶ συζητήσεις.

Περὶ αὐτῆς ὡς περὶ Βεατρίκης πολλοὶ ὑπάρχουσι οἱ διατείναντες, ὅ,τι καὶ περὶ Ὁμήρου. «Ὅτι δὲν ὑπῆρξε» καίτοι φαινὰ ἱστορικὰ γεγονότα στερεῶς πρὸς τὴν ὑπαρξίν καὶ τὸν βίον αὐτῶν σχετιζόμενα, ἀριδῆλως ἀποδεικνύουσι τὰναντία. . . . «Ὅτι ὑπῆρξε.»

Οὐδαμῶς ἡμῖν ἐνδιαφέρει ἂν ἡ Λαῦρα μνησολογούμενη ἦ οὐ. Οἱ βιογράφοι τοῦ ἀοιδοῦ αὐτῆς Πετράρχῃ διατείνονται ὅτι ἐγεννήθη ἐν Ἀδινιῶνι τῷ 1308, καὶ ὅτι ὑπῆρξε σύζυγος Οὐγού ἐκ Σάδης κυρίου πλουσιωτάτου. Αὐτὸς ὁ Πετράρχης ἐπὶ τοῦ ἐξωφύλλου ἀντιτύπου τινος τοῦ Βιργιλίου ἀνακαλυφθέντος τελευταίως, ἐν τινι βιβλιοθήκῃ, ἰδιοχείρως γράφει ὅτι «Ἡ Λαῦρα ἐπεφάνη αὐτῷ τῷ πρῶτον ἐν τῇ ἡλικίᾳ δέκα ἐννέα ἐτῶν, αὐτὴν ἀνεπίληστον ἡμέραν ἐξ ἀπριλίου 1327 περὶ ὥραν ὅθην πρωῒνην ἐν τῷ ναῷ τῆς ἁγίας Κλαίρης. . . . ὅτι κατὰ τὸν αὐτὸν μῆνα, τὴν αὐτὴν ἡμέραν, τὴν αὐτὴν ὥραν τῷ 1348 τὸ σέλας ἐκεῖνο ἐξέλιπε τοῦ κόσμου» ὁπότε ἐκεῖνος διητᾶτο ἐν Βερώνῃ.

Λεπτομέρειαι τοιαῦται ἀπὸ τοῦ στόματος αὐτοῦ τοῦ ποιητοῦ πηγάζουσιν, ἀρκούντως τὴν ὑπαρξίν τῆς Λαύρας ἐπιβεβαιοῦσι.

Ἐν τῇ πρωτίστῃ θέᾳ τῆς ὡραίας ταύτης γυναικὸς ὁ Πετράρχης ἐτρώθη ὑπὸ τοῦ διακαεστέ-

ροῦ ἔρωτος, δυστυχοῦς μὲν ἴσως αὐτῷ, διότι πικρίαν καὶ θλίψιν τῷ ἐπότισεν καὶ ἅπαντα τὸν βίον, ἀλλ' εὐτυχοῦς τῇ πατρίδι αὐτοῦ Ἰταλίᾳ, ἥτις σὺν τῷ Δάντῃ, τῷ Τάσσῳ, καὶ τῷ Ἀρίοστω ἀπετέλεσε τετράδα ποιητῶν τὰ μάλα τιμήσασαν τὴν ὡραίαν ταύτην χερσόνησον τῆς Μεσογείου.

Οὔτε χρόνος οὔτε τόπος ἐπιτρέπουσιν ἡμῖν ἵνα λεπτομερῶς ἀνελίξωμεν τὰ κατὰ τὸν εἰκασατῇ αὐτοῦ ἔρωτα πολιτικά συμβᾶντα, σπουδαίως ἐπιδρᾶντα τῆς ζωῆς καὶ τῆς τύχης τοῦ κλεινοῦ ποιητοῦ, ἀλλ' οὔτε λεπτομερῇ αὐτοῦ τε καὶ τῆς ἐρωμένης βίον, διότι σελίδας θὰ ἐπληροῦμεν. Ὁ ἀναγνώστης τοῦ Γραφικοῦ κόσμου δὲν ἐνδιαφέρεται ἴσως νὰ μάθῃ τίς, ἀλλ' οἷα ὑπῆρξε ἡ κόρη ἐκείνη ἥς τὸ κάλλος καὶ αἱ χάριτες προσήνεγκον τῇ Ἰταλίᾳ ἓνα τῶν μειζόνων αὐτῆς ποιητῶν.

Οἷα λοιπὸν ἡ Λαῦρα;

Ἀφήσωμεν αὐτὸν τὸν ἐραστὴν καὶ ποιητὴν αὐτῆς τὸν πανηγυρικὸν τοῦ κάλλους καὶ τῶν ἀρετῶν τῆς φθεγγόμενον. . .

«Ἐκ τίνος πηγῆς — λέγει ὁ Πετράρχης — ὁ ἔρως ἠρύσθη τὸν χρυσὸν δὲν ἔσπειρεν ἀπλῆτως ἐν τῇ ξανθῇ αὐτῆς κόμῃ; Ἐκ τίνος λειμῶνος ἐδρεψέ τὰ ἐν τῷ προσώπῳ τῆς ῥόδα; Ποῦ ἤθροισε τὰς νιφάδας ἐκεῖνας τῆς χιόνος ἃς ἐπισώρευσεν ἐν τοῖς στέρνοις αὐτῆς. . . . Ἐκ τίνων ἀγγέλων, ἐκ τίνων σφαιρῶν ἀρύεται τὴν φωνὴν ἐκείνην ἥτις ἐναλλάξ μαγεύει καὶ καταναλίσκει με. . . . τίς ὁ ἥλιος ὁ γεννῶν τὸ σέλας τῶν ὁμμάτων τῆς ἐκείνων διδόντων μοι ζωὴν οἶμοι! ἀλλὰ καὶ θάνατον.»

Καὶ ἀλλαχοῦ.

«Εἰς τί μέρος τοῦ οὐρανοῦ ἡ φύσις εὔρε τὸν ἀγλαὸν τοῦτον τύπον; Ἐκ τίνος πρωτοτύπου παρήγαγε τὸ ἐκμαγεῖον τοῦ προσώπου αὐτῆς ἐν ᾧ καταφαίνονται οὐρανίων μόνον ἀπαυγασμάτων ἵχνη; Τίς πώποτε ψυχὴ ἔτχε παραπλήσιον ἀρετῶν ἄηροισμα; καίπερ αἱ ἀρεταὶ αὐταὶ συνενώθησαν ἵνα μὲ καταστρέψωσι. . . . Ματαίως ρεμβάζει τις τὰ θεῖα καὶ ἄφρατα πρὶν ἰδῇ ἐφάπαξ τὸ πρόσωπον ἐκεῖνο, πρὶν τὰ ὡραῖα αὐτῆς ὁμματα θαυμάσῃ.»

Ἡ Λαῦρα ἦν ἐγγαμος, οἷα ἀπόγνωσις διηνε-

κῆς τῷ ποιητῇ καὶ ἀοιδῷ αὐτῆς! Ὁ πρὸς τὸ ζῶν τοῦτο ἵνδαλμα διακαῆς τοῦ Πετράρχου ἔρωος παρεμφερῆς ὑπῆρξε γελοέστη τινι καὶ διαυγαστάτῃ πηγῇ ἣν πόρρωθεν ὄρα διψῶν καὶ φλεγόμενος ὁ ὁδοιπόρος, μὴ δυναμένη ὁμῶς ὁροσίσαι τὰ καυστηρὰ αὐτοῦ χεῖλη παρεμβαλλόντων τρομερῶν βαράθρων. . . τῆς τιμῆς, τῆς σωφροσύνης, τοῦ καθήκοντος. . .

« Ἐάν τὰ ἄστρα — ἔκραζεν ἐν θλίψει — ἔχωσι μυστηριώδη τινα ἐπὶ τῶν θνητῶν δύνανται, αἶον ἀτέραμον, τῆς γεννήτεώς μου ὑπῆρξε τὸ ἄστρον! . . . Σκληρὰ ἡ κοιτὶς ἡ λικνήτατά με, πετρώδης ἡ γῆ ἐν ἣ τὸ πρῶτον ἐποίησα βῆμα. . . Σκληρὰ ἡ κόρη ἥς ὁ ἔρωος καταναλίσκει με. . . Σκληρὸς ὁ ἔρωος πρὸς ὃν τοσάκις ἐμορμύρισα. . . »

Ἄλλ' ἡμέραν τινα ἀποφράδα ἡ ἀθάνατος Λαῦρα δὲν ὑπῆρχεν ἐν τοῖς ζῶσι, ἀπέπτη εἰς οὐρανούς. . . Ὁ ἀμείλικτος θάνατος ἀφῆρπασεν αὐτὴν θαλερόν ἐτι ἄνθος. Ὅποια τῷ Πετράρχῃ ὁδύνη! ἀλλὰ καὶ ποῖα ἐνταυτῷ διαφιλῆς πηγῇ ἀσμάτων καὶ θρηνώδων στίχων! Οἱ πρὸς τὴν ζωὴν τῆς Λαύρας ὕμνοι τοῦ ποιητοῦ πένθιμον ἐνεδύθησαν χιτῶνα, καὶ ἀπὸ Σαπφικῶν ὠδῶν Ἱερεμίου ἐγένοντο ἄσματα. . .

« Ἀπάνθρωπε θάνατε! — ἐφώνει ἀπεγνωκῶς ὁ Πετράρχης — ἀφῆρεσάς μοι τὸ ἀγλαέστερον τῶν προσώπων ὅσα ἡ γῆ εἶδεν, ἔσθυσας τὸ σέλας τῶν ὠραιότερων τῆς σφαίρας ὁμμάτων, ἐχώρισας τὴν ἐναρετωτέραν ψυχὴν ἀπὸ τοῦ ὠραιότερου σώματος. . . »

« Ἡ Ἐρωμένη ἐπιφαίνεται μοι πολλάκις ἐν ὄνειρῳ ἵνα ἐλαφρύνῃ με ἐκ τῆς ἀνίας. . . Τὸ ἔλεος οἶοναί ποδηγετεῖ αὐτὴν πρὸς με, οὐδεμίαν δ' ἔχω τανῦν παραμυθίαν ἐκείνης ἣν ἐν ὄνειρῳ μοὶ παρέχει. . . »

« Καὶ ἂν ἡδυνάμην ἐκφράσαι πάνθ' ὅσα φθέγγεται μοι τότε, πανθ' ὅσα περικοσμοῦσιν αὐτὴν γόητρα, τίγρεις καὶ ἄρκτων θά κατένυγον καρδίας, πολλῷ μᾶλλον ἀνθρώπων. . . »

Τοιαύτη ἐν ἀτελεῖ σκιαγραφίᾳ ἡ Λαῦρα, ἡ πολυθρύλλητος ἐκείνη τοῦ Πετράρχῃ Λαῦρα ἥς τὸ ὄνομα λάμπει ἐτι εἰς αἰῶνας ἐν ὅσῳ τὸ κλέος τοῦ ποιητοῦ αὐτῆς, ἐν ὅσῳ ἡ Βεατρίκη καὶ ὁ Δάντης, ἡ Μαργαρίτα καὶ ὁ Γκαῖτε. . .

Ἐπισφραγίσωμεν τὸ δοκίμιον τοῦτο δι' αὐτῶν τῶν στίχων δι' ὧν ὁ κλεινὸς ποιητὴς περαίνει τοῦ πρὸς τὸ ἵνδαλμα αὐτοῦ διηγεκοῦς αὐτοῦ ὕμνολογίου καὶ ἐλεγείου.

« Δῶμεν πέρας τοῖς ἐρωτύλοις ἡμῶν ἄσμασι. . . Ἡ ἐμπνεοῦσά με πηγὴ ἐξηράνθη. . . ἡ δὲ λύρα θρηνώδεις καὶ ὑποκώφους καὶ μόνον φθέγγεται πλέον ἤχους. . . »

4 86ρίου 1880

Θ. Μ.

ΤΟ ΠΡΩΤΟΝ ΑΠΟ ΚΩΝΗΠΟΛΕΩΣ ΕΙΣ ΑΘΗΝΑΣ ΤΑΞΕΙΔΙΟΝ.

(Συνέχ. καὶ τέλος ἴδε τεῦχος ΙΕ'. σελ. 472.)

Β'.

Ἦτο νύξ. Πρὸ πολλοῦ οἱ φανοὶ τῶν πλοίων εἶχον ἀναφθῆ, μόλις ἐφάνησαν αἱ πρῶται τοῦ σφαιρώματος λυχνίαι. Πρὸ πολλῶν ὥρῶν τὸ πλοῖον ἔπλεεν ἐπὶ τῶν Ἑλληνικῶν ὑδάτων. Εἵχε παρέλθει παρὰ τὸν φοβερόν Καρκρέα, οὐτινος καὶ αὐτὴ ἡ ὄψις φέρει εἰς τὴν ψυχὴν τὴν ἰδέαν τοῦ ναυαγίου. Τὸ ὄλον τῆς ἀποτόμου ταύτης ἄκρας ὁμοιάζει μὲ χαῖνον στόμα βρυχωμένου θηρίου. Ὀδόντες τοῦ στόματος τούτου τοῦ χαίνοντος, εἶνε αἱ ὀξεῖαι ἄκραι τῶν σκοπέλων, βρυχηθμός ὁ πάταγος τῶν ἐπ' αὐτοῦ λυσσωδῶς θραυομένων κυμάτων. Ἀλλ' ὁ ἄνθρωπος ἐπάλασε κατὰ τοῦ φοβεροῦ τούτου τάφου τῶν πλοίων διὰ τοῦ ἀτμοῦ καὶ ἐνίκησεν. Ὁ ἀτμός παρέσχεν εἰς αὐτὸν τὴν αὐτὴν ἐκδούλευσιν καὶ ἦν ἡ ἀνάπτυξις τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν· ἐλυτρώθη ἀπὸ δύο φάσματα. Πρὸ τῆς προόδου τῶν ἐπιστημῶν τούτων, ὁ ἄνθρωπος ἐπάλασεν ἐν ἀγωνίᾳ κατὰ τῶν προλήψεων, κατὰ τῶν θαυμάτων. Ἐπίστευε καὶ εἰς τὰ δύο, διότι αἱ ὀφθαλμοὶ του, ἀνοιχθέντες προῶως πρὸς κατάλειψιν τοῦ ἀπείρου, δὲν ἐσκέφθησαν ὅτι ἔπρεπε νὰ κατανοήσωσι πρὶν τὸ πρῶτον. Ὁ ἄνθρωπος εἶχε περιφρονήσει τὴν γεννήσασαν αὐτὸν γῆν καὶ ἡ γῆ, ὡς μήτηρ περιφρονηθεῖσα, τὸν ἐτίμωρει. Ἀπεκάλυπτεν εἰς τινὰς τὰ μυστήριά της καὶ οὗτοι, ἐκδικοῦντες τὴν προσβολὴν, ἤγον καὶ ἔφερον ὡς κτῆνος τὸν

ἀποπλανηθέντα ἄνθρωπον. Μέσα τῆς κυριαρχίας τῶν ἐπὶ τοῦ πνεύματος τῶν ἄλλων, ἦσαν αὐτὰ ἐκεῖνα, ἅτινα πρὶν ὁ ἄνθρωπος εἶχε περιφρονήσει, τὰ μυστήρια τῆς φύσεως. Ἀλλ' ἡ πρόοδος τῶν Φυσικῶν ἐπιστημῶν κατέρριψε τὴν μυσταρὰν ταύτην δυναστείαν. Ἡ πρόοδος αὐτῶν ἦτον ἡ συμφιλίωσις τοῦ ἀνθρώπου μετὰ τῆς μητρὸς του γῆς.

Ἡ δὲ ἐφαρμογὴ τοῦ ἀτμοῦ ὡς δυνάμεως κινητικῆς, κάτεπολέμησε νικηφόρως καὶ τὸ δεύτερον φάσμα· ἐσμίκρυνε τὰς ἀποστάσεις. Πρὸ τρισχιλίων ἐτῶν ταξειῖδιον ἀπὸ τῆς Τρωάδος μέχρις Ἰθάκης διήρκει δεκαετίαν ὅλην, σήμερον ὁ περίπλους τῆς γῆς συμπληροῦται εἰς ἡμέρας 80!...

Ὁ ἀπέναντι τοῦ Καφερέως φάρος τῆς Ἀνδρου πρὸ πολλοῦ δὲν ἐφαίνετο πλέον· τὸ φέρον τὸν Καλλιχλῆ σκάφος εἶχε κάμψει τὴν ἄκραν τοῦ Σουνίου. Ἡ Σελήνη, καθ' ὁλοκληρίαν στρέψασα πρὸς τὴν Γῆν τὸ χλωμὸν πρόσωπόν της, ἐφαίνετο διασκελίζουσα ὡς γίγας τὰ ὑπ' αὐτὴν πλανώμενα νέφη. Ἐπλησίαζεν εἰς τὸ ἥμισυ τοῦ νυκτερινοῦ δρόμου τῆς ζηλοτύπως διωκομένη ὑπὸ τοῦ ὑπερηφάνου μνηστῆρός της, τοῦ φωστῆρος τῆς ἡμέρας. Φεύγει ἀλλ' εἰς μάτην· τὰ ἰσχυρὰ τοῦ ἔρωτος δεσμὰ παρακωλύουσι τοῦ δρόμου τῆς τὴν ταχύτητα καὶ μετὰ μηνιαίαν αἰθέριον καταδίωξιν πίπτει θνήσκουσα εἰς τοῦ μνηστῆρός της τὴν πυριφλεγῆ ἀγκάλην.

Ἀλλὰ κατὰ τὴν ἐποχὴν ἐκείνην ἦτο πολὺ μακρὰν τοῦ ἀπηνούς διώκτου της· ἀνελάμβανεν ὅθεν ἅπασαν τὴν λαμπρότητα τῆς ἀργυρᾶς καλλονῆς της, ἐνώπιον τῆς ὁποίας ἐσθυνον ἐκ ζηλοτυπίας οἱ ἐν τῇ ἀπουσίᾳ της ἐπιδεικνύοντες τὰς ἀδμαντίνας μαρμαρυγὰς τῶν ἀστέρων, ὡς ὠχρίᾳ καὶ ἐξαφανίζεται πρὸ τῆς ἐξόχου καλλονῆς τὸ κοινὸν κάλλος, ὡς σιωπῶσι πρὸ τῆς μεγαλοφυΐας οἱ κοινοὶ νόες.

Ἐφαίνετο ἤδη μακρόθεν ἡ ἐπίπεδος τοῦ Φαλήρου παραλία καὶ ἀριστερόθεν αὐτῆς ὁ ἐπὶ τῆς ἐνδόξου Σαλαμῖνος φάρος, ὀλίγω μακρὰν τοῦ στενοῦ, ὅπερ εἰδίδαξεν ἓνα βασιλεῖα ἀμυθήτου πλήθους τὸν σεβασμὸν πρὸς τὴν ἀνδρείαν. Ὁ Καλλιχλῆς καὶ ἅπαντες οἱ ἐπιβάται ἦσαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος. Τίς δύναται νὰ κοιμηθῇ ἐνῶ

σκέπτεται ὅτι πρώτην φορὰν θὰ πατήσῃ τὴν ἐνδοξὸν τῆς Ἀττικῆς γῆν, ὅτι πρώτην φορὰν θὰ ἀναπνεύσῃ τὸν ἐλεύθερον ἀέρα της, ὅτι πρώτην φορὰν θὰ ἴδῃ τὰ λαλοῦντα τῆς ἀρχαιότητος μνημεῖα; Συγκίνησις ζωηρά, συγκίνησις ἐκ τῶν ἡδυτέρων, ἔκαμνε τὴν τρυφεράν τοῦ Καλλιχλέους καρδίαν νὰ πάλλῃ ζωηρῶς. Τὴν Ἑλλάδα δὲν τὴν ἡγάπα μόνον ὡς ἐνεστῶς, ὡς πατρίδα του, τὴν ἡγάπα καὶ ὡς παρελθόν· ὅθεν τὴν ἐλάτρευεν.

Ἐράνησαν τέλος καὶ οἱ τὸ στόμιον τοῦ Πειραιῶς φωτίζοντες φάροι. Τὰ πάντα ἐν τῷ πλοίῳ ἦσαν εἰς κίνησιν, ἀπὸ τοῦ πλοιάρχου μέχρι τοῦ τελευταίου ναυτοπαιδός. Τὸ σύριγμα τοῦ ναυκλήρου (ὅπερ εἶνε ἡ διὰ πασῶν ἐφ' ἧς τονίζονται αἱ ἐργασίαι ἐκάστου) ὠδήγει τὸ πλήρωμα εἰς τὰς πρὸς προσέγγισιν εἰς λιμένα ἀπαιτούμενας ἐργασίας.

Ὁ Πειραιεύς, διὰ τὸν εἰσπλέοντα ἐν καιρῷ νυκτός, παρουσιάζει τὴν ὄψιν φωταγωγημένου ἀμφιθεάτρου. Πλατεῖα τοῦ ἀμφιθεάτρου τούτου εἶνε ἡ θάλασσα ἐφ' ἧς μυριοπλασιάζονται ἀντανακλώμενα τὰ τοῦ ἀμφιθεάτρου φῶτα. Εἶνε λιμὴν σχεδὸν κυκλικός, μικρὰς ἀλλ' ἀτφαλοῦς περιοχῆς, παρουσιάζων ὄψιν λίμνης μᾶλλον ἢ θαλάσσης. Ἡ εἰσοδὸς του εἶνε τὸσον στενὴ, ὥστε μόλις εἰς δύο συνάμα πλοῖα παρέχει ἐλευθερίαν διαβάσεως.

Λέμβος, φέρουσα ἐπὶ τῆς πρύμνης τὴν οὐρανόχρουν σημαίαν, ἐπλησίασε τὸ προσαράξαν ἐν τῷ λιμένι πλοῖον, φέρουσα τὴν τῆς ἀποβιβάσεως ἄδειαν· ἑκατοντὰς δὲ λέμβων, μὲ ἡνεωγμένον ἱστίον, ὡς πτέρυγα περιστερᾶς, προσήγγισαν πρὸς παραλαβὴν τῶν ἀποβιθασθησομένων ἐπιβατῶν. Ἡ ταχύτης καὶ ἡ εὐκαμψία τῶν λεμβούχων τούτων ὑπερέβη τὰς προσδοκίας τοῦ Καλλιχλέους· ἀνερριχθήσαν ἐπὶ τοῦ καταστρώματος τοῦ πλοίου πρὶν ἢ καταβιθασθῶσιν αἱ κλίμακες. Ἐκ τῶν ἀγρίων δὲ φωνῶν τῶν ἐξ ἐφόδου ἐπιδραμόντων τὸ πλοῖον λεμβούχων, ὁ Καλλιχλῆς ἐπέισθη ὅτι πράγματι εὗρίσκετο εἰς τὴν λάλον χώραν τῆς Ἀττικῆς.

Ὁ Καλλιχλῆς κατορθώσας τέλος νὰ εὕρῃ λεμβούχον τινα μᾶλλον φιλήσυχον ἐπέβη τῆς λέμβου του καὶ ἀπεβιβάσθη εἰς τὸ τελωνεῖον, ὅπου,

μετὰ τὴν ἐξέτασιν τοῦ ὁδοιπορικοῦ κιβωτίου του, εὐρέθη ἐλεύθερος. Ἀλλ' ἐτιμωρήθη διότι τόσον ταχέως ἀνέπνευσε, καθ' ὅσον ὁ φαινόμενος φιλήσυχος λεμβοῦχος του, ὅστις πρὸ τῆς ἐπὶ τῆς λέμβου ἐπιβιβάσεώς του ἤρνήθη (ἀπὸ εὐγένειαν βέβαια) νὰ ἔλθῃ εἰς συμπρωσίας περὶ τοῦ ναύλου, ἀπῆτει μετὰ τὴν ἀποβίβασιν ὅ ὅλα φράγκα ὡς διαπόρια. Πέντε φράγκα διὰ πλοῦν οὐχὶ μακρότερον τῶν 20 βημάτων! . . . Πόσον ἐπωφελὲς θὰ ἦτο διὰ τοὺς ἀναλαμβάνοντας τὴν διεύθυνσιν ἀτμοπλοϊκῶν ἐταιριῶν, ἐὰν ἐλάμβανον ὡς μέτρον τοῦ ναύλου τὴν μονάδα τοῦ λεμβοῦχου! Ἀλλ' οἱ διευθύνται τῶν ἐν λόγῳ ἐταιριῶν δὲν εἶνε τόσον εὐφρεῖς ὅσον ὁ Ἕλλην λεμβοῦχος.

Συμβιβασθείσης τέλος καὶ τῆς ἀνωμαλίας ταύτης, τῇ ἐπεμβάσει ἀστυνομικοῦ τινος κλητῆρος, ὁ Καλλικλῆς, μεταβιβάσας τὸ κιβώτιόν του εἰς τὸ πλησιέστερον ξενοδοχεῖον, ἐξῆλθεν εἰς τὴν πόλιν ὅπως ἴδῃ ὅ,τι ἀξιοπερίεργον αὕτη εἶχε, ἀποφασίσας ἐνδομύχως νὰ μὴ ἐπιβῇ πλέον λέμβου, ἥς πρότερον δὲν ἐσυμφώνησε τὸ ἀντίτιμον.

Γ'.

Μόλις ἡ ἐνδεκάτη μ. μ. ὥρα εἶχε σημάνει ἐν τῷ ἐπὶ τοῦ Χρηματιστηρίου Πειραιῶς ὥρολογίῳ, καὶ ἐν τούτοις αἱ ὁδοὶ τῆς πόλεως, δυσαναλόγως πλατεῖαι πρὸς τὴν ἑκτασίαν τῆς, ἦσαν ἔρημοι ἀνθρώπων. Τὰ πάντα ἐσιώπων ὑπὸ τὴν νερκωτικὴν τοῦ Μορφέως χλαμύδα. Οὐδεὶς κρότος, οὐδεμία φωνή, διέκοπτε τὴν πένθημον σιωπὴν τῆς νυκτὸς πλην τοῦ ρόχθου τοῦ ὑπὸ τὴν τροπιδὰ λέμβου σχιζομένου ὕδατος, ἢ τοῦ κρότου τῶν τροχῶν καὶ τῶν ὀπλῶν τῶν ἵππων διαβαινούσης ἀμάξης.

Ὁ Καλλικλῆς ἠπόρει διὰ τὴν σιγὴν ταύτην, τὴν τόσῳ πρόωρον, καὶ εἶχε δίκαιον ν' ἀπορῇ. Δὲν ἐγνώριζεν ὅτι οἱ τοῦ Πειραιῶς κάτοικοι εἶνε οἱ μᾶλλον φιλήσυχοι τῶν ἀνθρώπων. Ὁ Πειραιεὺς κατοικεῖται ἀπὸ ἐμπόρους ἢ βιομηχάνους. Καὶ αἱ δύο αὗται τάξεις ἐργάζονται ἀπὸ τῆς πρώτης αὐγῆς μέχρι τῆς νυκτὸς ἀδιακόπως, λόγος δι' ὃν φυσικῶς ἐκζητοῦσιν ἐν τῷ ὕπνῳ ἢ τῇ οἰκογενειακῇ περιθάλψει νὰ ἀνακτήσωσι τὰς δυνάμεις αἷς τινὰς δι' ὅλης τῆς ἡμέρας ἐργαζόμενοι

κατηνάλωσαν. Διὰ τοὺς ἀέργους (καὶ ἄεργοι ἐν Ἑλλάδι εὐρίσκονται, ὡς εἰς πᾶσαν πόλιν, οἰουδῆποτε μεγέθους) ὑπάρχουσι καταφύγια, ἐν οἷς οὔτοι δύνανται νὰ συνεχίζωσι τὴν ἀπραξίαν τῆς ἡμέρας καὶ νὰ διέρχωνται εὐχαρίστως τὸ πλεῖστον τῆς νυκτὸς, τὰ ὠδικὰ καφενεῖα καὶ τὰ Ζυθοπωλεῖα. Ἐν τοῖς καταγωγίοις τούτοις προσπαθοῦσι ν' ἀνανήψωσιν ἐκ τῆς ὀλοήμερου νάρκης των, προερχομένης ἐκ κραιπάλης τῆς παρελθούσης νυκτὸς, μεταχειριζόμενοι τὴν ὁμοιοπαθητικὴν θεραπείαν, ὁλ. νέαν κραιπάλιν. Ποτήρια ἀφροστεφοῦς ζύθου, συμπινόμενα μετὰ τῶν διεγερτικῶν ἀσμάτων ὀρχήστρας καταγωγίου. διεγείρουσιν ἐν αὐτοῖς τὴν ἐπιθυμίαν νέας πόσεως, νέας μίθης. . . .

Δι' ὅλης σχεδὸν τῆς νυκτὸς ὁ Καλλικλῆς περιεφέρετο μόνος ἀνὰ τὴν πόλιν. Ἐθαύμαζε τὰς κομψὰς καὶ συμμετρους οἰκοδομὰς τῆς, καὶ τὸ εὐρὺ καὶ καθάριον τῶν ὁδῶν τῆς· ἀλλ' ὅ,τι ἰδίως τῷ ἔκαμιν ἐντύπωσιν ἦτον ἡ κατὰ μῆκος τοῦ λιμένος προκυμαία, καὶ ἡ λευκότης τοῦ λιθοστρώτου ἀπετέλει ὡραίαν ἀντίθεσιν πρὸς τὸ βαθυκύανον τῆς θαλάσσης χρῶμα. Τὸν ἐλύπει ὁμοῦς κτερίως ἡ παντελής ἑλλειψις δένδρων ἀνὰ τὴν πόλιν. Εἶχεν ἰδέαν τοῦ λεπτόγεω τῆς Ἀττικῆς, οἷον περιγράφεται ὑπὸ τῶν ἀρχαίων συγγραφέων, ἀλλὰ δὲν ὑπέθετε ποτὲ ὅτι τὸ λεπτόγεων ἐκεῖνων ἦτον ἐκ τῶν πολλῶν εὐφημισμῶν των. Ἡ διοίκησις ἠθέλησε νὰ θεραπεύσῃ τὴν ἐκ μέρους τῆς φύσεως ἀδικίαν ταύτην, φυτεύουσα δενδροφυτείας καὶ κήπους εἰς τινὰ μέρη. Ἀλλ' αἱ Τεχνηταὶ φυτεῖαι, ὅταν ὑπὸ τῆς φύσεως δὲν ἐνοῶνται, ὁμοιάζουσι μὲ τὴν μετὰγγισιν αἵματος ὑγιοῦς εἰς φλέβας ἀνθρώπου θανόντος. Αἱ δενδροφυτεῖαι ἐκεῖναι μικραὶ καὶ βεβιασμέναι κινουῦσι μᾶλλον τὸν οἶκτον ἢ τὸν θαυμασμόν τοῦ ὁρῶντος.

Ἀλλ' ἤδη ὁ προάγγελος τοῦ Φοίβου ἀστὴρ ἀνέτελλεν ὑπεράνω τοῦ Ὑμηττοῦ. Λεπτὸν φῶς, ὁμοῖον τοῦ περιγραφομένου ὑπὸ τοῦ Φενηλῶνος διὰ τὰ Ἠλύσια πεδία, ἐχρύσιζε τὸν Ἀνατολικὸν οὐρανὸν καὶ ἐξύπνα ἀποτόμως τὸν χειρῶνακτα, ὅστις ἐγκατέλειπε τὴν ξηρὰν κλίνην του διὰ νὰ σκεφθῇ περὶ τῆς ἐπιουσίας τροφῆς του. Δι' αὐτὸν ἡ πρώτη αὐγὴ ἦτον ἤδη ἡμέρα. Ἐπρεπε νὰ ἐργασθῇ ἀπ' ἐκείνης τῆς ὥρας, ὅπως δυνήθῃ διὰ

του ιδρωτός του νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐπαπειλοῦσαν τὰ τέκνα του λιμοκτονίαν. Ὁ Πλούσιος; . . . Ὁ Πλούσιος ἐκοιμᾶτο. Δι' αὐτὸν ἦτον ἀκόμη μεσονύκτιον. Μόλις πρὸ ὀλίγου εἶχε κλίσει βαρύθυμος ἐκ τῆς πολλῆς ἡδονῆς τὰ βλέφαρά του καὶ ἐκοιμᾶτο τὸν μολύβδινον τῆς ἐκ τῶν καταχρήσεων κοπώσεως ὕπνον. Ὁ ὕπνος του ἦτο διακεκομμένος, ταραχώδης. Ὁ τοῦ χειρώνακτος ἦτο συνεχῆς ἀδιάκοπος, ὕπνος δικαίου. Ὁ εἰς ἐγειρόμενος τῆς ξηρᾶς κλίνης του ἐνωρὶς ἡγχαρίσται τὸν Θεὸν διότι δὲν θὰ στερηθῇ ὀλίγων ὥρων πρωϊνῆς ἐργασίας, ὁ ἕτερος ἐξυπνῶν ἀπὸ τὸν μεσημβρινὸν θόρυβον, ἐβλασφῆμει διότι τὸν ἐξύπνησαν. Ὁ εἰς εὐλογεῖ τὴν ἡμέραν ὡς σωτῆρά του, ὁ ἕτερος θὰ ἡῤῃχετο νὰ κοιμᾶται αἰωνίως· δὲν τὸν τέρπει ἡ ζωὴ, διότι τὴν τέρψιν τοῦ βίου ἀποτελεῖ ἡ ἐργασία καὶ αὐτὸς δι' ὅλης τῆς ἡμέρας δὲν εἰργάζεται.

Ἀλλ' ὁ κανὼν οὗτος, ὡς κανὼν, ἔχει καὶ τὰς ἐξαιρέσεις του. Ὅπως δὲ μετὰ τοῦ ὥραιου φύλου ὑπάρχουσι καὶ δυσειδεῖς ὥραιαι, οὕτω καὶ μετὰ τῶν πλουσίων εὐρίσκονται καὶ ἐργατικοὶ πλούσιοι. Αὐτοὶ ἐργάζονται. Ἀρά γε δι' ὅ,τι ἐργάζεται ὁ χειρώναξ; — ὄχι. Ἐργάζονται ἀντιθέτως τοῦ χειρώνακτος· πλεονεκτοῦσι. Διὰ τῆς ἐργασίας αὐτῶν, ἡ κατοχὴ τοῦ πλούτου περιεργίζεται εἰς μικρότερον ὅλυνεν κύκλον, ὅπερ φέρει ὡς ἀποτέλεσμα τὴν καταστροφὴν τῆς ἐργατικῆς τάξεως. Δὲν ἀρκεῖ πλέον ἡ ἐργασία τῆς ἡμέρας πρὸς πορισμὸν τοῦ ἄρτου τοῦ χειρώνακτος! Ἰδοὺ τὰ ἀποτελέσματα τῆς συγκεντρώσεως τοῦ πλούτου! Εὐτυχία μικροῦ κύκλου, ὀλίγων μονάδων καὶ ἀφ' ἑτέρου κακοδαιμονία τῆς ὅλης ἀνθρωπότητος. . . . Ἐν συνόψει ἡ ἐργατικὴ τάξις ἐργάζεται διὰ νὰ ζήσῃ, ἐνῶ ἡ τῶν πλουσίων ἐργάζεται διὰ νὰ ἐμποδίσῃ τὴν ἐργατικὴν τάξιν ἀπὸ τοῦ νὰ ζήσῃ.

Ἐντὸς μιᾶς ὥρας ἅπασαι αἱ τοῦ οὐρανοῦ λυχνίαι ἐσθυσαν ἀνὰ μία. Ὁ ἥλιος ἄνευ ἀκολουθίας, ἄνευ νεφῶν, ἐξώρμα πύρινος ἐκ τῆς Ἀνατολῆς καθαρὸς καὶ νεάζων ὡς ἡ ἐκ τοῦ λουτροῦ ἐξερχομένη καλλιπάρεις νεῆνις.

Εἶνέ τι πάγκαλον ὁ ἥλιος. Πρὸ τῆς ἀνατολῆς

του δὲν ὑπάρχει διάκρισις κάλλους καὶ ἀσχημίας. Ἐν τῷ σκότει ὑπάρχει ἰσότης, δημοκρατία, μετὰ τῶν δύο τούτων ἀντιθέσεων. Ὁ ἥλιος εἶνε πάγκαλος διότι δι' αὐτοῦ γεννᾶται ἡ ἰδέα τοῦ κάλλους· εἶνε καὶ βασιλεὺς, διότι φέρει διὰ τῆς παρουσίας του τὰς διακρίσεις, καταστρέφει τὴν δημοκρατίαν· εἶνε καὶ ὑπερήφανος βασιλεὺς, διότι δὲν ἐπιτρέπει νὰ τὸν βλέπωσιν ἀπ' εὐθείας, ἀλλὰ διὰ μεσάζοντος προσώπου, διὰ μαυρισμένης ὕαλου. Καὶ γνωρίζετε διατί δὲν ἐπιτρέπει νὰ τὸν βλέπωσιν ἀπ' εὐθείας; — Διότι δὲν εἶνε τὸ τέλειον τοῦ κάλλους, ἔχει κηλίδας. . .

Ὁ Πειραιεὺς ἠγείρετο ἤδη τοῦ βαθέος ὕπνου του. Ὁ ἀπὸ τῆς ναυαρχίδος πρὸς ὕψωτιν τῆς σημαίας ἐωθινὸς πυροβολισμὸς, τὸ παρατεταμένον σύριγμα τῶν ἐργοστασίων, σημαῖνον τὴν ἀρχὴν τῆς ἐργασίας ἐν αὐτοῖς, ὁ κρότος τῶν ἀνοιγομένων παραθυροφύλλων τῶν καταστημάτων, ἀπετέλει θόρυβον ἀντίθετον τῆς νυχτὸς νάρκης. Οἱ ἐργάται ἐλάμβανον ἀνὰ χεῖρας τὰς σφύρας καὶ τὰ ἐργαλεῖά των, τὰ ἐθεώρουν μετὰ στοργῆς καὶ δι' αὐτῶν ἐδάμαζον τὴν ὕλην. Ὁ μικροσκοπικὸς τοῦ κόσμου μύρμηξ, ὁ ἄνθρωπος, ἤραύνα τὰ βάθη τῆς γῆς, ἀνεύρισκεν ἐν αὐτοῖς ὅ,τι τῷ ἦν ἀναγκαῖον, ἡ σμίλη του δὲ καὶ τὸ σφυρίον μετεμόρφωνεν αὐτὸ εἰς οἶκημα, εἰς πλοῖον. Ἐδάμαζε τὴν ὕλην δι' ἑτέρας ὕλης, εἰς ἣν μετέδιδεν, οὕτως εἰπεῖν, τὴν νόησιν. Ἐρρῦθμιζε τὴν ἐνέργειαν τοῦ αἵματος, τοῦ πυρός, καὶ δι' αὐτῶν, ἐνεργούντων ὡς τι νοητικόν, μετεμόρφωνε τὴν ἐπίλοιπον ὕλην. Αἱ μεταμορφώσεις αὗται ἤρξαντο ἀπὸ τοῦ Προμηθέως καὶ δὲν θὰ παύσωσιν ἢ μετὰ τοῦ τελευταίου ἀνθρώπου.

Ταῦτα συνέβαινον ἐν τοῖς ἐργοστασίοις. Ἐν δὲ ταῖς ὁδοῖς καὶ τοῖς καταστήμασιν ὁ ἔμπορος παραλαμβάνων παρὰ τῶν ἐργοστασίων τὰ πρῶτα πρὸς τὴν ζωὴν χρειώδη, ἐπώλει αὐτὰ ἀδιαφόρως εἰς πλουσίους καὶ πένητας. Διότι εἰς τὰ τῆς πρώτης ἀνάγκης εἶδη, ἐπικρατεῖ ἰσότης μετὰ τῶν δύο τάξεων· ἰσότης διότι ἅπαντες ἔχουσιν ἀνάγκην αὐτῶν, ἀνισότης δὲ διότι ὁ μὲν ἀρκεῖται εἰς ὀλίγα τινα καὶ μικρὰς ἀξίας πράγματα, ὁ δὲ πλούσιος δὲν ἀρκεῖται εἰς τὰ ἀπολύτως ἀναγκαῖα· ἔχει πολλὰ καὶ ἀγοράζει πολλά. . . .

Δὲν θέλω ὁμῶς διὰ τῶν ὀλίγων τούτων νὰ με κατατάξῃς, ἀναγνῶστα, ἐν τῇ χορείᾳ θερμοκεφάλων τινων, οἵτινες πρεσβεύουσι τὴν κοινωνικὴν ἰσότητα. Ἀπλῶς ἀναγράφω ὅ,τι ἐν τῇ κοινωνίᾳ συμβαίνει. Ἐὰν ὡς ἄτομον ἐρωτηθῶ, ἐκὼν αὐτὴ ἡ διάρκεια μοὶ φαίνεται καλὴ, θὰ ἀπαντήσω ἀποφατικῶς. Ἐὰν δὲ πάλιν ἐρωτηθῶ, ἐὰν νομίζω ὅτι εἶνε δυνατὴ ἡ πραγματοποίησις τῆς κοινωνικῆς ἰσότητος, θὰ ἀπαντήσω πάλιν ἀποφατικῶς. Ἐὰν δὲ σὺ, ἀναγνῶστα, δὲν ἐβαρύνῃς τὰ ἀναρθρα ψελλίσματά μου, ἐὰν εὐχαριστήσαί πως εἰς τὴν ἀνάγνωσιν τῶν γραφομένων μου θὰ ἐπανέλθω ἐν καιρῷ τῷ δέοντι καὶ θὰ συζητήσω μετὰ σοῦ τὸ ζήτημα τοῦτο. Πρὸς τὸ παρὸν ὑπόθεσις ὅτι εἰς τὸ ζήτημα τοῦτο δὲν εἶπα οὐδὲ λέξιν.

Ὁ Καλλικλῆς, θεωρήσας ἐπὶ μακρὸν τὴν ἐμπορικὴν τοῦ Πειραιῶς κίνησιν, εὔρε μὲν αὐτὴν ἀσυγκρίτως ψυχροτέραν τῆς ἀγορᾶς τῆς Κων]λεως, οὐχ ἥττον ὁμῶς ἔμεινεν εὐχαριστημένος καθ' ὅσον δὲν εἶχε ποτὲ τὴν ἀνόητον ἀπαίτησιν νὰ συγκρίνῃ τὴν κίνησιν τῆς κλειδὸς τοῦ ἐμπορίου τῆς Ἀνατολῆς πρὸς τὴν κίνησιν τῆς δευτέρας ἐμπορικῆς πόλεως τῆς μικρᾶς Ἑλλάδος. Τὰ περὶ Ἑλλάδος ὄνειρά του δὲν εἶχον φθάσει ποτὲ εἰς τόσην ἔντασιν ἀκρισίας.

Ἐφθασε τέλος ἡ στιγμή τῆς ἀναχωρήσεως τῆς σιδηροδρομικῆς δι' Ἀθήνας ἀμαξοστοιχίας. Ὁ Καλλικλῆς ἐπέβη ἐπ' αὐτῆς ὅπως συγκεκινημένος διότι ἐντὸς ὀλίγου θὰ εὐρίσκετο πρὸ τοῦ Ἰνδάλματός του, θὰ ἐπάτει τὴν γῆν τοῦ Πλάτωνος. Ἀλλ' ἐνῶ ἐκεῖνος, ἐν τῷ κατακορύφῳ τῆς ἀνυπομονησίας του, εὐρίσκει τὸν ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας δρόμον αἰώνιον, ἐγὼ ὅστις δὲν ἔχω τὴν αὐτὴν ἀνυπομονησίαν, ὅστις ἑκατοντάκις ἔκαμα τὸν αὐτὸν δρόμον, εὐρίσκω αὐτὸν πολὺ βραχύν. Ὁ ἀπὸ Πειραιῶς εἰς Ἀθήνας σιδηρόδρομος (ἔχων μῆκος 9 χιλιαμέτρων) ἔχει τι τὸ ἐξαιρετικὸν πρὸς τοὺς σιδηροδρόμους τοῦ λοιποῦ κόσμου. Εἶνε καὶ τι ὡς ἀρχὴ σιδηροδρόμου, ἀλλ' εἶνε τίποτε ὡς τι αὐτοτελές, ὡς σιδηρόδρομος. Ἐν συγκρίσει πρὸς τὴν ἐπιφάνειαν τῆς Ἑλλάδος ὁμοιάζει μὲ καρφοβελόνην ἐρριμμένην ἐν τῇ πλατείᾳ τῆς Ὀμονοίας. . . .

Δ'.

Τὸ νὰ θελήσω νὰ παραστήσω τὴν συγκίνησιν τοῦ Καλλικλέους ὅταν ἐπάτησε τὸν πόδα εἰς τὸν σιδηροδρομικὸν σταθμὸν τῶν Ἀθηνῶν, θὰ ἦτον ἀφροσύνη. Ἐπὶ πολὺ περιέφερε τὰ βλέμματά του ἐνθουσιῶν ἐπὶ τῇ θεᾷ τοῦ ζῶντος ἐκείνου συγγράμματος τῆς Ἀρχαιότητος, τῆς πόλεως τῆς Ἑλλάδος. Τῷ ἐφαίνετο ὅτι ἡ πόλις δὲν τῷ ἦτο ξένη, ὅτι τὴν εἶχε ἄλλοτε ἴδει, ὅτι καὶ ἄλλοτε εἶχε διέλθει τὰς ὁδοὺς τῆς. Τῷ ἐφαίνετο ὁμῶς ἡ πόλις μικροτέρα καὶ ὡς μετακινήθεισα ἀπὸ τὴν θέσιν τῆς. Αὐτὸς τὴν ἐνθυμεῖτο κάτωθεν τῆς Ἀκροπόλεως παρὰ τὸν Ἰλισσὸν, καὶ τὴν εὐρίσκειν ἐκτεινομένην πρὸς βορρᾶν.

Δὲν ἦτο πλέον ὁ πεζὸς Καλλικλῆς. Τὸν ἐθέρμαινεν ἡ ὄψις τῶν κειμηλίων ἐκείνων, τὸν ἐπνίγον αἱ ἀναμνήσεις. Εἶχε τόσον λησμονήσει καὶ ἑαυτὸν καὶ τὸν ἐξω κόσμον, ὥστε ὁ ἀμαξηλάτης τοῦ (διότι ἐλησμόνησα νὰ σᾶς εἶπω ὅτι ἐπέβη ἀμαξῆς) μάτην τῷ ἐζήτηι τὴν διεύθυνσίν του. Τέλος ἀνένηψε καὶ πρώτην φορὰν παρατήρησε πρὸς ἑαυτὸν. Εὐρίσκετο εἰς τὸ κέντρον τῆς πόλεως πλησίον τῆς Καπνικαρέας. Ἀνῆρχετο τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ καὶ ἐβλέπεν ἤδη τὴν πρὸ τῶν Ἀνακτόρων πλατεῖαν, τὴν δεινδοστοιχίαν καὶ αὐτὰ τὰ Ἀνάκτορα. Ὁ ἀμαξηλάτης του, τὸν ὁποῖον πρώτην ἤδη φορὰν παρατήρησε, ἦτο ζῶσα γελοιογραφία. Μικρὸς καὶ ὄχι τόσον εὐμορφος, ἔφερε φουστανέλλαν καὶ ἐπ' αὐτῆς Εὐρωπαϊκὸν ἐπενδύτην μὲ κίτρινα κομβία καὶ ἐπὶ τῆς κεφαλῆς του πῖλον ἐκ ψιάθου. Ἡ ἐπιληξίς τοῦ Καλλικλέους ἦτο μεγάλη. Ἐπερίμενε νὰ ἴδῃ ἓνα ἔλληνα, καὶ ἀντ' αὐτοῦ εἶχεν ἐμπροσθέν του μίαν γελοιογραφίαν! Τῷ ἤλθεν ὁρεξίς νὰ γελάσῃ διὰ τὴν νόστιμον τοῦ ἀμαξηλάτου στολὴν, ἀλλ' εἰς τὴν ὁδὸν ἦσαν πολλοὶ ἄνθρωποι, ἦτο μόνος εἰς τὴν ἀμαξάν καὶ ἐφοβήθη μὴ τὸν ἐκλάβωσιν ὡς τρελλόν. Ἐπνίξε λοιπὸν τὸν γέλωτά του καὶ ἀπήντησεν εἰς τὰς ἐπανειλημμένας ἐρωτήσεις του «Εἰς τὴν Ἀκρόπολιν!» «Εἰς τὴν Ἀκρόπολιν!»

Εἶχον ἤδη φθάσει εἰς τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, ἥτις πράγματι εἶνε ἡ ὠραιότερα θέσις τῆς πόλεως. Ἐκαὶ συγκεντροῦται περὶ τὰ

Ἀνάκτορα πολλή τεχνητή καὶ ὀλίγη φυσική καλλονή. Καὶ διὰ τὴν ἐννοήσῃς, ἀναγνῶστα, (ἐὰν ποτὲ δὲν ἐπεσκεφθῇς τὰς Ἀθήνας) τὴν τοποθεσίαν τοῦ μέρους τούτου τῆς πόλεως, θὰ προσπαθήσῃς νὰ τὴν ἱχνογραφήσῃς εἰς ὀλίγας γραμμάς. Φαντάσθητι μίαν ὁδὸν ὀλίγῳ ἄνωφερῇ, ἔχουσιν ὡς ὅρια κορυφὰς καὶ ὄχι πολὺ ὑψηλὰς οἰκοδομὰς. Ἡ ὁδὸς αὕτη ἡ τοῦ θεοῦ τῆς κλοπῆς καὶ τοῦ Ἐμπορίου, ἄρχεται ἀπὸ τοῦ σιδηροδρομικοῦ σταθμοῦ σχολιὰ ὀλίγον καὶ μὲ μικρὰ καὶ ρυπαρὰ οἰκίδια ἐκατέρωθεν καὶ, διασχίζουσα τὴν πόλιν ἐκ τοῦ ΝΔ. πρὸς τὸ ΒΑ., τελευτᾷ καθάριος καὶ μεγαλοπρεπὴς εἰς τὴν περί τῆς ὁ λόγος Πλατεῖαν. Ἡ πλατεῖα αὕτη εἶνε τετράπλευρον σχεδὸν τετράγωνον ἐπίπεδον ἔχον εἰς τὸ μέσον πολυγωνικὸν ὕψωμα, ἐφ' οὗ παιανίζει ἡ μουσική. Περιστρέφεται κατὰ τὰς τρεῖς πρὸς τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ πλευράς, ἀπὸ τὰς κορυφωτέρας τῶν Ἀθηνῶν οἰκίας, ἐκ δὲ τοῦ ἀνοικτοῦ αὐτῆς μέρους ὁρίζεται ἀπὸ τὸν σχεδὸν ἰσομεγέθη μὲ αὐτὴν κῆπον τοῦ δήμου, ὃστις ὁλόκληρος εἶνε πεφυτευμένος ἀπὸ εὐώδεις χρυσομηλέας. Στενοὶ διάδρομοι χωρίζουσι τὰς συμμετρους τῶν δένδρων τούτων φυτείας, ἐνθα ἀναπνέει τις ἡδύτατον μωσχοβόλον ἀέρα. Εἰς τὸ κέντρον τοῦ κήπου τούτου ὑπάρχει διάστημα κυκλικόν, ἐν τῷ μέσῳ τοῦ ὁποῦ κορυφὴν ἀναβρυτήριον ἀναπέμπει εἰς τὸν ἀέρα χρυστάλλινον πίδακα ὕδατος. Ἀκριβῶς ἀπέναντι τούτου κλίμαξ μαρμαρίνη φέρει εἰς τὴν πρὸ τῶν Ἀνακτόρων δένδροστοιχίαν τῆς Ἀμαλίας. Κατόπιν αὐτῆς ἑτέρα πλατεῖα καὶ ἀπέναντι τὰ Ἀνάκτορα. Ἀπὸ τοῦ ὕψους τῆς μαρμαρίνης κλίμακος ἔχει τις ἐνώπιόν του καὶ τι ὠραῖον: Τὸν κῆπον τῶν χρυσομήλων, τὴν πλατεῖαν τοῦ Συντάγματος, καὶ τὴν ὁδὸν Ἑρμοῦ κλειομένην οὕτως εἰπεῖν ὑπὸ τοῦ ναοῦ τῆς Καπνικαρέας.

Τὸ ὅλον τῆς δένδροστοιχίας τῆς Ἀμαλίας, ἀρχομένης πρὸ τῶν Ἀνακτόρων, παρακολουθοῦσης τὴν γλυκεῖαν καμπὴν τοῦ Βασιλικοῦ κήπου καὶ περιστεφούσης, ὡς περιδέραιον χλοερὸν, τὸν ξηρὸν τῆς Ἀκροπόλεως βράχον, ἔχει τι τὸ ἐξαιρετικόν, τὸ μελαγχολικόν. Αἱ ὑψηλαὶ αὐτῆς πεπερέαι, ὁμοιάζουσιν πολὺ μὲ θρηνούσας

ἰτέας, φαίνονται ὡσεὶ κλαίουσαι διὰ τὴν στέρησιν τῆς Προστάτιδος τῶν. Αἰωνία ἡ μνήμη τῆς καλλιτέχνιδος ἐκείνης Βασιλίσσης. . . .

Μετὰ ἐν τέταρτον τῆς ὥρας ὁ Καλλικλῆς ἐγονυπέτει ἐπὶ τῶν βαθμίδων τοῦ ναοῦ τῆς Παλλάδος!

Η. Γ. ΒΑΣΣΑΜΑΚΗΣ.

Ο ΣΚΟΡΦΟΣ ΤΟΥ ΚΟΖΑΚΟΥ

(Συνέχεια καὶ τέλος, ἴδε τεύχος ΙΔ'. σελ. 433).

Ὁ Κοζάκος παροργισθεὶς ἔνεκα τῆς ἀπροσδοκίτου πρὸς αὐτὸν ὕβρεως τῆς βαρωνίδος καὶ πνέων ἐκδίκησιν, ἀνείλκυσε τὸ ξίφος αὐτοῦ καὶ ὕψονε τὴν χεῖρα κατ' αὐτῆς, ὅτε εἰς ἐκ τῶν τῆς συνοδείας ὁρμήσας ἤρπασε βιαίως τὸ ξίφος ἐκ τῆς χειρὸς αὐτοῦ λέγων συνάμα πρὸς αὐτόν:

— Γνωρίζω καλῶς τὴν γυναῖκα ταύτην, εἶναι παράφρων.

Λαβὼν δ' αὐτόν ἐκ τῆς χειρὸς τὸν παρέσυρε μετὰ τῆς συνοδείας ἐντὸς τοῦ μεγάρου.

Οὕτως ἅπαν τὸ στρατιωτικὸν ἐκεῖνο ἀπόσπασμα διεσκορπίσθη ἐντὸς τῶν εὐρείων αἰθουσῶν τοῦ μεγάρου μετὰ κραυγῶν καὶ ἀλαλαγμῶν καίτοι τῆς Κυρίας Μοντριέ ἐντόνως διαμαρτυρομένης κατὰ τῆς ὑπ' αὐτοῦ κατοχῆς τοῦ μεγάρου αὐτῆς.

Ταῦτα πάντα ἐγένοντο ἐν ροπῇ ὀφθαλμοῦ καὶ ὡς κατ' ὄναρ, οὕτως, ὥστε ἡ βαρωνὶς μόλις διέκρινε τὸ ξίφος ὑψούμενον ὑπεράνω τῆς κεφαλῆς αὐτῆς, μόλις δὲ παρετήρησε τὸν ἄνθρωπον ἐκεῖνον, ὅστις ἔσωσεν αὐτὴν ἐκ τῶν χειρῶν τοῦ χαρμάνου Κοζάκου, οὐχ ἥττον ὁμοῦς ἀρκοῦντως ὅπως ἀναγνώριση αὐτόν.

Ἡ βαρωνὶς εἶχε συναντήσῃ αὐτόν εἰς τὸν χορὸν τῶν Τουκλήρων συνοδεύοντα τὸν πρεσβευτὴν τοῦ Τσάρου. Καθ' ὅλην δὲ τὴν νύκτα ὠνειρεύετο ὅτι ἔβλεπεν αὐτὸν ἐνώπιον αὐτῆς.

Ἡ βαρωνὶς εἰς αὐτόν καὶ μόνον ὤφειλε τὴν σωτηρίαν αὐτῆς. Ἐν τῇ παραφορᾷ ὁμοῦς ὑπ' ἧς κατεῖχετο κατὰ τὴν στιγμὴν ἐκείνην δὲν ἠδύνατο οὐ μόνον τὴν χάριν ἣν ὤφειλεν αὐτῇ νὰ ἀναλογισθῇ, ἀλλ' οὐδὲ τὸν κίνδυνον ὃν διέτρεχε, κίνδυνον φρικώδη, φρικωδέστερον δ' ἐτι εἰ ὁ Ρενέος παρίστατο ἐπὶ τῆς σκηνῆς ταύτης.

Ὁ Ρενέος ἀφύπνισθεις ὑπὸ τοῦ κρότου τῶν βημάτων τῶν Κοζάκων καὶ τῶν Ρώσων στρατιωτῶν ἠγέρθη πάραυτα ἐκ τῆς κλίνης αὐτοῦ καὶ ἐνεδύθη. Ἀλλ' εἴτε θεωρήσας ἀνωφελῆ τὴν πα-

ρουσίαν αὐτοῦ, εἴτε φοβηθεῖς μήπως δὲν ἡδύνατο νὰ ἀναχαιτίσῃ ἑαυτὸν ἐν τῇ ὀρμῇ τῆς ὀργῆς αὐτοῦ ἀπέναντι, τῆς βαναύσου καὶ ὑβριστικῆς διαγωγῆς τοῦ Κοζάκου ἐκείνου, ἐκρύφθη ὀπισθεν τοῦ παραπετάσματος τοῦ παρχύρου τῆς αἰθούσης του καὶ παρετήρει ἐκεῖθεν πᾶν ὅ,τι συνέβαιεν. Εἶχεν ἰδεῖ τὸν ἀρχηγὸν τοῦ ἀποσπάσματος καὶ τοὺς λοιποὺς ἀξιωματικοὺς καὶ τὴν συνοδείαν ἣτις ἐστάθμευεν ἐντὸς τοῦ περιβόλου ὡς καὶ τὸν χαρμάνον ἐκεῖνον Κοζάκον, ὅστις ἀνῆρχετο τὰς μαρμαρίνους βαθμίδας τῶν προθύρων τοῦ μεγάρου. Εἶχε πρὸς τούτοις παρατηρήσει καὶ τὴν μητέρα αὐτοῦ ραπίζουσα αὐτόν. Τότε δὲ τρέμων ἐκ φόβου μήπως συμβῇ ἀπευκταῖόν τι ἐξῆλθεν ἐκ τῆς αἰθούσης αὐτοῦ καὶ ὡς παράφρων ἐδραμεν εἰς τὰ πρόθυρα τοῦ μεγάρου.

Ἄλλ' ὅμως τὰ πάντα ἦσαν τετελεσμένα. . . .

Συνωθούμενος ὁ Ρενέος ὑπὸ τῶν Ρώσων ἀξιωματικῶν καὶ στρατιωτῶν ἠναγκάσθη νὰ ὑποχωρήσῃ, ὅπως οὗτοι διέλθωσιν. Ὅτε δ' οὗτοι διεσκορπίσθησαν ἐντὸς τοῦ μεγάρου καὶ ἐνῶ ἡ μητέρα αὐτοῦ τρέμουσα ἐκ τῆς ὀργῆς καὶ τοῦ φόβου αὐτῆς παρετήρει ἀσκαρδαμυκτὶ τὸ τεμάχιον ἐκεῖνο τῆς τρίχρου Γαλλικῆς σημαίας, ὅπερ ἐκράτει εἰσέτι ὁ Ρενέος πλησιάσας καὶ ἐναγκαλισθεὶς αὐτήν ἤρξατο περιπαθῶς νὰ ἀσπάζεται καὶ νὰ περιπτύσσεται αὐτήν!

— Μὲ συγχωρεῖς λοιπὸν υἱέ μου; ἀνέκραξεν ἡ Κυρία Μοντριέ ἀτενίζουσα αὐτὸν μετὰ βλέμματος περιπαθοῦς καὶ μειδιῶσα.

— Ἄλλ' ὅμως ἐγὼ δὲν συγχωρῶ ἑμαυτήν! . . . Ἐλθέ μετ' ἐμοῦ, ἀκολούθησόν με. Πορευομένη δὲ παραπλεύρως τοῦ τείχους τοῦ περιβόλου καὶ τρέχουσα τοσοῦτον ὥστε ὁ Ρενέος μόλις ἡδύνατο νὰ παρακολουθήσῃ αὐτήν, ἐφθασεν εἰς τὸ σκήνωμα ἐν ᾧ κατώκει πάλαι ποτὲ ὁ φύλαξ τοῦ περιβόλου, μεθ' οὗ ὁ βαρὼνος ἐξήρχετο πρὸς θήραν, καὶ τὸ ὅποιον ἔκειτο εἰς ἀπόστασιν ἑκατὸν περὶπου ποδῶν ἀπὸ τοῦ μεγάρου.

Ἡ κυρία Μοντριέ ἠνέφξε τὴν θύραν τοῦ σκηνώματος καὶ εἰσῆλθεν ἐν αὐτῇ. Ἐξεκρέμασεν ἐκ τοῦ τοίχου αὐτοῦ ἐφ' οὗ ἀπὸ εἰκοσαστίας περίπου ἔκρεματο παλαιὸν πυροβόλον κεκαλυμμένον ὑπὸ σκωρίας καὶ ἐπαρουσίασεν αὐτὸ εἰς τὸν Ρενέον λέγουσα:

— Δύνασαι νὰ μεταχειρισθῇς αὐτό;

Ὁ Ρενέος ἤρπασε τὸ πυροβόλον ὠπλίσθη, ἐστήριξεν αὐτὸ ἐπὶ τοῦ ἀριστεροῦ ὤμου καὶ διὰ τῆς ἀριστερᾶς χειρὸς ἐπυροβόλησεν.

— Ὑπαγε! Ἀνεφώνησε τότε ἡ Κυρία Μοντριέ, Ὑπαγε νὰ συνενωθῇς μετὰ τῶν χωρικῶν μας! Ὑπαγε νὰ πολεμήσῃς ὑπὲρ τῆς πατρίδος

ἡμῶν. . . . Ἐὰν φονευθῇς ἐγὼ θὰ σὲ ἐκδικήσω.

— Νὰ πολεμήσω; ὦ! Μάλιστα, μῆτερ μου! Νὰ φονευθῶ; Οὐχί! θὰ ἐπανίδωμεν ἀλλήλους! Καὶ τότε κατὰ τοὺς νόμους τῆς πατρίδος δὲν θὰ ἀποχωρισθῶμεν τοῦ λοιποῦ! . . . Σὲ εὐχαριστῶ μῆτερ μου.

— Ἐσκέρθης ἄλλοτε περὶ τούτου;

— Πολλάκις.

— Διὰ τί λοιπὸν δὲν ἀνεχώρησας.

— Διότι θὰ ἀπεθνήσκατε ὑπὸ τῆς λύπης, ἣν ἤθελε σὰς προξενήσει ἡ ἀναχώρησίς μου!

Ἡ πρὸς αὐτὴν ἀφοσίωσις καὶ ἀγάπη τοῦ Ρενέου ἐφάνη εἰς τὴν Κυρίαν Μοντριέ ἀσυγκρίτῳ λόγῳ μεγαλειτέρα τῆς πρὸς αὐτὸν μητρικῆς αὐτῆς στοργῆς. Διὸ καὶ συγκινηθεῖσα ἐπὶ τῇ ἐνδείξει αὐτῆς ἐνηγκαλίσθη αὐτὸν διὰ τελευταίαν φορὰν λέγουσα:

— Σπεῦσον, ὕπαγε!

Ὁ Ρενέος ἔρριψεν ἐπὶ τῶν ὤμων του τὸ πυροβόλον καὶ δι' ἐνὸς ὁλματος ἐξηφανίσθη πρὸ τῶν ὁμμάτων τῆς μητρὸς αὐτοῦ.

Ἡ Κυρία Μοντριέ ἐφρικίασε τότε!

— Ὅρθῳς μοὶ προσῆπον, ἐφιθύρισε, ὅτι θὰ μετανοήσω σκληρῶς διὰ τὴν ἀδυναμίαν μου ἐπὶ τοῦ υἱοῦ μου! . . . Φίλαυτος! . . . Ἀπῆλθουν νὰ ζῇ δι' ἐμὲ μόνην! . . . ὅταν ἀναλογίζωμαι ὅσα ἡδυνάμην, ὅσα ὤφειλον νὰ πράξω δι' αὐτόν! Ἰδοὺ τί ἐποίησα ἐξ ὅλων τούτων! . . . Ἐνα ἐθελοντήν! . . . Καὶ ἐν τούτοις ἐκεῖνοι μετὰ τῶν ὁποίων μέλλει νὰ συνενωθῇ θὰ κρίνωσιν ἄρά γε αὐτὸν ἄξιον νὰ ἀποθάνῃ μαχόμενος μετ' αὐτῶν!

Παράδοξον! Μολονότι λίαν σκληρὸς ἐφαίνετο αὐτῇ πρὸ μικροῦ ἔτι ὁ ἀποχωρισμὸς τοῦ Ρενέου, οὕτινος ἡ ἰδέα μόνη εἰς ἀπαρηγόρητον ἐνέβαλλεν αὐτὴν θλίψιν, νῦν ὅμως ἀγογγύστως ὑφίστατο αὐτόν. Ἐνόμιζε ὅτι πολλῶ προτιμότερον ἦτο νὰ ἴδῃ τὸν υἱὸν τῆς ἐκτεθειμένου εἰς τοὺς μάλλον σκληροὺς κινδύνους ἢ νὰ ἴδῃ αὐτὸν ἀδύνατον καὶ ἄσπρον ἀπέναντι τῶν Κοζάκων ἐκείνων, ὧν ἡ παρουσία κατήγγυνε τὴν Κυρίαν Μοντριέ.

Μετὰ ταῦτα ἡ βαρὼνις ἐπέστρεψε μειδιῶσα καὶ χαίρουσα εἰς τὸ μέγαρον.

Μὴ εὐρόντες ὑπηρέτας οἱ νικηταὶ ὑπηρετοῦντο μόνον τῶν. Διαφόρων σκευῶν συντρίμματα ἐκάλυπτον τὸ ἔδαφος.

Ἄλλοι μὲν πέριξ τῆς τραπέζης συνηθροισμένοι ἐκοιμῶντο, καταβεβλημένοι ὑπὸ τῆς μέθης. Ἄλλοι δὲ ἐπὶ τῆς παρουσίας τῆς βαρωνίδος προσεπάθουν νὰ ἐγερθῶσι καὶ λάβωσιν ἡθὺς σοβαρὸν ἀπέναντι αὐτῆς.

Ἄλλ' ὅμως ἅμ' ὡς ἐγαίροντο ἐπιπτον πάραυτα χαμαὶ μὴ θυνόμενοι νὰ κρατηθῶσιν ἐνεκα τῆς μέθης.

— Μὴν ἐνοχλεῖσθε, Κύριοι! Ἔλεγε πρὸς αὐτοὺς ἡ Κυρία Μοντριέ.

Ἀμέσως δὲ προσεκάλεσε τὸν Βενουά καὶ διέταξεν αὐτὸν ὅπως ἦ πρόθυμος εἰς τὰς διαταγὰς τῶν Κυρίων καὶ προσέχη καὶ περιποιῇται αὐτούς.

Ἡ Κυρία Μοντριέ ἐνόησεν ὅτι ὤφειλεν ὅπως μὴ διεγείρῃ τὴν δυσπιστίαν τῶν ἐχθρῶν αὐτῆς· ἔδει, ὅπως ἀντὶ πάσης δυνατῆς θυσίας ἐξαλείψῃ ἐκ τῆς μνήμης αὐτῶν τὴν κακὴν ἐντύπωσιν, ἣν τοῖς ἐπροξένησεν ἡ ὁρμὴ καὶ ὁ ἀγροῖκος αὐτῆς τρόπος μεθ' οὗ προσηνέχθη πρὸς τὸν Κοζάκον ἐκεῖνον, καὶ ἀποδείξῃ διὰ τῆς αἰφνιδίου ταύτης μεταβολῆς καὶ τοῦ μελιχίου αὐτῆς τρόπου, ὅτι πράγματι εὗρίσκετο ἐν καταστάσει παραφροσύνης.

Αἱ γυναῖκες ὅταν περιέλθωσιν εἰς δεινὰς περιστάσεις ἀνακτῶσι καὶ ἐπιδεικνύουσι μεγίστην δραστηριότητα καὶ ἐνεργητικότητα πρὸς τῆς ὁποίας οἱ μᾶλλον ἀπηνεῖς ἄνδρες ἐκπληκτοὶ ὑποχωροῦσιν.

Ἐν τῇ δεινῇ καὶ ἀκροσφαλεῖ ἐκείνῃ εὐρίσκομένη θέσει ἡ βαρωνίς, μόνη ἐν μέσῳ τῶν στρατιωτῶν καὶ τῶν ἀξιοματικῶν ἐκείνων, οἵτινες ἤρπαζον καὶ κατέστρεφον πᾶν τὸ πολύτιμον ἐν τῷ μεγάρῳ, μακρὰν τοῦ προσφιλοῦς αὐτῆς τέκνου ὅπερ ἴσως δὲν θὰ ἐπανεόλεπε πλέον, αὐτὴ ἐπὶ στιγμὴν ἐκυριεύθη ὑπὸ φόβου ἢ ἀδυναμίας.

Ἡ αἰθουσα αὐτῆς ἔμενεν ἀβλαβής· ἐν αὐτῇ κατόκει καὶ ὑπηρετεῖτο ὑπὸ τοῦ Βενουά, οὗδεμίαν εἶχε σχέσιν μετὰ τῶν ὑπ' αὐτῆς φιλοξενουμένων. Τότε μόνον δὲ ἐξήρχετο ἐκ τῆς αἰθούσης αὐτῆς, ὅτε ἤθελε νὰ ὑπάγῃ εἰς τὴν ἄκραν τοῦ περιβόλου πρὸς τὸ μέρος τῆς τάφρου, τῆς διαχωρίζουσας τὴν Βιβιέρην ἀπὸ τῆς Σαμμεθεόλης, ὅπου ἐκάθητο καθ' ἑκάστην πρὸς ἀναφυγὴν.

Τὸ τεῖχος τοῦ περιβόλου πρὸς τὸ μέρος ἐκεῖνο ἦτο διεσπασμένον· οὕτω δ' ἡδύνατο αὕτη νὰ παρατηρῇ μέχρις ἀπομεμακρυσμένου τινὸς διαστήματος. Μετὰ προσοχῆς ἠτένιζε τὸν ὀρίζοντα καὶ ἡ καρδία αὐτῆς ἐπαλλε σφοδρῶς ἐν τοῖς στέροσις αὐτῆς ὁπότε ἐφαίνετο πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους, ὅπερ ἦτο κατάλευκον εἰσέτι ὑπὸ τῆς πυκνῆς χιόνος, μαῦρον τι σημεῖον.

Ἐνόμιζεν ὅτι ἤρχετο ὁ υἱὸς τῆς . . . ἡ χωρικός τις ἀπεσταλμένος ὑπ' αὐτοῦ.

Ὁ Ρενέος δὲν ἡδύνατο νὰ μὴ εἰδοποιήσῃ τὴν μητέρα αὐτοῦ περὶ τῆς ὑγείας του.

Ἐν ᾧ ἐσπέραντινα κατὰ τὸ σῶνθηας ἵστατο ἐπὶ τῆς ἄκρας τοῦ περιβόλου παιδίον τι τῆς Σαμμεθεόλης εἰσῆλθεν ἐν τῷ περιβόλῳ καὶ πλη-

σίασαν ἐνεχείριτε τῇ Κυρίᾳ Μοντριέ τεμάχιον ἐφημερίδος ἐφ' ἧς ἦταν γεγραμμέναι αἱ λέξεις:

« Ζῶ εἰσέτι, σὲ ἀγαπῶ. »

Αἱ λέξεις αὗται μεγίστην χαρὰν προὔξενησαν τῇ Κυρίᾳ Μοντριέ, ἣτις ἀμέσως ὤρμησε καὶ ἐνηγκάλισθη τὸ παιδίον ἐκεῖνο λέγουσα πρὸς αὐτό.

— Τὸν εἶδες;

— Ὁχι, ἓνα παλληκάρι τοῦ χωριοῦ μας· μὲ ἔδωκε τοῦτο νὰ σᾶς τὸ φέρω.

— Λαμβάνεται τακτικῶς εἰδήσεις περὶ τῶν συγγενῶν σας;

— Κἀθε ἡμέραν.

— Μοὶ κάμνετε τὴν χάριν νὰ ἔρχεσται τακτικῶς καὶ νὰ μὲ πληροφορῆς περὶ τοῦ υἱοῦ μου καὶ τῶν ἄλλων χωρικῶν μας;

— Μάλιστα! Μάλιστα! Κυρία.

Τῶν κατοίκων τῆς Σαμμεθεόλης πληροφορηθέντων περὶ τῆς μεταβολῆς τοῦ χαρακτῆρος τῆς βαρωνίδος καὶ μαθόντων ὅτι μόνη τῆς παρότρυνε τὸν Ρενέον ὅπως ὑπάγῃ εἰς τὸν πόλεμον καὶ συνενιωθῇ μετὰ τῶν χωρικῶν τῆς κωμοπόλεως πρὸς ὑπεράσπισιν τῆς ἀπειλουμένης πατρίδος, τὸ πρὸς αὐτὴν μῖτος καὶ ἡ ἀπέχθεια αὐτῶν μεταβλήθη εἰς συμπάθειαν πρὸς αὐτήν. Ἀπὸ τῆς ἡμέρας ταύτης ἡ Κυρία Μοντριέ παρηκολούθει βῆμα πρὸς βῆμα τὸν υἱὸν τῆς καὶ τοὺς συναδελφούς αὐτοῦ ἐν τῇ ἡρωικῇ καὶ λυσταλέᾳ μάχῃ αὐτῶν ἐναντίον ὀλοκλήρου στρατοῦ.

Οἱ δὲ ἐν τῷ μεγάρῳ Ρῶτσοι ἀξιοματικοὶ καὶ στρατιῶται καθ' ἑκάστην εὐωχοῦντο καὶ ἐκραιπάλουν. Πολλάκις εἰς τοσαύτην ἀναισχυντίαν ἐφθάνον, ὥστε ἠπέλουν τὸν Βενουά, ὅτι ἐμελλον νὰ ἐμβάλωσι πῦρ καὶ νὰ κατακαύσωσι τὸ Μέγαρον.

Περὶ τὰ τέλη τοῦ Φεβρουαρίου διεδόθη ἡ φήμη ὅτι οἱ νικηταὶ προσεχῶς ἐμελλον νὰ ἐγκαταλείψωσι τὴν Γαλλίαν. Ἡ φήμη αὕτη, ἣτις ἐπὶ τοσοῦτον ἀνεμένετο καὶ μεγίστην ἐνεποίησε τοῖς πᾶσι χαρὰν, οὐδόλως συνεκίνησε τὴν Κυρίαν Μοντριέ.

Κατὰ τὴν ἡμέραν ταύτην τετάρτην ἤδη φορὰν περιέμενε μέχρι τῆς ἐσπέρας τὸ παιδίον ἐκεῖνο, ὅπερ καθ' ἑκάστην ἔφερεν αὐτῇ εἰδήσεις παρὰ τοῦ Ρενέου.

Τὸ παιδίον ὁμῶς δὲν εἶχεν ἔλθῃ κατὰ τὴν ἐσπέραν ἐκείνην. Ἐν τῇ ἀδύμονίᾳ καὶ τῇ λύπῃ αὐτῆς ἐπὶ τῇ μὴ ἐμφανίσει τοῦ παιδίου πᾶν ἔτερον αἰσθημα χαρᾶς ἐσθένετο ἐν τῇ τεθλιμμένῃ καρδίᾳ τῆς Κυρίας Μοντριέ.

Κατὰ τὴν ἐπιστροφὴν τῆς εἰς τὸ μέγαρον χωρὶς νὰ χαιρετίσῃ κατὰ τὸ σῶνθηας τοὺς στρα-

τιώτας καὶ τοὺς Ρώσους ἀξιωματικοὺς καὶ νὰ ἀνταποκριθῇ εἰς τὰς φιλοφρονήσεις αὐτῶν ἑστρεψε τὰ νῶτα καὶ διευθύνθη εἰς τὴν αἴθουσάν της. Ἐκάθησε πλησίον τοῦ παραθύρου ἔχουσα τὰ βλέμματά της προσηλωμένα πρὸς τὸ μέρος τοῦ δάσους καὶ μετὰ ψυχικοῦ ἄλγους ἀκούουσα τὸν θόρυβον καὶ τὰς κραυγὰς τῶν ἐν τῷ μεγάρῳ φιλοξενουμένων.

Ἡ νύξ ἦτο μελαγχολικὴ καὶ ἀσέληνος. Πέριξ τοῦ μεγάρου ἐπεκράτει ἄκρα σιγή. Ἐν τῷ μεταξὺ μόνον ἤκούετο ὁ θόρυβος τῶν συγκρουσμένων κλάδων τῶν δένδρων ὑπὸ τοῦ ἐλαφρῶς πνέοντος ἀνέμου καὶ αἱ θρηνώδεις καὶ πένθιμοι κραυγαὶ τῶν ἐπὶ τῆς κορυφῆς τῆς παρακειμένης ὁροῦς ἐπικαθημένων κοράκων!

Αἰφνης ἡ βαρωνὶς ἠγέρθη τρέμουσα· τείνασα δὲ τὸ οὖς μετὰ προσοχῆς ἤκροάζετο. Ἦκουσε συριγμὸν τινὰ πρὸς τὸ μέρος τῆς τάφρου· ἐνόμισεν ὅτι ἦτο σημεῖον ἢ πρόσκλησις τις.

Ἡ κυρία Μοντριέ ἔτεινε τότε ἔτι μᾶλλον τὸ οὖς. Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐπανελήφθη ὁ αὐτὸς συριγμὸς μᾶλλον θρηνώδης καὶ πενθήρης. Ἦρξατο τότε ἡ βαρωνὶς νὰ τρέμῃ σπασμωδικῶς καὶ νὰ φρικιᾷ. Μυχία τις φωνὴ ἔλεγεν αὐτῇ ὅτι πρὸς αὐτὴν διευθύνετο ἐν τῷ μέσῳ τῆς νυκτὸς ὁ πένθιμος καὶ ἀπειλὴς ἐκεῖνος συριγμὸς.

Ἄνευ λυχνίας καὶ μὲ γυμνὰς τοὺς πόδας, ἵνα μὴ διαταράξῃ τὴν ἡσυχίαν τῶν ὑπνωττόντων, κατέβη, διήλθε τὸν περίβολον καὶ ἔδραμε πρὸς τὴν τάφρον. Ἐσταμάτησεν ὀλίγον ἐκεῖ διὰ νὰ ἀκούσῃ πόθεν ἤρχετο ὁ συριγμὸς ἐκεῖνος.

Τὸ τρίτον ἤδη ἐπανελήφθη. Ἀλλ' ἤρχετο μακρόθεν ἐκ τῆς Σαμμεβεόλης. Πορευομένη ἡ κυρία Μοντριέ παραπλεύρως τοῦ τείχους ἐφθασεν εἰς τὴν μικρὰν θύραν τοῦ περιβόλου ἣτις ἔφερε πρὸς τὴν Σαμμεβεόλην· ἦτο ἡ θύρα πρὸ τῆς ὁποίας ἡμέραν τινα εὗρε τὸν Ρενέον παίζοντα μετὰ τῶν συντρόφων του μιμουμένων τοὺς στρατιώτας ἐν πολέμῳ. Ἠνέφξε λοιπὸν τὴν θύραν καὶ μὴ ἰδοῦσα οὐδὲνα ἀνέκραξε:

— Ρενέε, Ρενέε!

— Ἀπὸ ἐδῶ, κυρία! ἠκούσθη τότε ἄγνωστός τις φωνή.

Ἡ βαρωνὶς διευθύνθη πρὸς τὸ μέρος, ὅθεν ἐξήρχετο ἡ φωνή.

— Ὁ υἱός μου, ἀνερώνητε, ποῦ εἶναι ὁ υἱός μου!

Τότε τὰ σκοτεινὰ καὶ μελανὰ τοῦ οὐρανοῦ νέφη διεσχίσθησαν. Ἡ κυρία Μοντριέ ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ... καὶ νὰ ἴδῃ καλῶς.

Ἐπὶ τινος φερέτρου κακῶς καὶ παρμελημένως

κατασκευασμένου ἔκειτο σῶμα νεκρόν· οἱ βραχίονες αὐτοῦ ἐκρεμῶντο ἐκ τῶν πλευρῶν τοῦ φερέτρου, τὸ δὲ πρόσωπον αὐτοῦ ἦτο κεκαλυμμένον ὑπὸ τινος μελανοῦ ἐπενδύτου. Πέριξ τοῦ φερέτρου ἴσταντο ἀκίνητοι τέσσαρες χωρικοὶ ἔχοντες ἐπὶ τῶν ὤμων τὰ πυροβόλα αὐτῶν καὶ τὸν πῖλον κρατοῦντες εἰς τὰς χεῖρας.

Τὰ νέφη πάραυτα συνηνώθησαν. Τὸ σκότος τῆς νυκτὸς ἐγένετο ἔτι μᾶλλον ψηλαφητὸν, ἐμπνέον οὕτως φρίκην εἰς τὰς ψυχὰς τῶν θνητῶν.

Ἡ κυρία Μοντριέ γονυκλινὴς πρὸ τοῦ φερέτρου ἐψηλάφει διὰ τῶν χειρῶν της τὸ σκληρὸν καὶ ψυχρὸν σῶμα τοῦ νεκροῦ, ὅπερ ὥς ἐκ τοῦ πυκνοῦ σκότους δὲν ἠδύνατο νὰ διακρίνῃ. Ἠννόησεν ὅτι ἡ κατὰστασις αὕτη δὲν προήρχετο ἐξ ἀπλῶν πληγῶν. Ἀλλὰ... ἦτο νεκρόν!

— Δὲν εἶναι ὁ υἱός μου! ἀνερώνησεν ἡ κυρία Μοντριέ, Ποῦ εἶναι ὁ Ρενέος! Δὲν εἶναι αὐτός! Ὡς τελευταῖαι ἐλπίδες! Ὡς στιγμὴ ὀλεθρία, ἦν καὶ ἡ σκληροτέρα καὶ ἡ μᾶλλον ἀπηνὴς καρδιά δὲν θὰ ἠδύνατο νὰ ὑποφέρῃ! Ἀπώλετο καὶ ἡ τελευταία μου ἐλπίς, ὅτι ἠδυνάμην ἡμέραν τινα νὰ ἐπανίδω καὶ περιπτύξω εἰς τὰς ἀγκάλας μου ὄντα τὸν Ρενέον, τὸ προσφιλὲς καὶ μονογενὲς τέκνον μου, νὰ ἀκούσω αὐτὸν λέγοντά με διὰ τῶν ἰδίων αὐτοῦ χειλέων τὸ ὕστατον χαῖρε! Ὡς Θεέ μου! ὅπως σκληρὸς ἐφάνης πρὸς ἐμὲ, τὴν αὐστηρὴν μητέρα!

Τὰ μελανὰ τοῦ οὐρανοῦ νέφη ἤρχιζον καὶ πάλιν νὰ διασκεδαννύωνται. Καὶ ἡ Κυρία Μοντριέ διέκρινε καλῶς ὅτι ὁ πρὸ αὐτῆς ἐκτάδην κείμενος νεκρὸς ἦτο ὁ Ρενέος, ὁ προσφιλὴς αὐτῆς υἱός!

Ἡ Κυρία Μοντριέ ἀπέναντι τοῦ φρικαλέου τούτου θεάματος ἔμεινεν ἐκστατικὴ καὶ ἀναίσθητος.

Ἀλλ' ὅμως λίαν φρονίμως ποιῶσα οὐδὲ φωνὴν ἐξέβαλλεν, οὐδὲ ἐν δάκρῳ ἔχυσεν ἐπὶ τοῦ νεκροῦ τοῦ υἱοῦ της. Ἠναγκαλίσθη μόνον αὐτὸν καὶ προστεκόλλησε τὰ χεῖλη αὐτῆς ἐπὶ τῶν ἰδικῶν του κατασπαζομένη αὐτόν.

Μετὰ τινὰς στιγμὰς ἐγερθεῖσα εἶπεν πρὸς τοὺς χωρικοὺς ἐκείνους.

— Ἐλθετε.

Οἱ τέσσαρες χωρικοὶ ἀνέλαβον τὸ φέρετρον παρηκολούθησαν τὴν Κυρίαν Μοντριέ μέχρι τοῦ μεγάρου. Ἐν τῷ προδρόμῳ δὲ τοῦ κατωγείου παρεκάλεσεν αὐτοὺς ἡ βαρωνὶς ὅπως ἀφήσωσι τὸ φέρετρον καὶ ἀπέλθωσι· τείνασα δὲ τὴν χεῖρα ἀπεχαιρέτισεν αὐτούς.

Τὰ πάντα ἐγίνοντο ἐν ἄκρῃ σιγῇ.

Οἱ Ρῶσσοι ἀξιωματικοὶ καὶ στρατιῶται, οἵτινες ἐκοιμῶντο ἐν τῷ καταγείῳ οὐδὲν ἠνέκησαν ἐξ ὅσων συνέβαινον οὐδὲ ἐταράχθησαν ποτῶς.

Ἡ Κυρία Μοντριέ μετὰ τὴν ἀναχώρησιν τῶν χωρικῶν ἐκλείσει τὴν θύρα τοῦ μεγάρου. Ἀπολούθως, χωρὶς οὐδὺλως νὰ περιέλθῃ εἰς ἀμηχανίαν ὡς εἰ τὰ πάντα ἦσαν προμεμελετημένα καὶ προαποπεφασισμένα, διηυθύνθη πρὸς τὸ μαγειρεῖον, ὅπου ἐκοιμῶντο οἱ Κοζάκοι τῆς συνοδείας· ἔλαθεν ἐκεῖθεν λυχνίαν τινά, ἣν ἔθεσεν ἀνημμένην ἐπὶ τῆς ἄκρας τῆς βαθμίδος τοῦ δευτέρου πατώματος, ὅπως φωτίζεται ἀμυδρῶς, ἅπαντα ἡ κλίμαξ. Μετὰ ταῦτα κατέβη ἔλαθεν ἐπὶ τῶν

βραχιόνων αὐτῆς τὸν νεκρὸν καὶ χωρὶς οὐδαμοῦ νὰ προσκόψῃ ἀνῆλθε καὶ ἀπέθεσεν αὐτὸν ἐπὶ τῆς κλίνης, ἐπὶ τῆς κλίνης πρὸ τῆς ὁποίας πάλαι ποτὲ τοσάκις ἠγρύπνησεν. Ἐπὶ τῆς κλίνης ἐφ' ἧς ὁ Ρενέος ἐκοιμᾶτο, ὅποτε αὕτη παράφρων ὑπὸ τῆς λύπης, ἣν ἡ ἰδέα μόνῃ τοῦ ἀποχωρισμοῦ τοῦ Ρενέου προὔξεναι αὐτῇ, ἀπέκοψεν ἐκουσίως τοὺς δύο δακτύλους τῆς δεξιᾶς αὐτοῦ χειρός!

(Ἡ κυρία Μοντριέ γονυκλινῆς πρὸ τοῦ φερέτρου ἐψήλάφει διὰ τῶν χειρῶν της κτλ. σελ. 499)

Ἄφου προσηυχῆθῃ πρὸς τὸν Ὑψιστον, ἐξῆλθε

δρομαίως καὶ ἐν ἄκρᾳ σιγῇ ἐκ τῆς αἰθούσης καὶ ὡς φάσμα νυκτερινὸν διῆλθεν ὅλον σχεδὸν τὸ μέγαρον καὶ διηυθύνθη πρὸς τὸ δωμάτιον τοῦ Βενουά, ὃν ἀρύπνιτεν.

Οἱ γέροντες κοιμῶνται ἐλαφρῶς. Ἄλλως τε ὁ Βενουά δὲν ἐκοιμᾶτο οὐδὺλως ἀπὸ τῆς ἡμέρας καθ' ἣν οἱ Κοζάκοι ἦλθον καὶ κατώκηταν ἐν τῷ μεγάρῳ.

Μετὰ παρέλευσιν δευτερολέπτου ὁ Βενουὰ ἦτο ἕτοιμος.

— Μὲ γυμνοὺς τοὺς πόδας ἐλθέ! εἶπε πρὸς αὐτὸν ἡ Κυρία Μοντριέ.

Ὁ Βενουὰ ὑπήκουσεν ἀμέσως εἰς τὴν διαταγὴν αὐτῆς.

Καταβάντες δ' ὁμοῦ εἰς τὸ κατώγειον ἡ βαρωνίς ἠνέφξε τὴν μικρὰν θύραν τοῦ μεγάρου, ἥτις, ἔφερε πρὸς τὸν περίβολον· τείνασα δὲ τὴν τρέμουσαν αὐτῆς χεῖρα πρὸς τὸν Βενουὰ τῷ εἶπεν:

— Ἀγαπητέ μοι φίλε περιμένω εἰδήσεις ἐκ μέρους τοῦ Ρενέου· θὰ ἔλθῃ ἀφεύκτως τις τὴν νύκτα ταύτην ἐκ μέρους αὐτοῦ πρὸς τὸν Ἰερώνυμον τὸν ἀμαξοποιόν. . . . Ὑπαγε εἰς τὴν οἰκίαν του . . . ἐὰν βραδύνη νὰ περιμείνης μέχρι τῆς πρωίας . . . Σὲ παρακαλῶ.

Καὶ ἐνῶ ὁ Βενουὰ ὑποκλίνας τὴν κεφαλὴν ἀνεχώρησεν, αὕτη ἐπανέλαθεν:

Ὅπως καὶ ἂν ἔχῃ, νὰ μὴ ἐπιστρέψῃς πρὶν τῆς ἀνατολῆς τοῦ Ἡλίου.

Ὁ Βενουὰ ἐγένετο ἄφαντος.

ΜΙΧΑΗΛ ΜΗΤΡΟΠΟΛΙΤΗΣ ΒΕΛΙΓΡΑΔΙΟΥ.

— Δυστυχὲς γέρον ὑπηρετά! εἶπεν καθ' ἑαυτὴν τότε ἡ Κυρία Μοντριέ, δὲν θὰ ἐπανίδῃς πλέον ἐκείνους τοὺς ὁποίους τοσοῦτον ἠγάπησες καὶ ἀπὸ πολλοῦ ὑπηρετῆς!

Μετὰ ταῦτα εἰσῆλθεν ἐντὸς τοῦ μεγάρου καὶ ἔκλεισε τὴν θύραν, ἣν μόλις διέκρινεν ὡς ἐκ τοῦ πυκνοῦ σκότους τῆς νυκτός· στρέψασα δὲ τὰ βλέμματα αὐτῆς πρὸς τοὺς Κοζάκους, οἵτινες βαθέως ἐκοιμῶντο εἶπεν!

— Καλὰ σὰς ἔχω!

Τὸ πᾶν ἐκοιμᾶτο!

Οἱ Κοζάκοι καὶ οἱ λοιποὶ στρατιῶται οὐδεμίαν ἄλλην εἶχον διέξοδον εἰμὴ παράθυρόν τι πρὸς τὸ μέρος τῆς αὐλῆς τοῦ Μεγάρου, ὅπου εὕρισκετο ἡ βαρωνίς.

Πρὸ τοῦ παραθύρου τούτου ἡ Κυρία Μοντριέ ἐπεσώρευσεν ἄφθονον ἄχυρον καὶ ξύλα.

Οἱ ἀξιωματικοί, οἵτινες ἐκοιμῶντο ἐπὶ τοῦ πρώτου δαπέδου μόνον διὰ τῆς μεγάλης κλίμακος ἠδύναντο νὰ ἐξέλθωσιν.

Ἡ κυρία Μοντριέ ἐπεσώρευσεν ἐπ' αὐτῆς ἄχυρον καὶ ξύλα ἀπὸ τῆς πρώτης, μέχρι τῆς τελευταίας βαθμίδος, οὕτως ὥστε οὐδεμία ἄλλη ἐμενεν διέξοδος εἰς αὐτούς.

Εἶτα ἔριψεν εἰς τὰ διάφορα διαμερίσματα τοῦ κατωγείου τὸ ἐπίλοιπον ἄχυρον, ὅπερ ἔμεινεν ἐν τῇ ἀποθήκῃ καὶ τινα ξύλα.

Ἀκολούθως ἔβαλε πῦρ εἰς πάντα τὰ μέρη ταῦτα καὶ ἀνῆλθεν εἰς τὴν αἵθουσαν τοῦ Ρενέου.

Ἐπεσε γονυκλινῆς πρὸ τῆς κλίνης αὐτοῦ.

Ἐπιθέσασα δὲ τὴν κεφαλὴν αὐτῆς ἐπὶ τῆς ἰ-
δικῆς του ἥτις ἦτο ψυχρά καὶ μελανή, ἐνηγκα-
λίσθη καὶ ἡσπάσθη τὸ πτώμα τοῦ υἱοῦ της. Ἐ-
κλεισεν εἴτα τοὺς ὀφθαλμούς της οὐδὲ φωνὴν ἐκ-
βαλοῦσα.

Ὅτε ὁ Βανουὰ ἐπέστρεψε τὴν ἐπαύριον δὲν
ἐπανεῦρεν πλέον τὸ μέγαρον τῆς Βιθιέρης. Εἴ-
χεν ἤδη ἀποτεφρωθῇ. Εἰς τὴν θέσιν δ' αὐτοῦ εὔ-
ρεν μέγαν πύραυνον καὶ τέσσαρας τοίχους, ὅ-
τινες ἦσαν κατὰμαυροὶ ὑπὸ τῶν φλογῶν!

Οὐδεὶς ἐκ τῶν ἀξιωματικῶν, τῶν στρατιωτῶν
καὶ τῶν Κοζάκων ἐκείνων ἐσώθη!

(Μετάφρασις ἐκ τοῦ Γαλλικοῦ.)

Λ. Α. ΛΑΖΑΡΙΔΗΣ.

ΕΠΕΙΣΟΔΙΟΝ ΤΟΥ «Tannhäuser»

ΑΝΑΜΝΗΣΕΙΣ ΒΙΕΝΝΗΣ ὑπὸ Θ. Μ.

(Ἴδε τεῦχος ΙΕ').

Ἐπιτραπήτω ἡμῖν ἀνελῖξαι νέαν σελίδα
ἀναμνήσεων, νέας ἐξομολογήσεις ἀσκέτους μὲν
—κατὰ τὰ φαινόμενα— τῷ διηγήματι ἡμῶν,
ἀλλ' οὐ μετ' οὐ πολὺ σχετισθησομένης αὐτῇ διὰ
δεσμῶν ἀρρήκτων καὶ στενωτάτων. — Ἀφ' ὧν
λοιπὸν τὴν πολυθρύλλητον τοῦ Τανχάυζερ Γερ-
μανίδα κρυπτομένην, στρέψωμεν ἀλλαχοῦ τὰ
βλέμματα, καὶ ἐν τέρψεσιν ἄλλαις ζητήσωμεν
τὴν παραμυθίαν.

Ἡμέραν τινα ἀνέφελον ἀλλὰ παγεράν ἀρχο-
μένου Δεκεμβρίου, ἦτοι δεκαοκτῶ ἀκριδῶς ἡμέρας
μετὰ τὴν ἐν τῷ μελοδραματικῷ θεάτρῳ συνέν-
τευξιν ἡμῶν ἐκείνην, διηλαύνομεν διὰ τοῦ τρο-
χιοδρόμου τὴν ἐκ τῆς πλατεῖας Σφάρτζεμπεργ-
θπου καὶ ὁ ὀρειχάλκινος ἀνδριάς τοῦ ὁμωνύμου ἡ-
ρωος, ἀρχομένην λεωφόρον Rennweg κατευθυνό-
μενοι χάριν ἐκδρομῆς εἰς τὰ προάστεια. Ἡ ἄ-
μαξα ἥς μετὰ τοῦ φίλου ἐπέβαινον ἦν κενή, διό-
τι περιεῖχεν ἐν καὶ μόνον τρίτον πρόσωπον, κό-
ρην εἰκοσαετίδα περίπου ξανθὴν καὶ εὐεῖδῃ φέ-
ρουσαν ἐν τῷ ἰσχυρῷ προσώπῳ ἀγνὸν καὶ ἄδολον
τὸν Σαξωνικὸν τύπον.

Ἡ κενότης παρεῖχεν ἡμῖν τὸ δικαίωμα ἵνα ἐλευ-

θεριώτερον λαλῶμεν τὴν ἡμετέραν γλῶσσαν, χω-
ρὶς νὰ φοβώμεθα μή τις φλεγματικὸς Γερμανὸς
— ὡς συνέδη πολλάκις ἡμῖν ἐν τῷ θεάτρῳ καὶ
ἐν ὥρᾳ ἀναπαύλας — διακόψῃ ἡμᾶς, προφασιζό-
μενος ὅτι ἀναγνώσκει· ἡ δὲ ὥραία ἐκείνη Σαξωνὶς
ἀνεγίγνωσκε προσεκτικῶς τὸν «Νέον ἐλεύθερον
τύπον» κεκρυμμένην καθ' ὀλοκληρίαν ἐχρυσά —
κατὰ τὸ Γερμανικὸν σύστημα — τὴν κεφαλὴν ἐν
τῇ ἐφημερίδι, καὶ μόνον τὸ πτερὸν τοῦ βελου-
δίνου αὐτῆς πύλου προτάσσουσα ὡς μόνην τῆς
παρουσίας της ἀπόδειξιν. Θέμα τῆς συνδιαλέξεως
ἡμῶν ἐτύγγανε παρέργως τὸ ἐν ταῖς διανοαῖς
ἡμῶν ἀνεξίτηλον ἐτι ἐπεισόδιον τῆς Βαγνερι-
στρίας, τὸ δὲ ὄνομα τοῦ «Τανχάυζερ» ἀδιαφό-
ρος μὲν ἀλλὰ πλειστάκις ὑπεξέφευγε τῶν χει-
λέων μου, τοῦθ' ὅπερ δις καὶ τρίς ὤθησε τὴν
συνεπιβάτιδα τοῦ τροχιοδρόμου ἵνα, καταβιδύ-
σασα ἀπὸ τοῦ προσώπου αὐτῆς τὴν ἐφημερίδα
ἀσκαρδαμυκτεῖ μᾶς θεωρήσῃ. . . .

Οὐδόλως ἐξέπληξέ με ἡ χαρίεσσα ἀλλὰ καὶ
ποθητὴ πλειστάκις ἡμῖν περιέργεια ἐκείνη τῶν
παροιμιωδῶν ἐπὶ φιλομαθείᾳ τῆς Βιέννης δεσπω-
νίδων, διότι ποσάκις ἐν τοῖς ὥραίοις ἐκείνοις
τῶν γραφικωτάτων τῆς Αὐστρίας ἐξοχῶν λευ-
φορείοις, διασχίζοντες τὰς χαρίεσσας καὶ ἀπα-
ραμίλλους κοιλάδας καὶ τὰ δάση, καὶ συνομι-
λοῦντες μεθ' Ὀμογενῶν Ἑλληνιστῶν, δὲν ἐτχομεν
τὸ ἀτύχημα νὰ ἐρωτηθῶμεν παρὰ παραπλησιῶν
συνεπιβατῶν, ἰὰν ἡ γλῶσσα ἦν λαλῶμεν ἤ...
Πολωνική!!

Ἡμεῖθα ἐν τῷ μέσῳ τῆς μικρᾶς ἡμῶν ἐκδρο-
μῆς καὶ ἐωρῶμεν ἤδη τοὺς μολυβδοσκεπεῖς τῆς
πινακοθήκης τοῦ Βελβεδέρε θόλους στράπτοντας
ὑπὸ τὰς λαμπρὰς τοῦ χειμερινοῦ ἡλίου ἀκτῖνας,
ὅτε ἡ Σαξωνὶς ἐγερθεῖσα καὶ ἀβροφρόνως πάνυ
αἰτήσασα τὴν ἄδειαν ἠρώτησεν ἡμᾶς ἰὰν ἡ γλῶσ-
σα ἥς τὸ πρῶτιστον ἀπὸ τοῦ στόματος ἡμῶν
ἤκουεν ἦν Ἑλληνική, καὶ ἰὰν ὤμεν Ἑλληνες....

Ἐπὶ τῇ καταφατικῇ ἡμῶν ἀπαντήσῃ εὐχαρι-
στήσασα αὐτῆς, ἐπανεκάθησεν ἐν τῷ ἐδωλίῳ
αὐτῆς.

Λαθὼν τότε τὸν λόγον ὁ ἐμὸς φίλος ἠρώτησεν
αὐτῇ τὸ αἴτιον τῆς ἀβρᾶς αὐτῆς ἐρωτήσεως. . .

Ἀπήντησεν «χάριν περιεργείας. . . .»

Τὸ ἐπακολουθήσαν τὰς λέξεις ταύτας μειδία-

μα οὐδαμῶς ἐφάνη ἡμῖν ἐπιθεβαιοῦν αὐτάς, ἐφ' ᾧ καὶ νεύσαντός μοι τοῦ φίλου νεῦμα ὁλόκληρον περιέχον σημασίαν προπαρεσκευάσθην . . . Ἡ ἐρώτησις καὶ τὸ μειδίαμα τῆς Σαξωνίδος ἐφάνησαν ἡμῖν πρὸς στιγμὴν σχετιζόμενα τῇ Γερμανίδι τοῦ Τανχάυζερ, ὥστε θὰ ᾔην ἄπρεπον ὅλως νὰ ἀφήσωμεν ἀνεκμετάλλευτον ὅλως τὴν θεόθεν καὶ παρ' ἐλπίδα ἀποσταλεῖσαν ἡμῖν λείαν ταύτην.

Ἐν τῇ βροντηρᾷ φωνῇ «Βελβεδέρε!» τοῦ τροχιοδρομικοῦ ὁδηγοῦ ἡ Σαξωνὶς ἐγερθεῖσα ἀπεχαιρέτησεν ἡμᾶς λίαν περισπουδᾶστως· ἀστραπηδὸν δὲ καὶ ὥσει συνθήματι συνεγερθέντες καὶ ἡμεῖς, καὶ πεζεύσαντες, ἠκολουθήσαμεν πόρρωθεν καὶ ἀόρατοι τὰ βήματα αὐτῆς. Καὶ ἐκείνη μὲν ἐτράπη ἐσπευσμένως τὴν πρὸς τὴν πινακοθήκην τοῦ Βελβεδέρε ἀνωφερῇ τοῦ λειμῶνος λεωφόρον, ἡμεῖς δὲ ἵνα μὴ φωραθῶμεν θρασεῖς κατὰσκοποι εἰσεδύσαμεν εὐθὺς εἰς τὸ δεξιόθεν που κείμενον Αἰγυπτιακὸν μουσεῖον.

Δις ἤδη ἄχρι τῆς ἡμέρας ἐκείνης εἶχον ἐπισκεφθῇ τὴν αἰγυπτιακὴν συλλογὴν σὺν ταῖς μομιαῖς καὶ πλείστοις ὅσοις αἰγυπτιακοῖς bric-à-brac ὧν λεπτομερὴς περιγραφή οὐδὲν θὰ ἔφερεν ἴσως καινὸν εἰς φῶς, (1) ὥστε παρέρχως τὰ διάφορα ἐκεῖνα καὶ ἄκομψα τερατουργήματα διελαύνοντες, ἐνὸς καὶ μόνου ἀνελογιζόμεθα, καὶ περὶ αὐτοῦ καὶ μόνου σπουδαίως ἐτυρβάζομεν...

Τοῦ αἰτίου τῆς ἐρωτήσεως τῆς Σαξωνίδος . . .

Νέα σελὶς ἀποριῶν τῇ πλήρει ἀνεξηγήτων διλειμμάτων Βιενναία ἱστορία μας· καὶ τοῦτο κατὰ κακεντρεχῇ ἴσως ἡμῶν μοῖραν, καθότι ἐν τῇ γυμνῇ ἐκείνῃ ὑπὸ ἡθικὴν ἐποψίν Βιέννη, σπανίζουσι τὰ ἡθικὰ διλείμματα . . . Ἐὰν ἡ Γαλλίς ὑπὸ τὸ ἀναπεπταμένον — οὕτως εἰπεῖν — παντὶ τῷ σχετιζομένῳ αὐτῇ πρόσωπόν της κρύπτει τὴν ἀσταθεστέραν καὶ ζοφερωτέραν καρδίαν, ἡ Γερ-

μανὶς τὰν ἀπαλιν, καὶ δὴ ἡ Βιενναία ὑπὸ τὴν ἐσκεμμένην ἐκείνην μορφήν κρύπτει τὴν ἀδολωτέραν ψυχὴν, λίμνην τεθολωμένην ἴσως, ἀλλ' ἀκύμαντον, ἐν ᾗ καίτοι ρυπούμενος ὁ καταδύων θιασώτης οὐχ ἤττον δὲν κινδυνεύει νὰ πνιγῇ . . . Ἀλλὰ καὶ τούτων οὕτως ἐχόντων ἀμφοτέρω τὰ τῶν Βιενναίων ἡμῶν ἀναμνήσεων φάσματα ταῦτα — κατ' ἐξαίρεσιν τοῦ Βιενναίου κανόνος — ἐφάνησαν ἡμῖν ἀνεξήγητα ὅλως, καὶ εἰς δεινούς ἐνέβαλον ἡμᾶς περισπασμούς.

Ἀλλ' ἡ ἐπιμονή;

Τὸ «Ὁχι» ἐν Βιέννῃ σμικρὸν τοῦ «ναὶ» προηγεῖται, ὡς προέφημεν. Ἡ δευτέρα λεία ἐφάνη ἡμῖν μᾶλλον τῆς πρώτης εὐάλωτος· τὸν ὄρκον λοιπὸν τῆς πίστεως ἀλλήλοις δόντες ἐξηγήσαμεν τοῦ αἰγυπτιακοῦ μουσείου, ἀμετάτρεπτον ἀπόφασιν ἔχοντες νὰ μὴ ἀφήσωμεν αὐτὴν, ἀλλὰ θηρεύσαντες μάθωμεν — εἰ δυνατόν — κατὰ τὴν περισπουδαστον τοῦ Τανχάυζερ φίλην...

Καὶ ἐτράπημεν αὐθαρεὶ πρὸς τὸ Βελβεδέρε, τὴν πινακοθήκην ἐκείνην ἣτις σὺν τῷ μουσεῖῳ τοῦ ἀρχιδουκὸς Ἀλβέρτου, τῷ κοινῶς «Albertina» ἀποτελεῖ τὰ μόνον σχεδὸν ἐπὶ σπουδαιότητι μουσεῖα, ἐφ' οἷς δύναται σπουδαίως καυχηθῆναι ἡ περικαλλὴς Βιέννη.

Τίς ἤδη ἡ πινακοθήκη τοῦ «Belvedere»;

Καὶ ἄκοντες θὰ λαλήσωμεν ἐνία τινὰ τῶν ἐν αὐτῇ, καίτοι συναισθανώμεθα ἀνικάνους ἑαυτοὺς πρὸς τοῦτο. Ἴνα πλανηθῇ τις καὶ μόνον ἐν τοῖς λαβυρινθώδεσι τοῦ μουσείου τούτου αἰθούσαις, καὶ ἐγγράφῃ κατάλογον τῶν εἰκόνων τῶν διαφόρων τῆς ζωγραφικῆς σχολῶν, καὶ χρόνου δεῖται, καὶ μόχθου, καὶ γνώσεων ἐπὶ τούτῳ ἀπαραιτήτων. Ἡ πινακοθήκη αὕτη ἀριθμεῖ τριῶν περίπου αἰώνων ὕπαρξιν. Συσταθεῖσα τὸ πρῶτον ἐν τῇ πρωτεύουσῃ τῆς Βοημίας Πράγᾳ ἐπὶ τοῦ φιλομούσου Ροδόλφου τοῦ δευτέρου (2), μετηνέχθη μετέπειτα εἰς Βιέννην ὅπου τῇ ἐνώσει διαφόρων ἰδιωτικῶν καὶ ἀρχιδουκικῶν συλλογῶν, ἐκ κληρονομιῶν καὶ δι' ἀγορᾶς περιελθουσῶν τῷ αὐτοκρατορικῷ οἴκῳ,

(1) Ἐπὶ κυρίως ἀρχαιολογικαῖς συλλογαῖς ἡ Βιέννη ἐστὶ πτωχὴ σχετικῶς πρὸς ἄλλας μεγαλουπόλεις· ἀλλ' αἱ μεσαιωνικαὶ αὐτῆς συλλογαὶ τὸ ἀνατορικὸν θησαυροφυλάκειον, καὶ αἱ πινακοθήκαι ἀναπληροῦσι τὸ μέγα ἔλλειπτον, θεωρούμεναι, ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τὰ παραπλήσια τῶν ἄλλων πόλεων, μουσεῖα.

(2) Παροιμιώδης ὁ πρὸς τὰς ἐπιστήμας ἔρως τοῦ ἀνακτοῦ τούτου, καὶ ἡ φιλομουσία. Λέγεται δ' ὅτι ἵνα κομίσῃ ἐκ Βενετίας ἄχρι Πράγας διδάσκαλόν τινα εἰκόνα τοῦ Ἀλβέρτου Δυρέρ ἀσφαλῶς, ὑπεχρέωσεν

κατώρθωσε νὰ προσλάβῃ τὴν σπουδαιότεραν μορφήν. Ἐπὶ τῆς μεγάλης ἀνάσσης Μαρίας τῆς Θερεσίας ἡ συλλογὴ πλουτισθεῖσα διὰ σωροῦ ὅλου εἰκόνων τῶν διασημοτέρων τῆς Ἰταλίας σχολῶν, καὶ τῆς Ὀλλανδικῆς λεγομένης, καὶ πλείστων ὁσίων Γερμανικῶν ἀριστουργημάτων κατέστη περιφανής. Ἐπὶ Ἰωσήφ τοῦ δευτέρου μετηνέχθη ἐπισήμως εἰς τὸ οἰκοδόμημα τοῦ Βελθεδέρε, ἀνάκτορον ἄλλοτε τοῦ πρίγκηπος Εὐγενίου τῆς Σαβοΐας, ὅπου καὶ νῦν τηρεῖται πλουτισθεῖσα ἔκτοτε καὶ διηγετικῶς πλουτιζομένη ὑπὸ τῶν κατὰ καιροὺς καيسάρων(3).

Ἀφέντες λοιπὸν τὸν περικαλλῆ τοῦ ἀνακτόρου τούτου λειμῶνα, οὗ ἡ φυτικὴ ἀρμονία, τὰ ἀλληγορικὰ τῶν μηνῶν τοῦ ἔτους ἀγαλμάτια, ἡ ὥραία λίμνη, καὶ αἱ δίκην φρουρῶν ἐκ γρανίτου σφίγγες ἐκεῖναι εὐάρεστον ποιοῦσιν ἐντύπωσιν τὸ πρῶτον τῷ ἐπισκέπτῃ, εἰσέλθωμεν εἰς τὸ ἀνάκτορον, καὶ καθάραντες κατὰ νόμον τοὺς πόδας ἐν τῇ πρὸ τῶν πυλῶνων ψήκτρᾳ, χαιρετήσωμεν κατ' ἔθος, τὸν ἐν τῇ αὐλῇ μεγαλοπρεπῶς περιδιαβάζοντα ἀρλεκίνειον καὶ τραγέλαφον ἐκείνον φύλακα ἢ εἰσηγητὴν, οὗ ἡ παχεῖα ἐρυθρὰ διπθέρα, τὸ τρικαντόνιον, καὶ τὸ ἐν ταῖς χερσὶν ἰδαϊκὸν σκῆπτρον ἐκείνου ἀείποτε τὸν γέλωτα ἡμῶν, ἐὰν προσθέσωμεν μάλιστα καὶ τὸ κομικὸν τοῦ προσώπου, καὶ ἀνελθόντες τὴν κλίμακα εἰσδύσωμεν εἰς τὴν ἐν εἰδει κυρίας εἰσόδου τῆς πινακοθήκης μεγαλοπρεπῆ ἐκείνην αἰθούσαν... ζητοῦντες τὴν Σαξωνίδα.

Ἡ αἰθούσα ἦν κενή, οὕτως δ' εὗρομεν καιρὸν ἵνα ἅπαξ ἔτι θαυμάσωμεν τὰ ἐρυθρόλευκα αὐτῆς μάρμαρα, τὰς ὥραίαις τῶν διασημοτέρων τῆς ἐποχῆς τεχνητῶν, τοιχογραφίας αὐτῆς, καὶ τὰς ἐκατέρωθεν τῆς εἰσόδου μεγάλας εἰκόνας τῆς Μαρίας Θερεσίας ἐν πενθίμῳ στολῇ, καὶ Ἰωσήφ τοῦ Β' ἐν στολῇ στρατάρχου, ἔργα τοῦ ζωγράφου Ἀντωνίου Μαρών.

Ἐν τῇ 1ῃ τῆς πινακοθήκης αἰθούσῃ τῇ καὶ

ἀνθρώπους πεζῇ καὶ ἐπ' ὧμων νὰ φέρωσιν αὐτὴν μεθ' ὅλον τὸ ἐπίπονον καὶ μακρὸν τῆς ὁδοιπορίας.

(3) Ἰδε λεπτομερῆ τῆς πινακοθήκης ἱστορίαν ἐν τῷ προλόγῳ τοῦ καταλόγου ὑπὸ Ἑράτμου δ' Ἑγκερτ γενικοῦ αὐτῆς διευθυντοῦ.

κυρίως «Βενετικῇ σχολῇ» εἰσελθόντες ἐζητήσαμεν κύκλῳ τὴν Σαξωνίδα· δὲν εὗρομεν αὐτόθι αὐτήν· ἡ μόνον γυναικίκα θαυμάζουσιν ἐκστατικῶς εἰκόνα τινὰ τοῦ περιωνύμου Βερνέζι ἀριστουργημα λεπτότητος καὶ χρωματισμοῦ, περιστῶσαν τὸν Ἰησοῦν ἱλαρῶς μειδιῶντα τῇ τοῦ κρασπέδου αὐτοῦ ἀψαμένη ἀμαρτωλῷ, καὶ λέγοντα αὐτῇ τὸ «Ἡ πίστις σου σέσωκέ σε.» Ὡραία ἡ σύνθεσις!

Ἐν τῇ δευτέρᾳ αἰθούσῃ Βενετικῆς ἐπίσης σχολῆς ἐθαυμάσαμεν κατεσπευσμένως τὸ ἀριστουργημα ἐκεῖνο τοῦ Τισιανοῦ, τὴν εἰκόνα τοῦ «Ecce homo!» (ἴδε ὁ ἄνθρωπος!) παριστῶσαν τὸν Πιλάτον ἐκ τοῦ ὕψους τοῦ Πραιτωρείου δεικνύοντα τῷ κάτωθι ὄχλῳ τὸν Ἰησοῦν... Ὅποιά ἰδέα ἐν τῇ συνθέσει!

Οὐδὲ αὐτόθι εὗρομεν τὴν Σαξωνίδα.

Ἐν τῇ Γῇ αἰθούσῃ τῇ «τῶν Ρωμαίων» ὀλίγου δεῖν καὶ ἐπελκηνόμεθα τοῦ σκοποῦ δι' ὃν διελαύνομεν καλπάζοντες τὰς αἰθούσας τοῦ Βελθεδέρε... Ἐνταῦθα ἵσταται πρὸς θαυμασμὸν ὁ ἀδάμας τῆς καθόλου πινακοθήκης, ἐν τῶν ὥραιότερων καὶ ὑψίστων τοῦ δαιμονίου Ραφαήλου ἔργων, ἡ «Παρθένος ἐπὶ γλότης» ἀριστουργημα ποιηθὲν ἐν ἔτει 1505.

Ἐνδιατρίψωμεν στιγμὰς τινὰς πρὸ τοῦ μεγαλουργήματος! Ὑπάρχουσιν ὦραι τινες ἀνεπίληπτοι ἐν τῷ ἀνθρωπίνῳ βίῳ, καίτοι ἀστραπηδὸν διελθοῦσαι ὡς φάσματα. Τίς δὲν ἔσχεν ἐντυπώσεις ἐκπληκτικὰς πρὸ τοῦ σωροῦ ἐκείνου τῶν ἀπαραμίλλων μαρμάρων τῆς Ἀκροπόλεως; τίς λησμονεῖ πώποτε τοῦ ῥίγους ἐκείνου ὃν αἰσθάνεται καὶ ἄκων ἐνατενίζων τὸ πρῶτον τὸν τολμηρὸν τοῦ ναοῦ τῆς ἁγίας Σοφίας τροῦλον; Τίς δὲν νύγεται αἰφνιδίως εὐρισκόμενος πρὸ αὐτογράφου εἰκόνης τοῦ περιδόξου Ῥαφαήλου; Τὸ ὄνομα αὐτοῦ ἐστὶν ἱστορία ὅλη τῆς Ἐπιστημονικῆς Ἀναγεννήσεως, ὡς τὸ ὄνομα τοῦ Φειδίου ταυτώνομον τῷ τελείῳ... Τοιαύτας ἐντυπώσεις ἔσχομεν πρὸ τῆς «Παρθένου ἐπὶ γλότης.»

Ἡ εἰκὼν αὕτη ἐστὶ θαυμασία ὅτ' ὅλας τὰς ἐπόψεις, ἀριστουργημα ἐπὶ ἰδέᾳ. Ἡ Παρθένος ἵσταται πρὸ γελοέσεως κοιλάδος καθημένη ἐπὶ γλότης, κρατοῦσα ἐκ τῶν δύο χειρῶν τὸν μικρὸν Ἰησοῦν ὀρθόν... Ὁ Ἰωάννης ἐπίσης μικρὸς καὶ

ώρατος γονυκλυτεῖ πρὸς τοῦ κυρίου καὶ Θεοῦ αὐτοῦ ἱστάμενος, προσφέρει εὐλαβῶς ἐκεῖνῳ . . . σταυρὸν ἐκ καλάμου. Ἡ μητρικὴ στοργή, ἡ οὐρανία διαύγεια, ἡ χάρις ἡ ἀπλετος ἐκείνη χάρις ἐζωγραφισμένη ἐν τῷ προσώπῳ τῆς θείας ἐκείνης Παρθένου, καὶ ἐπὶ τῆς πανάγνου τῶν μικρῶν μορφῆς χαριέντως ἀντανακλῶσα, παρίστησι θεῖον τι καὶ ἀνεξήγητον γόητρον, ὅπερ μόνῃ εὐφυΐᾳ οἷα ἡ τοῦ δαιμονίου ἐκείνου τεχνίτου ἡδύνατο αἰσθανθῆναι. . . .

Ἄλλ' ὅποτον ἄρα-γε ἐπεισόδιον ἐπέπρωτο νὰ καταστήσῃ πρὸ τῶν ὁμμάτων ἡμῶν τὴν εἰκόνα ἐκείνην, ἀληθῶς οὐρανίαν;

Μεθ' ὅλην τὴν ἐπιφυλακτικότητά ἡμῶν ἵνα μὴ καὶ τρίτην προσθέσωμεν Βιενναίαν τῇ Βιενναίᾳ ἡμῶν ἀναμνήσει, οὐχ' ἦττον ὑπαγορευόμενοι αὐστηρῶς ὑπὸ τῆς καρδίας ἡμῶν θὰ λαλήσωμεν . . .

Πρὸ τῆς εἰκόνος ταύτης τοῦ θείου τεχνίτου εἰκοσιδυέτις περίπου κόρη εὐλαβῶς ἱσταμένη, ἀντέγραψεν τὴν Παρθένον. . . . Οἱ ἐπισκεφθέντες καὶ μόνον μουσεῖα Εὐρωπαϊκὰ καὶ πινακοθήκας, πολλάκις αὐτόπται παρίστανται ἀπαραμίλλων συμπλεγμάτων. . . .

Ἡ εἰκὼν τοῦ Ραφαήλου ἀφ' ἐνὸς ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ αἰθεριότητι, ἡ εἰκὼν τοῦ Ραφαήλου τοῦ Σύμπαντος, τοῦ μεγάλου Θεοῦ ἐν ὅλῃ αὐτῆς τῇ ζωῇ, παρίστων ὑμῖν διλογίαν ἄφατον, πρότυπα ἀληθῆ τοῦ οὐρανοῦ ἐναλλάξ καὶ τοῦ γήινου τεχνίτου. . . . Ἡ κόρη ἀντέγραψε τὸ ἀριστούργημα ἐκεῖνο τοῦ Ραφαήλου· τὸ ἀριστούργημα ἐκεῖνο ἑώρα τὸ ἀριστούργημα τοῦ Θεοῦ. . . . Ὡ! ἐὰν ἐξωपुरοῦτο στιγμήδὸν τὸ ἀνθρώπινον ἀριστούργημα! Διφωνία θαυμασμοῦ θὰ ἐπληττε τοὺς χρυσοὺς θόλους τοῦ Βελθεδέρε . . . διπλοῦς θὰ ἀντήχῃ ἀσπασμός. . . . Τοιαύτη πρωτοφανὴς μοι εἰκὼν εἰς τὸ ὕπατον ἐξῆρε με τοῦ θαυμασμοῦ, διότι οὐδέποτε σχεδὸν παρ' ἡμῖν συναντᾶται ἡ φυσικὴ καλλονὴ καὶ ἡ χάρις σὺν τῇ ἐπικτήτῳ ἀρετῇ καὶ τῷ πρὸς τὰ ὑψηλὰ Ἑρωτι εἰς τηλικούτον βαθμὸν συνηρμοσμένα. . . . Δὲν ἐκρατήθη, ἀλλ' ἐμορμύρισα μορμυρισμὸν θαυμασμοῦ τῷ φίλῳ. Ἡ κόρη ἤκουσε καὶ ἐνόησεν· καὶ ὑψώσασα τὸ γλαυκὸν ὄμμα ἐμειδίασεν. . . . Ἦν ζῶσα εἰκὼν Ῥαφαήλου!! καὶ μετ' ἀφελείας Γερμανι-

κωτάτης ὅλως καὶ ἀθῶας, πάλλουσα ἐν τοῖς ραδινοῖς δακτύλοις ἐλαφρῶς τὴν γραφίδα ἐρωτᾷ. . .

« Ἐπιτυχᾶν; . . . »

— « Οὐχί — ἀποκρίνομαι ἐν παραφορᾷ. — Τῷ Θεῷ μόνον δέδοται ἡ ἐπιτυχία καὶ ἡ τελειότης. . . . Καὶ ἵνα ἐννοήσητε ἄχρι τίνος βαθμοῦ ὁ μέγας ἐκεῖνος ζωγράφος προήχθη εἰς τὴν τελειότητα ἐνατενίσατε οἷον δῆποτε κάτοπτρον. . . . Αὐτόθι ὄψεσθε πρότυπον τῆς ἀμιμήτου ζωγραφικῆς του. . . . »

Δὲν ἡσטיεύομην Ἐννοεῖ καὶ ἐκείνη τὸ σπουδαῖον καὶ ἀληθές τῶν λόγων μου, καὶ ταπεινώσασα τοὺς μακροβλεφάρους ἐκείνους ὀφθαλμοὺς ὧν τὸ γλαυκὸν καὶ ἡ ζωηρότης θὰ ὠχρίων καὶ αὐτὴν τοῦ Σχιλλέρου τὴν γραφίδα, ἐψιθύρισεν. . . .

« Εὐχαριστῶ! »

Μετά τινα λεπτὰ ἐσυρόμην ἐλαφρῶς ἐκ τοῦ ἐνδύματος καὶ ἡγόμην ἄκων ἐκ τῆς ἐκστάσεως εἰς τὴν πραγματικότητα. . . ἄλλως ἐπὶ πολὺ ἔτι θὰ ἐξηκολούθουν θεώμενος τὴν « Πάρθενον ἐπὶ χλόης » ἐν ἀντιτύπῳ.

Τὴν κόρην ἐκείνην πολλάκις ἔκτοτε συνηντήσαμεν ἐν τῷ Ringstrasse· ἡμέραν δέ τινα ἠκούσαμεν ἐκθαμβοὶ ἐν τῷ ναῷ τῶν Ἀγίων Αὐγουστίνων ψάλλουσαν « Solo » τι—ἀν δὲν ἀπατώμεθα τοῦ Brahms. (4) Ἀείποτε δ' εὐρίσκομεν αὐτὴν ἱλαρῶς μειδιῶσαν καὶ χαιρετῶσαν. . . .

Ἐξακολουθοῦμεν διατρέχοντες τὰς αἰθούσας τοῦ Βελθεδέρε· εὐρίσκομεθα δὲ ἤδη ἐν τῇ Διαιθούσῃ τῶν σχολῶν « Φλωρεντίας καὶ Μεδιολάνου. » Ἡ Σαξωνίς δὲν ὑπάρχει· οὐδεὶς λόγος, περιέργεια οὐδεμία. ἱστάμεθα σμικρὸν πρὸ εἰκόνος « τοῦ Ἰησοῦ θρηνουμένου νεκροῦ ὑπὸ τῆς Παρθένου καὶ δύο ἀγγέλων. » ἔργου τοῦ περιωνύμου Ἰταλοῦ Andrea del Sarto,

(4) Περὶ τοῦ σπουδαίου τούτου ναοῦ ὁμιλήσωμεν ἀκολουθῶς. Εἶναι τὸ θέατρον ἀληθῶς τῶν « Oratorio », ὅπου ἐκτιθέασιν τὴν φωνὴν καὶ τέχνην αὐτῶν αἱ ἀδρότεροι τῆς Βιέννης dilettanti. — Ὁ δὲ Brahms εἶναι σπουδαῖος μουσικοσυνθέτης οὗ τὸ « Requiem », ἠκούσαμεν ἀπὸ τῆς μεγάλης μελοδρ. ὀρχήστρας τὸν Δεκέμβριον τοῦ παρελθόντος ἔτους, ὀδηγουμένης μάλιστα ὑπ' αὐτοῦ τοῦ ἰδίου.

καὶ εἰσερχόμεθα ταχεῖς εἰς τὴν Εὐν αἴθουσαν.

Ἡ Σαξωνίς ἵσταται πρὸ εἰκόνης . . . σπεύδομεν πρὸς αὐτὴν περιχαρεῖς, καὶ χαιρετῶμεν δι' ἐνὸς ἡχηροῦ «Ich habe die Ehre» (Ἔχω τὴν τιμὴν). Μόλις ἐκίνησε τὴν κεφαλὴν . . . Δὲν ἦτο πλέον ἡ ἰλαρὰ ἐκείνη τοῦ τροχιοδρόμου κορασὶς, ἀλλὰ σύννους καὶ τεθλιμμένη τις κόρη οἶονε παλαιῶν ἐρώτων ἀναμιμνησκομένη . . . Παράδοξον! τί νὰ εἶχεν;

Ὁ φίλος ἠρώτησε τὸ αἷτιον τῆς θλίψεως.

Ἡ νεᾶνις ἠρέκσθη ἀντὶ ἀπαντήσεως νὰ ὑποδείξῃ αὐτῷ διὰ τοῦ δακτύλου τὴν ἀπέναντι εἰκόνα. Ἐνητενίσσαμεν αὐτήν.

Ἦν Παναγία καὶ αὐτὴ, ἔργον οὐχὶ τοῦ Παρατήλου, ἀλλ' ἐτέρου ἦττον περιωνύμου Βολωνοῦ ζωγράφου, τοῦ Guido Reni.

Ἦν «Ἡ ἐν λατρείᾳ Παρθένος» ἔργον θεσπέσιον, μεγαλονοίας ἀποκύημα, φαντασία ποιητικωτάτη!

Ὁ Ἰησοῦς βρέφος εὐεῖδές καὶ χάριεν, πρόσωπον οὐρανίου φωτὸς ἀπαύγασμα, βρέφος οὐ πᾶσα νεαρὰ μήτηρ θὰ ἐρέμβαζεν ἐφάμιλλόν, εὐδοεῖ ἐν τῇ κοιτίδι αὐτοῦ ἐν ὅλῃ τῇ βρεφικῇ ἀθωότητι. . . Παρ' αὐτῷ ἡ ἁγία Παρθένος καὶ μήτηρ, συνημμένας ἔχουσα ἱκετευτικῶς τὰς χεῖρας θεᾶται αὐτὸ ἐν ἐκστάσει. . . Τὸ τεταπεινωμένον αὐτῆς βλέμμα ἐκφράζει ἀριδῆλως λατρείαν, τὴν πρὸς τὸ τέκνον αὐτῆς λατρείαν ὡς . . . πρὸς Θεόν. Ἀλλὰ μεθ' ὅλον τὸν πρὸς τὸ μέγα αὐτῆς βρέφος θαυμασμόν κρύφιον τι μειδίαμα πλανώμενον ἀορίστως καὶ λάθρα ἐπὶ τῶν παρθενικῶν αὐτῆς χειλέων, προδίδωσιν καταφανῶς δεύτερον αἰσθημα ἐν τῇ καρδίᾳ αὐτῆς ἐν ἴσῃ μοίρᾳ πρὸς τὴν λατρείαν βλαστάνον. . . τὴν μητρικὴν στοργήν. Οἶα φαντασία! Μὴ καὶ τὸ δεύτερον τοῦτο αἰσθημα δὲν εἶναι ἀκτὶς ἀποσπασθεῖσα τοῦ οὐρανοῦ ἐκείνου φωτὸς τῆς Προνοίας ἵνα τοὺς ταλαιπώρους θνητοὺς ζωπυρίσῃ; Μὴ παντοδυναμία Θεοῦ ἐν τῷ οὐρανῷ, καὶ μητρικὴ στοργὴ ἐν τῇ γῇ δὲν εἶναι ἴσα; Τὸ ἡσθάνθη ὁ μέγας τεχνίτης ζωγραφίζων τὴν εἰκόνα αὐτοῦ. Ὅποια τέχνη ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ εἰκονογεγραμμένῳ προσώπῳ, ἐν ἐνὶ καὶ τῷ αὐτῷ χεῖλει νὰ εἰκονίζονται τὰ δύο ὕπατα ἐκεῖνα αἰσθήματα!

Ἀλλὰ πρὸς τί ἡ περιπαθὴς ἐκείνη Σαξωνίς ἐδάκρυε πρὸ τῆς εἰκόνης ταύτης; Ἐκ θαυμασμοῦ ἤ ἀπὸ γὰρ πρὸς αὐτήν; . . .

Ἐὰν ὁ ἀναγνώστης ἡμῶν εὐαρεστηθῇ νὰ ἀκολουθήσῃ ἡμᾶς κατὰ βῆμα ἄχρι τέλους τοῦ ἀφηγήματος, ὁφεται τὴν αἰτίαν πολὺ διάφορον ἴσως ἐκείνης ἦν ρεμβάζει· καὶ θὰ πράξῃ τοῦτο βεβαίως ἀφ' οὗ τῷ εἰπώμεν ὅτι τὸ δάκρυ

τοῦ τοῦ ἐστὶ μία τῶν ἀναποσπάστων τῶν ἀναμνήσεων ἡμῶν σελίδων. . . .

XIII.

Ἡ ἡμέρα προῦχώρει. Ἦν τρίτη καὶ ἡμίσεια περίπου ὥρα μ. μεσημβρίας, τὸ δὲ τηλέκλυτον ἐκεῖνο μουσεῖον μετὰ ἡμίσειαν ὥραν θὰ ἐκλειε τὰς πύλας αὐτοῦ, τοῦθ' ὅπερ καὶ ὑπέδειξα τῇ Σαξωνίδι ἵνα σπεύσῃ τῆς πρὸς τῆς Παρθένου ἐν λατρείᾳ μελέτης τῆς, καὶ δώσῃ οὕτω καιρὸν ἡμῖν ἵνα εἰς διεξοδικωτέρας ἐλθῶμεν μετ' αὐτῆς ὁμιλίας. Ἀλλὰ καὶ ἡ κόρη αὕτη Γερμανικωτέρα τῆς τοῦ «Τανχάύζερ» καθ' ὃ βορεία, ἐξ ἐκείνων ἃς οὔτε κεραυνὸς αἰφνίδιος συνήθως ἀποσπᾷ τῆς μελέτης ὅταν εὐρίσκωνται ἐν αὐτῇ ἄχρι ἐκστάσεως βεθυισμένοι, παρεκάλεσεν ἵνα ἀκολουθήσωμεν αὐτὴν ἐπὶ τινα λεπτὰ εἰς τινα τῶν παρακειμένων αἰθουσῶν τῆς «Νεερλανδικῆς» λεγομένης σχολῆς, ὅπως θαυμάσῃ ἅπασι ἐτι αὐτόθι ἀγαπητὸν αὐτῇ ἀριστοῦργημα. Ὅποια εὐχάριστος αἰτήσις! τίς ὁ μὴ ὑπακούων εἰς παραπλησίαν αἰτήσεις κἂν ἡ αἰτοῦσα εἰς Τάρταρα ζητήσῃ νὰ πορευθῇ πρὸς μελέτην τοῦ γνόφου καὶ τῶν νερτέρων. . .

Ἀκολουθήσαντες λοιπὸν αὐτὴν προπορευομένην εἰσῆλθομεν εἰς τὴν τετάρτην ἀλλὰ κυρίως «Δευτέραν αἰθουσάν» τῶν φλαμμανδῶν ζωγράφων.

Τρεῖς γιγαντιαῖαι εἰκόνες παρέστησαν τότε ἔμπροσθέν μου, καὶ αἱ τρεῖς ἀριστοῦργήματα τοῦ μεγάλου Φλαμμανδοῦ ζωγράφου Ρούβενς (5). Ἀ' τοῦ ἐξ ὀρκισμοῦ Ἀ' τῆς ἀναλήψεως τῆς Θεοτόκου καὶ Ἀ' τοῦ Φραγκίσκου Ξαβιέρου ἀναστήνοντος τοὺς νεκρούς. Οἱ τρεῖς οὗτοι κολοσσοὶ ἐν οἷς καθορᾷ τις τὸν Ρούβενς ἐν τῷ ὑπάτῳ τῆς τέχνης αὐτοῦ ἐποιήθησαν χάριν τοῦ ἐν Ἀμβέρσῃ ναοῦ τῶν Ἰησουητῶν οὗ ἡ ἐτῶτερικὴ διακόσμησις εἶχε καθ' ὀλοκληρίαν αὐτῷ ἀντασθῆ. Τῷ 1718 τὸ μεγαλοπρεπὲς ἐκεῖνο οἰκοδόμημα καταστραφέν ὑπὸ κεραυνοῦ συμπαρέσυρεν αὐτῷ ἐν ταῖς φλοξὶ τριάκοντα καὶ ἐπτὰ εἰκόνας τοῦ ἀθανάτου ἐκείνου ζωγράφου. Αἱ τρεῖς μόνον αὗται κατ' εὐτυχίαν

(5) Rubens. (Πέτρος Παῦλος) περιώνυμος φλαμμανδὸς ζωγράφος γενν. ἐν Κολωνίᾳ τῷ 1577. ἀποθ. τῷ 1640. Περιηγήθη ἀπαξ ἀπ᾽ αὐτὰς τὰς αὐλὰς, πανταχοῦ δ' ἐτιμήθη ὡς ἀναξ. Ἐγγράψεν ὑπὲρ τὰς χιλιάς εἰκόνας. Ἐγένετο ἀρχηγὸς σχολῆς διαπρεφάσης κυρίως ἐν τῇ ἀφθονίᾳ καὶ ζωηρῷ τῶν χρωμάτων, τὸ ὕψιστον καὶ θρασὺ τῆς συνθέσεως.

σωθείσαι ἐκ τοῦ πυρός, ἡγοράσθησαν μετέπειτα καταργηθέντος τοῦ Ἰησουϊτικοῦ τάγματος ὑπὸ Μαρίας Θηρεσίας καὶ ὠραίζουσι τὴν Καισαροβασιλικὴν πινακοθήκην.

Ἡ Σαξωνίς καθήσασα ἐπὶ τοῦ ἐν μέσῳ τῆς αἰθούσης κυκλοτεροῦς ἀνακλίντρου, παρεκάλεσεν ἡμᾶς ἵνα παρακαθήσαντες συνθαυμάσωμεν αὐτῇ τὴν θαυμασίαν ἐκείνην τοῦ Ρούβενς τριλογίαν, καὶ μάλιστα τὸν «ἐξορκισμόν» ἀδάμαντα κατ' αὐτὴν τοῦ Βελθεδέρε.

Ὁ Ρούβενς ἐστὶν ὁ Γκαϊτε τῆς ζωγραφικῆς· ὁ Ραφαῆλος ὁ Πετράρχης αὐτῆς. Ἐν ἀπάσῃ σχεδὸν τῇ Γερμανικῇ ζωγραφικῇ χωρογραφικῇ τε (paysage) καὶ τῇ προσωπογραφίᾳ δὲν βλέπει τις τὴν διαύγειαν ἐκείνην, καὶ τῆς φύσεως καὶ τῶν προσώπων τὸ ὁμαλὸν καὶ ἀνέφελον, ὅπερ χαρακτηρίζει τὴν Ἰταλίδα ζωγραφικὴν, τὴν ποίησιν καὶ αὐτὴν τὴν μουσικὴν, ἀλλὰ τὴν μελαγχολίαν, τὸ γλυκὺ μεμιγμένον τῷ θλιβερῷ, τὸ μυστηριώδες καὶ ἰδανικόν, τὸ ἀνώμαλον καὶ πρωτότυπον ἐκεῖνο ὅπερ δίδωσι τῇ Γερμανικῇ ζωγραφικῇ ἰδιαίτερόν τι γόητρον ἐκ πρώτης ὄψεως τὸν θεατὴν ἐκπληττον, ἀλλὰ βαθμιδὸν βυθίζον αὐτὸν εἰς βαθεῖαν ἔκστασιν. Αἱ εἰκονογραφίαι τοῦ Ρούβενς, τοῦ Βάνδουκ(6), τοῦ Ἀλβέρτου Δουρέρ, καὶ ἄλλων εἰσὶ πλήρεις τοιαύτης μυστικότητος. Καὶ ἐν αὐτῇ τῇ ζωγραφικῇ τῶν Γερμανῶν ὡς ἐν αὐτῇ τῇ μορφῇ αὐτῶν εὐρίσκει τις φιλοσοφίαν, κεκρυμμένην ὑπὸ τὴν ἀγλῦα τῶν σκιῶν καὶ τῶν φυλλωμάτων οἷαν ἐν τῇ ποιήσει ὑπὸ τὴν σκέπην τῶν ἀλληγοριῶν καὶ τῆς θλιβερᾶς καλλιπερίας, οἷαν ἐν τῇ μουσικῇ ὑπὸ τὸν θαυμάσιον ἐκεῖνον χιτῶνα τῆς ἁρμονίας τὸν περικαλύπτοντα τὸ μέλος. . . Ὅτι ὁ τόπος ἐπιδρᾷ ἐπὶ τε τοῦ πνεύματος καὶ τῆς καρδίας τῶν ἀνθρώπων ἀναντίρρητον. Ὁ Johannes Scherr τὸ θέμα τοῦ-

(6) Van Dyck. (Ἀντώνιος) ἐγεννήθη ἐν Ἀμβέρσῃ τῷ 1599. Πῶς ζωγράφου ἐπὶ ὕελων, ἐμαθήτευσεν ἐν τῇ σχολῇ τοῦ Ρούβενς. Αἱ γιγαντιαῖαι αὐτοῦ πρόοδοι ἀνέδειξαν αὐτὸν σπουδαῖον ζωγράφον. — Περιηγήθη τὴν Γαλλίαν, ἐν Ἀγγλίᾳ δὲ ὁ βασιλεὺς Κάρολος ὁ πρῶτος ἐτίμησεν αὐτὸν δι' ἀριστείου τοῦ Λουτροῦ. Ἀπέθανε τῷ 1641. — Ἐτελειοποίησε τὴν ἱστορικὴν προσωπογραφίαν, διὸ καὶ ἐκλήθη ὁ βασιλεὺς αὐτῆς. — Durer (Ἀλβέρτος) ζωγράφος καὶ ξυλογράφος, γενν. ἐν Νυρεμβέργῃ τῷ 1528. Ἐτελειοποίησε εἰς τὸν ὑπέρτατον βαθμὸν τὴν ξυλογλυφίαν. Ἡ «Σταύρωσις τοῦ Χριστοῦ», ἣν εἶδομεν ἐν ταῖς αἰθούσαις τοῦ μεγάρου Λιχτενστάϊν μετὰ θαυμασίας γεγλυμμένη λεπτότητος, ἀφῆκεν ἡμῖν ἐκπληξιν καὶ θαυμασμόν. Ἔχει δ' ἄπειρα ζωγραφικὰ καὶ ξυλογλυπτικὰ ἔργα.

το πραγματευόμενος, κυρίως δὲ αὐτοὺς τοὺς ἀμοφύλους αὐτῷ Γερμανοὺς ὑπ' ὅψιν ἔχων λέγει. «Ἡ τοπογραφία ἐστὶν ἐν στενῇ πρὸς τοὺς κατοίκους καὶ τὰ ἦθη αὐτῶν, σχέσει· ὁ σχηματισμὸς τοῦ ἐδάφους ἐστὶν ἀρχέγονος τῆς ἀναπτύξεως ἔθνους τινος, αἰτία· οὐχὶ ἀδίκως γεωλόγος τις ἄπεφάνθη ὅτι ἡ τοῦ ἀνθρώπου ζωὴ συνδέεται τῇ γῇ διὰ πλήθους ριζῶν ἀναποσπάστων. Ὁ Clavel τὴν διαφορὰν τοῦ Λατίνου πρὸς τὸν Τεύτονα ποιῶν ἐκφράζεται οὕτω.

«Ὡς ὁ Λατῖνος ἐραστὴς τοῦ ἡλίου καὶ τοῦ φωτός πλατύνει τὰς θυρίδας αὐτοῦ, οἰκοδομεῖ ἐξώστας, καλλιεργεῖ τὰ δάση φυτεύων ἐν αὐτοῖς τὴν ἄμπελον, ὁ Γερμανὸς πρὸ παντοῦ ἄλλου ζητεῖ τὴν σκιάν, καὶ τὰ ἀπόκρυφα αὐτῆς κρησφύγετα. Κρύπτει τὸν οἶκον αὐτοῦ ὑπὸ τὰ δένδρα, στενοῖ τὰς θυρίδας, καὶ φράττει τὰς ὁδοὺς διὰ πτελεῶν πυκνοτάτων. Ἀκρι λατρείας σεβόμενος τὰς γηραιὰς δρεῖς δίδωσιν αὐταῖς οἶονεϊ ψυχὴν καὶ φωνήν, καὶ ὑποτίθουσιν αὐτάς κατοικίας θεότητος.»

Τὴν ἐπίρροιν αὐτὴν τῆς φύσεως αὐτῶν ὁρᾷ τις καταφανῇ καὶ ἐν πᾶσι τοῖς πνευματικοῖς τῶν Γερμανῶν καλλιτεχνήμασι καὶ ἔργοις· τοιαῦται δὲ παρέστησαν τὸ πρῶτον ἡμῖν πᾶσαι σχεδὸν αἱ τοῦ Ἀλβέρτου Δουρέρ καὶ Βάνδουκ εἰκόνες ὅσαι ἐν ἀφθονίᾳ βρίθουσιν ἐσπαρμέναι ἐν ταῖς πολυτελέσιν αἰθούσαις τοῦ Βελθεδέρε, τῆς Ἀλβερτίνας καὶ τοῦ περιπτέρου τοῦ πρίγκηπος Λιχτενστάϊν.

Ἡ ἐν τῇ αἰθούσῃ ταύτῃ ὑπ' ἀριθ. 4 εἰκὼν τοῦ Ρούβενς «Ὁ ἐξορκισμός.» ἀφῆκεν ἐκπληξιν ἡμῖν ἔνεκα τοῦ θρασέως καὶ φοβεροῦ τῆς συνθέσεως.

Ὁ Ἅγιος Ἰγνάτιος ὁ Λουόλας ὁ ἐν Ἰσπανίᾳ πρῶτος τοῦ Ἰησουϊτικοῦ τάγματος ἰδρυτής, ἵσταται ὀρθὸς καὶ ἐν ἐκστάσει πρὸ τοῦ βωμοῦ μεγάλου τινος ναοῦ, τὰ ὄμματα ἀτενῇ πρὸς τὸν οὐρανὸν ἔχων ὡς ἐν παρακλήσει. . . . Παντοεῖς ἀσθενεῖς ἐν οἷς γυνή τις ἐπιληπτικὴ, καὶ τις παράφρων ἐκτάδην ἐπικαλοῦνται τὴν ἁρρωγὴν τοῦ ἁγίου, ὅστις καὶ ἐπικαλεῖται τὸν Θεόν. . . .

Τὰ ἐν τοῖς ἀσθενέσιν ἐκεῖνοις δαιμόνια αὐθωρεῖ τοῦ σώματος αὐτῶν ἀποσπώμενα διὰ τοῦ ἐξορκισμοῦ, φεύγουσιν ἀλλεπαλλήλως διὰ τῶν θυρίδων τοῦ ναοῦ, ἐμέσσοντα φλόγας, ἐνῷ ἐκθαμβοὶ ἕτεροι ὁρῶντες τὸν ἅγιον, πληροῦνται σεβασμοῦ καὶ ρίγους. . . . Ὅντως φοβερόν τὸ θέαμα!

Ἡ Σαξωνίς ἐθεώρει τὴν εἰκόνα ἀσκαρδαμυκτεῖ, χωρὶς νὰ λαλῇ ἡμῖν, ἐκ τοῦ ἐταστικοῦ ἀλλὰ ξηροῦ αὐτῆς βλέμματος καὶ τοῦ κατ' ἀντίθεσιν κα-

θύγρου πρό τῆς Παρθένου ἐπὶ χλόῃς τοῦ Ραφαήλου ἡδύνατό τις ἐκ τοῦ προχείρου — οὕτως εἶπεῖν — σχηματίσαι ἀμυδράν ἰδέαν τῆς ζωγραφικῆς τῶν διαφόρων μὲν ἀλλήλαις, ἀλλὰ σπουδαίων ἀμφοτέρων σχολῶν ἐκείνων. Ἡ Ἰταλικὴ ζωγραφικὴ καὶ δὴ ἡ τοῦ Ραφαήλου ἐν ἀπάσῃ τῇ διαυγείᾳ αὐτῆς παρίστησιν ἀείποτε τὴν φύσιν γυμνὴν καὶ ὁμαλὴν, αὐτὰ τὰ ἀνθρώπινα αἰσθήματα ἀφελῶς ἐπὶ τῆς ὀθόνης, ὥστε καὶ ὁ ἀπλούστατος θεατὴς νὰ κατανοῇ εὐχερῶς αὐτήν, θεωρῶν οὕτως αὐτὰ τὰ αἰσθήματα καὶ πάθη αὐτοῦ τελείως ἐξωγραφισμένα. . . . Ἡ τοῦ Ρούβενς τάνάπαλιν ὑπὸ τὴν ὁμιγλώδη ἐκείνην τῆς σκιᾶς ἀχλύα καὶ τὸ ὑψηλὸν καὶ ἀνώμαλον τῆς συνθέσεως κρύπτει φιλοσοφικωτέρας ἐννοίας, ἃς μετὰ πόνου ὀφείλει ὁ θεατὴς κατανοῆσαι. Οὕτως ἡ ἀφελὴς Σαξωνίς διὰ τοῦ ἐταστικοῦ αὐτῆς βλέμματος προϋδίδεν καταφανῶς ἡμῖν καρδίαν πειρωμένην νὰ θραύσῃ εἰ δυνατόν τὰ τεῖχη ἐκεῖνα τῶν σκιῶν καὶ εἰσδύσῃ εἰς τὴν ὑψηλὴν τοῦ Ῥούβενς ἐννοίαν, ἐν ᾗ τούναντίον πρό τοῦ εὐλήπτου ἐκείνου τῆς μητρικῆς στοργῆς αἰσθήματος ἐν τῇ εἰκόνι τοῦ Γουίδου Ῥένι ἡσθάνθη τὴν καρδίαν αὐτῆς αὐθορμήτως ἀναλυομένην εἰς δάκρυα. Οὕτως ἐνεκεν ὁ Ραφαήλος ἐκλήθη ὁ ζωγράφος τῆς ἁρμονίας τῆς φύσεως, ὁ δὲ Ρούβενς τοῦ ἀνωμάλου αὐτῆς.

Ὁ κώδων κρούσας ἀνήγγελλεν ἡμῖν τὴν ἑν ὥραν καθ' ἣν τὸ ἀνάκτορον τοῦ Βελθεδέρε κλείει τοὺς πυλῶνας αὐτοῦ, ἡμεῖς δὲ ὠφείλομεν ἀπελθεῖν ἐκεῖθεν. Οὕτω δὲ συνοδὸν ἔχοντες τὴν Σαξωνίδα ἐξήλθομεν εἰς τὸν περικαλλῆ μὲν ἀλλὰ γυμνὸν ἕνεκα τοῦ χειμῶνος λειμῶνα τοῦ ἀνακτόρου.

Ἡ τροchioδρομικὴ ἐπάνοδος ἡμῶν διήλθεν ἐν φαιδρότητι· ἡ Σαξωνίς λαβοῦσα τὴν προτέραν αὐτῆς γλυκυθυμίαν ἦν εἰς ἄκρον περιποιητικὴ καὶ λάλος. Οὕτε περὶ ζωγραφικῆς ἐλάλομεν, πλεόν οὕτε περὶ ποιήσεως, ἀλλ' οὕτε πολιτικόν τὸ θέμα τῆς συνδιαλέξεως ἡμῶν ἦτο. Ὁ διάλογος ἡμῶν περιστρέφετο εἰς θέματα εἰς ἃ συνήθως ἐντρίβουσιν οἱ αὐτοκλήτως ἐν ταῖς Εὐρωπαϊκαῖς ὁδοῖς πρὸς δεσποινίδας συστηνόμενοι· ἀλληγορίαι ἀστείαι, καλλονῶν πανηγυρικοί, μειδιάματα πολλάκις ἀντὶ ἀπαντήσεων, γέλωτες, κυκλῶν ἰδεῶν καὶ λέξεων, ἀπετέλουν τὸ θέμα ἡμῶν ἄχρι τῆς πλατείας Σφάρτζεμπεργ ὅπου καὶ ἐπεξεύσαμεν μετ' ὀλίγον.

Ἐπορεύθημεν εἰς τὸ ἐγγὺς παρὰ τὸ Αὐτοκρατορικὸν ξενοδοχεῖον καφενεῖον, ὅπου καὶ συνεπίομεν τὸν κλασσικὸν τῆς Βιέννης καφέν μετὰ γάλακτος, τὸ κοινῶς « melange » ἀλλ' ἡ συνδιαλέξεις ἡμῶν τοιαύτην ἔλαβε τροπὴν ὥστε ἐ-

δέησε νὰ μὴ ἀναφέρωμεν καὶ περὶ τῆς τοῦ Τανχάϋζερ νεάνιδος . . . διότι ἀδύνατον ἡ Σαξωνίς νὰ εἶχε μετ' αὐτῆς σχέσεις. . . .

Ἡ συνέντευξις ἦν ἔδωκεν ἡμῖν μετὰ χαρίεσσης ἀπαιτητικότητος ἰδιαζούσης κυρίως ταῖς ἐρασμίαις ἐκείναις τοῦ Kärthner ἀμπερωλοῖς περὶ ὧν γενήσεται παρακατιὸν λόγος, καὶ δὴ ἐν τῷ ἐπὶ τῆς ὁδοῦ Πράτερ μεγάλῳ τοῦ Γράφ καφενεῖῳ (7) παρέστησαν ἡμῖν ὡς σκελετῶδες καὶ ἀποτρόπαιον φάσμα πραγματικότητά τινα, ἣν ἀδυνατοῦμεν τόσον ταχέως νὰ περιγράψωμεν. . . . Καὶ ἐχωρίσθημεν αὐτῆς ἐν ψυχραιμία. . . .

Ἄνομάζετο Ζέννυ (Jenny).

Περὶ τὸν δὲ νὰ εἰπῶμεν ὅτι οὐδαμῶς εἰσηκούσαμεν τὴν μικρὰν αὐτῆς πρόσκλησιν. Ἡ δεσποινίς τοῦ Τανχάϋζερ, καὶ αὐτὴς κατέκτησεν ἡμᾶς νοερῶς, καὶ αὐτῆς καὶ μόνῃς ἡρξάμεθα αὐθωρεῖ ἀναμιμνησκόμενοι καὶ ποθοῦντες. . . .

Ἀλλὰ ποῦ νὰ εὕρωμεν αὐτήν;

Τοῦτο τὸ ἄλυτον ἔτι ἡμῶν ζήτημα.

(Ἔπεται συνέχεια.)

ΒΙΒΛΙΟΚΡΙΣΙΑ.

ΕΚΚΛΗΣΙΑΣΤ. ΠΕΡΙΟΔΙΚΟΝ ΣΥΓΓΡΑΜΜΑ.

«ΑΛΗΘΕΙΑ.»

Κατανοοῦμεν πληρέστατα τὸ σπουδαῖον κενόν ὅπερ προώρισται νὰ ἀναπληρώσῃ τὸ ἀνωτέρω ἐβδομαδιαῖον ἐκκλησιαστικὸν περιοδικόν, εὐελπιστοῦμεν δὲ ὅτι διὰ τῆς συνεργασίας ἀπάντων τῶν ἐπὶ τὴν ἐκκλησιαστικὴν ἡμῶν ἱστορίαν καταγινόμενων κληρικῶν τε καὶ λαϊκῶν λογίων ὁμογενῶν, ἡ « Ἀλήθεια » θέλει δυνηθῇ νὰ ἐκπληρώσῃ δεόντως τὸν προορισμὸν αὐτῆς καὶ διαφωτίσῃ πολλὰ μέρη λίαν μέχρι τοῦδε σκοτεινὰ τῆς βυζαντινῆς ἐκκλησιαστικῆς ἡμῶν ἱστορίας. Τῇ νῆα ἡμῶν συναδέλφω εὐχόμεθα ἐπὶ τέλους ἐκ καρδίας τὰ βέλτιστα.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Α'. ΤΕΥΧΟΥΣ.

— Πατριαρχικὴ καὶ Συνοδικὴ Ἐγκύκλιος.
— Ἀγγελία. — Μνημείων Γραπτῶν Περιυναγωγή. (Δωρητήριον τοῦ Οἰκουμενικοῦ Πα-

[7] Καὶ περὶ αὐτοῦ γενήσεται λόγος ἐταν δεῖται.

τριάρχου Ἱερεμίου τοῦ Α'. 1539.) Μάρκου Εὐγενικοῦ ἀνέκδοτοι λόγοι.—Ἡ πατριαρχικὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή.—Περὶ τοῦ πρώτου ἐν Ἀνατολῇ Τυπογραφείου. — Τὸ Ὑπουργεῖον τῆς Δημοσίας Ἐκπαιδεύσεως ἐν Τουρκίᾳ.—Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον. — Βιβλιογραφία. (Ἀριστείδου Φιλοσόφου τοῦ Ἀθηναίου, Λόγοι δύο ἀνέκδοτοι.)—Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα (Ἐγκύκλιος περὶ Σχολίων.)—Εἰδήσεις.

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ ΤΟΥ Β'. ΤΕΤΧΟΥΣ.

Μνημείων Γραπτῶν Περισυναγωγῇ. (Μάρκου

Εὐγενικοῦ ἀνέκδοτοι λόγοι.) — Ἡ Πατριαρχικὴ Μεγάλη τοῦ Γένους Σχολή. — Περὶ τοῦ πρώτου ἐν Ἀνατολῇ Τυπογραφείου. — Περὶ Ἐκκλησιαστικῆς Ψαλμωδίας. — Ἐκκλησιαστικὸν Ἡμερολόγιον — Βιβλιογραφία. (Ἀριστείδου Φιλοσόφου τοῦ Ἀθηναίου, Λόγοι δύο ἀνέκδοτοι.) — Γερχάρδου Ὁσκαρ καὶ Ἀδόλφου Χάρνακ, Κώδιξ τῶν Εὐαγγελίων. — Ἐκκλησιαστικὰ ἔγγραφα (Ἐγκύκλιος περὶ τοῦ χρέους τοῦ Κοινοῦ τῶν Πατριαρχείων.) — Εἰδήσεις.

ΚΟΣΜΗΜΑΤΟΠΩΛΕΙΑ ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΩΝ

Κατὰ τὴν πλατεῖαν Καράχιοι ἐν Γαλατῇ Ἀρ. 37, παραπλεύρως τοῦ Δεῖρμέν χανίου.

Ὑποκατάστημα, Πλατεῖα Καράχιοι Ἀρ. 8 παρὰ τὴν θύραν τοῦ χανίου τῆς Δημαρχίας.

Ὑποκατάστημα καὶ ἐν Κωνσταντινουπόλει ἐν τῇ Μεγάλῃ Ἀγορᾷ ὁδὸς Ἀἰνατζιλάρ ὁδὸς 11.

Χωρὶς νὰ ἡμεθα συστηματικῶς ἀπαισιόδοξοι καὶ χωρὶς νὰ ἀνήκωμεν εἰς τὴν τάξιν τῶν γνωστών ἐκείνων τῆς ἐποχῆς μας μεμψιμοίρων οἵτινες οὐδόλως ἐννοοῦντες νὰ σκεφθῶσι περὶ ἐξουρέσεως βιοποριστικοῦ τινος ἔργου ἢ ἀναπτύξεως τοῦ εἵδους εἰς ὃ καταγίνονται, περιορίζονται μέχρις ἐσπέρας νὰ σείωσι πενθήμως τὴν κεφαλὴν ἐπανσλαμβάνοντες εἰς πάντα καλημερίζοντα αὐτοὺς τὸ τετριμμένον ἐκεῖνο « τί θὰ γένωμεν μ' αὐτὴν τὴν στασιμότητα » — χωρὶς νὰ ἐννοῶμεν νὰ ἐπιβαρύνωμεν τὸν νοῦν μας διὰ μεταγχολικῶν σκέψεων καὶ ἐξαγάγωμεν ἐκ τούτων συμπεράσματά τινα, οὐδόλως ἐν τούτοις διστάζομεν νὰ παραδεχθῶμεν καὶ ὁμολογήσωμεν ὅτι ἡ Κωνσταντινούπολις διέρχεται ἐποχὴν ἐμπορικῆς στασιμότητος.

Χωρὶς νὰ ἡμεθα ἐντριβεῖς ἐπὶ τοῦ « Ἐμπορικοῦ δικαίου » κατανοοῦμεν ἐν τούτοις ὅτι ἡ πίστις εἶναι διὰ τὸ ἐμπόριον ὅτι τὸ αἶμα διὰ τὸ σῶμα· ἅμα ἐκλείπει αὕτη βλέπει τις τὸ ἐμπορικὸν σῶμα φθίνον καὶ διαρκῶς μαραινόμενον.

κατὰ συνέπειαν ἡ ἐμπορικὴ τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐκ τῆς πρὸς ἡμᾶς ἀπιστίας τῶν ἐμπόρων εὐρωπαίων ἔπαθε· πλείστοι δὲ καταστηματαρχαὶ εὐρέθησαν εἰς τὴν δυσάρεστον ἀνάγκην τὸ νὰ ἀναστείλωσι κατὰ τὸ μᾶλλον καὶ ἥττον ἐντίμως τὰς ἐργασίας αὐτῶν καὶ ἀναγράφωσιν ἐπὶ θύρας τῶν καταστημάτων τῶν τὴν ὀδυνηρὰν ἐκείνην διὰ τοὺς πιστωτὰς αὐτῶν λέξιν α' Ἐκκαθάρισις ».

Ἐν τούτοις δεόν νὰ ὁμολογήσωμεν ὅτι εὐρέθησαν καὶ καταστηματαρχαὶ οἵτινες διὰ συνετῆς καὶ λελογισμένης ἐνεργείας κατόρθωσαν νὰ διατηρήσωσιν ἐν τῇ κρίσει πράγματι ταύτῃ ἐποχῇ ἀπρόσβλητον τὸ ἐμπορικὸν αὐτῶν γόητρον· διὰ δὲ τῆς εὐθείας καὶ ἀκριβοῦς αὐτῶν μετὰ τῶν εὐρωπαίων ἐργοστασιαρχῶν συναλλαγῆς ἡδυνήθησαν νὰ κερδίσωσι τὴν ἐκτίμησιν καὶ ἀπεριόριστον τῶν τελευταίων τούτων ὑπόληψιν.

Μεταξὺ δὲ τῶν ἐντίμων τούτων τῆς ἡμετέρας πόλεως ἐμπόρων τῶν ἐπὶ τῶν εὐρωπαϊκῶν προϊόντων συναλλατομένων ὑπέροχον ἀναντιρρήτως κατέχουσι θέσιν οἱ ἀξιότιμοι ἐκεῖνοι.

ἀδελφοί, οἵτινες δι' ἄκρας φιλοπονίας, παραδειγματικῆς εὐθύτητος καὶ αὐστηρᾶς τῶν ἐμπορικῶν ὑποχρεώσεων ἐκπληρώσεως κατώρθωσαν νὰ κερδίσωσιν τὴν ὑπόληψιν τῶν ἐν Εὐρώπῃ ἐργοστασιαρχῶν ἀφ' ἑνὸς καὶ τὰς συμπαθείας τοῦ ἡμετέρου δημοσίου ἀφ' ἑτέρου· οἱ ἀξιέπαινοι οὗτοι ἀδελφοί εἰσὶν οἱ κ. κ. ΧΡΗΣΤΟΣ καὶ ΚΩΝΣΤΑΝΤΙΝΟΣ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ, οἱ ἐγκριτώτεροι, ἐκ τῶν ὁμογενῶν τοῦλάχιστον τῶν τῆς Τουρκίας κοσμηματοτεμπόρων καὶ ὠρολογοπωλῶν.

Δέον νὰ ᾗ τις μόνον συνάδελφος καὶ συντεχνίτης τῶν ἀξιοτίμων τούτων καὶ συνάδελφος ἐκπληρῶν πιστῶς τὸ γνωστὸν ἀρχαῖον ἐλληνικὸν ρητὸν «Κεραμεὺς κεραμεῖ κοτέοι» ὅπως μὴ ὁμολογήσῃ ὅτι ὁπότε οἱ ἀξιότιμοι οὗτοι Κοσμηματοτέμποροι κατώρθωσαν ἐν τῷ μέσῳ τῆς μαρσματικῆς ταύτης κρίσεως νὰ διατηρήσωσι ἀπαρασάλευτον τὴν ἐμπορικὴν τῶν ἐνέργειαν, ὁπότε κατώρθωσαν νὰ διατηρήσωσι ἀπρόσβλητον τὸ παρά τοῖς ἐν Εὐρώπῃ ἀνταποκριταῖς τῶν γόητρὸν τῶν, ὁπότε κατόρθωσαν μάλιστα τι πλέον· νὰ αὐξήσωσι τὸν ἤδη εὐρὺν κύκλον τῶν καὶ ἐπὶ τῶν λειψάνων ἐν τῇ μὲν χρεωκοπήσαντος συνάδελφου τῶν συστήσωσι νέον κατάστημα καὶ διὰ νέων ἀγορῶν πλουτίσωσι τὰ καταστήματα αὐτῶν, ὅπως μὴ ὁμολογήσῃ, λέγομεν ὅτι οἱ ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ κατωρθοῦντες πάντα ταῦτα ἐν τῇ κρίσει ταύτῃ περιόδῳ ἦν διέρχεται ἡ ἡμετέρα πρωτεύουσα εἰςὶ πράγματι ἄξιοι εἰλικρινῶν ἐπαίνων καὶ θερμῶν συγχαρητηρίων.

Δὲν ἐννοοῦμεν ἡμεῖς σήμερον νὰ ποιήσωμεν πομπῶδεις ὑπὲρ τῶν Κοσμηματοπωλείων τῶν Ἀδελφῶν Τσιτσοπούλων συστάσεις· γνωρίζομεν ἄλλως ὅτι τὸ δημόσιον δὲν προσμένει ὅπως τοὺς μάθη παρ' ἡμῶν· δέκα καὶ πέντε ὁλόκληρα ἔτη καθ' ἃ οἱ φιλόπονοι οὗτοι ἀδελφοί ἐργάζονται ἐν τῇ ἡμέτρᾳ μεγαλουπόλει νομίζομεν ὅτι ἤρκεσαν διὰ πάντας ὅπως τοὺς γνωρίσωσι καὶ κατ' ἀξίαν τοὺς ἐκτιμήσωσιν. Περιοριζόμεθα ὅμως νὰ εἰπώμεν ὅτι τὰ κοσμήματα εἰσὶ τὰ λεπτότερα τῶν εὐρωπαϊκῶν προϊόντων· τὸ δὲ ὅμμα τοῦ ἀγοραστοῦ, ὅσονδήποτε γεγυμνασμένον καὶ ἂν ὑποθέσωμεν τοῦτο, εὐκόλως, λίαν εὐκόλως μάλιστα, ἀπατάται ἐπὶ τῆς ἀξίας αὐ-

τῶν· διὸ ἐν τοιαύτῃ περιπτώσει δέον νὰ ἀπευθύνεται τις πρὸς ἀνθρώπους ἐπὶ τοῦ χαρακτῆρος καὶ τῆς εὐθύτητος τῶν ὁποίων νὰ δύναται νὰ βασισθῇ καὶ ἡ βέβαιος ὅτι δὲν θὰ ζητήσωσι νὰ ἐξαπατήσωσιν αὐτόν· τοιοῦτοι δὲ ἀκριβῶς—πιστεύομεν δὲ ὅτι καὶ αὐτοὶ οἱ ἀνταγωνισταὶ τῶν θὰ ὁμολογήσωσι τοῦτο—εἰσὶν οἱ ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ, ἐπιδείξαντες πάντοτε ἐπὶ τοῦ ἀντικειμένου τούτου ἀκρίθειαν καὶ εὐθύτητα ὅσῃν—τὸ λέγομεν μετὰ λύπης—πολλοὶ ὀλίγοι τῶν συναδέλφων τῶν.

Δὲν ἀναλαμβάνομεν νὰ παραθέσωμεν ἐνταῦθα κατάλογον τῶν πολυτίμων ἀντικειμένων ἅτινα εἰς τιμὰς λίαν συμφερούσας διαθέτουσι πρὸς πώλησιν τὰ τρία τῶν κυρίων Τσιτσοπούλων καταστήματα· λέγομεν μόνον ὅτι εἰς οὐδένα, τῶν ἐν Γαλατᾷ τοῦλάχιστον, κοσμηματοπωλείων δύναται νὰ ἀπαντήσῃ τις συλλογὴν αὐτῶσι πολυτίμον καὶ ποικίλην τοιούτων ἀντικειμένων καὶ τοῦτο λίαν εὐνόητον καθότι, τοῦ ἑνὸς τῶν ἀξιωτίμων τούτων Ἀδελφῶν ἐπισκεπτομένου κατ' ἔτος τὰ σπουδαιώτερα ἐργοστάσια τῆς Εὐρώπης καὶ ἐκλέγοντος τὰ κομψώτερα καὶ ἐκλεκτώτερα τῶν ἀντικειμένων, τὰ καταστήματα τῶν ἀξιοτίμων τούτων ἀδελφῶν ἐμπεριέχουσιν τὴν λαμπροτέραν κοσμημάτων συλλογὴν.

Δίδοντες πέρας εἰς τὰ περὶ τῶν Ἀξιοτίμων τούτων κοσμηματοτεμπόρων γραφόμενά μας, νομίζομεν ὅτι οἱ λοιποὶ τῆς πόλεώς μας καὶ τῶν ἐπαρχιῶν κοσμηματοπῶλαι, οἱ ἐπὶ στενοτέρου ἐργαζόμενοι κύκλου θὰ πράξωσι καλῶς νὰ ἀφίσωσι κατὰ μέρος καταστρεπτικὰς δι' αὐτοὺς μικροφιλοτιμίας καὶ συνενοηθῶσι μετὰ τῶν κυρίων ΑΔΕΛΦΩΝ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΩΝ ὅπως προμηθεύωνται μέσον αὐτῶν ἐξ Εὐρώπης ἀντικείμενα πολὺ ἐκλεκτωτέρων καὶ εἰς τιμὰς πολὺ μᾶλλον συμφερούσας ἐκείνων ἐν αἷς νῦν προμηθεύονται ταῦτα. Οὐδεὶς πιστεύομεν ἐννοεῖ νὰ ἀρνηθῇ ἐπὶ τέλους ὅτι οἱ Κύριοι ΑΔΕΛΦΟΙ ΤΣΙΤΣΟΠΟΥΛΟΙ εἰσὶ πράγματι ἄξιοι τῆς ὑποστηρίξεως τοῦ ἡμετέρου δημοσίου πρῶτον διότι προσηνήχθησαν πάντοτε τιμῶς ἀπέναντι αὐτοῦ καὶ δεύτερον διότι εἰσὶ καὶ . . . ὁμογενεῖς.

ΠΟΙΗΣΕΙΣ

Η ΣΙΩΠΗ ΜΟΥ.

Χθές ἔμμενα πλησίον τῆς τῆν ἔβλεπον ἀφώνως. . . .
σιγῶσι πάντες εἰς αὐτὴν ὁπότεν πλησιάζουν.
Λαλοῦν ποτὲ εἰς τὸν Ναδὸν ἔμπρὸς σεπτῆς εἰκόνας;
δὲν ὁμιλοῦν προσεύχονται, δὲν ὁμιλοῦν, ρεμβάζουν.

Ἄλλ' αἰφνιδίως ἡ σιγὴ ἡ εὐγλωττος ἐλύθη.
καὶ ἀλάλει, εἶπε, λάλει μου!,, ἡ παιδική μου φίλη.
Ἐστέναζε καὶ ἔκλινεν εἰς τὰ πιστά μου στῆθη,
κ' ἐγὼ τὴν ἔβλεπον, κ' ἐγὼ δὲν ἤνοιγον τὰ χεῖλη.

Τί νὰ τὴν ἔλεγον; ὦ! Τί; τί δύναται ἡ γλῶσσα,
ὅταν μορφὴν αἰθέριον φωτογραφῇ τὸ ὄμμα;
Λοιπὸν, λοιπὸν δὲν ἤκουε. δὲν ἤκουεν ὁπότε
τῆς εἶπεν ἡ καρδιά μου μὲ κεκλεισμένον στόμα; . . .

Λαλεῖ τὸ στόμα, ἡσυχος ὅτ' εἶνε ἡ καρδιά. . . .
θέλω τὸν κάλυκα κλειστὸν, τὰ χεῖλη κεκλεισμένα.
ὅταν δὲ κάλυξ ἀνοιχθῇ, πετᾷ ἡ εὐωδία,
σκορπίζεται τὸ αἶσθημα εἰς χεῖλη ἀνοιγμένα. . . .

Ἄφες με! εἶπα, ἄφες με. ὦ κόρη τοῦ αἰθέρος,
εἰς τὴν μορφὴν σου σιωπῶν τὸ βλέμμα νὰ βυθίζω.
δὲν ὁμιλεῖ ἡ ἔκστασις, εἶνε σιγὴ ὁ Ἔρως,
καὶ τῶν ἀστέρων σιωπῶν τὴν λάμψιν ἀτενίζω. . .

Ἄ! θάλω, θέλω εἰς σιγὴν ὁ βίος μου νὰ λήξῃ.
ὅταν σιγῶμεν εἴμεθα ἡμεῖς οἱ δύο, φίλη! . . .
καὶ τρίτος, ξένος ἔρχεται τὸ στόμα ὅτ' ἀνοίξῃ,
καὶ ἄρχεται ἡ σιωπὴ ὅταν λαλοῦν τὰ χεῖλη . .

Τὴν δεξιάν μου ἔλαβεν, ἡρέμα μ' ἐθεώρει,
καὶ μὲ σιγὴν περιπαθῇ μ' ἀπήνητησεν ἡ κόρη.

ΑΧΙΛ. ΠΑΡΑΣΧΟΣ.

—ο—ο—

ΛΗΣΜΟΝΕΙ.

Δὲν θέλω εἰς ἀνθρώπινα νὰ ἐπιζήσω στῆθη.
ποθῶ νὰ ρεύσῃ ἐν σιγῇ τοῦ βίου μου ἡ μνήμη,
καὶ τὸ πικρὸν μου παρέλθῃ νὰ συγκαλύψῃ λήθη
μὲ τὰς ὠχρὰς τῆς πτέρυγας, περίλυπος, πενθίμη.
Καλλίτερον τὸ ἄγνωστον· ἡ τύρβη δὲν μ' εὐφραίνει
κ' ἐπόθουν πάντοτ' ἐν σιγῇ ὁ βίος μου νὰ βαίνει.

ὦ ναί! ποθῶ εἰς σιωπὴν νὰ λήξω βαθυτάτην,
ἔχνος οὐδὲν τὴν μνήμην μου ἐνταῦθα νὰ τηρήσῃ
καὶ ν' ἀναπέμψῃ τὴν κραυγὴν τοῦ βίου τὴν ὑστάτην,
Δίχως οὐδεὶς τὸ βλέμμα μου τὸ τεθνεὺς νὰ κλείσῃ.
Τότ' ἡ ἡχὼ τῆς μνήμης μου ὡς λύρας μελωδία
ἐν τῇ φρικτῇ ὥς ἀβυσθῇ τοῦ βίου ἐρημίζ.

Τί σ' ὠφελεῖ τὸ λεύκωμα; . . . Ἐν ᾧ ρεμβὸς καὶ σύννους
θ' ἀναγινώσκῃς αὐριον τοῦ βίου ἀναμνήσεις
θὰ ἐξαντλήσαι ἀπελπίς εἰς στεναγμοὺς πυρίνους,
ὦ! Τότε εἰς τὰς θλιβερὰς τοῦ στῆθους συγκινήσεις!
Κλεῖσον τὸ λεύκωμα, πτωχέ! Λησμονεῖ, Τιμολέων.
Εὐδαίμων ὅστις λησμονεῖ δὲν ἐνθυμεῖται πλέον! . . .

Λησμονεῖ! Τοῦτο σ' εὐχομαι τὸ ρῆμα ἐκ καρδίας
εἶν' ἐπιλήσμων, ἄφελος ὁ ἄνθρωπος συνήθως.
Λησμονεῖ θὰ λησμονηθῇς ἐντὸς τῆς τρικυμίας,
τοῦ βίου καὶ τῶν φίλων σου τὸ παγετῶδες στῆθος. . .

εἶν' ἡ καρδιά ἄπειρος ὡκεανὸς καὶ λεῖτος
καὶ νέοι πόθοι γράφονται καὶ σβύνοντ' αἰωνίως.

ΝΙΚΟΚΛΗΣ ΚΑΖΑΖΗΣ.

ΑΔΑΛΓΙΖΑ.

ὦ! ναί, ναί, Ἀδαλγίζα μου, ὦ! λέγε μοι συχνάκις
τὴν λέξιν τὴν ἐνέχουσαν τὸν ὄλβον τῶν ἀγγέλων!
Ἄνευ ὀλίγου ἔρωτος θ' ἀπέθνησκον πολλάκις,
ἄνευ ἀγάπης στεναγμῶν τί εἶναι μοι τὸ μέλλον;
Ὁ βίος ἄνευ ἔρωτος ἡ Κόλασις τοῦ Δάντου,
φρικτὸν βασανιστήριον ἀπλόνον τὴν πυρὰν του.

Ἀγάπα με τὴν σήμερον πολὺ καὶ παραφόρως,—
δὲν βλέπεις ὅτι σ' ἀγαπῶ ὑπὲρ τὸν κόσμον πάντα;
Ἐν τῇ σκοτίᾳ τῆς ζωῆς πλανήτης ὁδοιπόρος,
ὃν εἶδον παρερχόμενον πλὴν οὐδαμῶθι στάντα,
ἔστην, αἰφνης ἰδὼν τὸ φῶς τῶν μαύρων σου ὀμ-
μάτων,
τὸ ὄνομά σου ἔσσει ἐντὸς μου ἐγχαράττον.

Δὲν θέλω πλέον σύννεφα, δὲν θέλω πλέον πλά-
νας!

Εἰς τέρψεις ἄς ἀναπαυθῇ ὁ ἄλλοτε ὀδίτης!

Ἐνθα ὁ Ἔρως ἐξαπλοῖ τὸ πῦρ καὶ τὰς πλε-
κτάνας,

ὁ ποιητὴς θὰ ἐρασθῇ καὶ θ' ἀκουσθῇ ᾧδή τις,
ᾧδὴ θερμὴ, μελίφθογγος πρὸς νύμφην οὐρανίαν
ἣτις κατῆλθεν ἄνωθεν νὰ δώσῃ εὐτυχίαν.

ΚΛΕΑΝΘΗΣ ΠΑΠΑΖΟΓΛΗΣ.

ΑΠΑΝΤΗΣΙΣ

Εἰς τὸ ἐν τῷ 15ῳ τεύχει δεκτετράστιχον
τοῦ Κυρίου Κλ. Παππάζογλη.

(Ἐκ τοῦ προχείρου).

Τέκνον! ἂν ἤμην βασιλεὺς θὰ σ'
ἔδιδον τὸ κράτος κτλ.

Βί κ τ ω ρ Ο ὕ γ ῶ.

Θεὸς ἂν ἦ σο . . . —ἔλεξας— ὦ ψάλτα τῆς Πρω-
σίδος.

Θὰ ἀπεκάλεις Ἡβὴν σου αὐτὴν ἐν οὐρανοῖς. . . .
ἀντὶ γῆνις αἰδοῦ, ὠραίας αὐλητρίδος
δευτέραν ἤβην ἐπλαττες μὲ ὄνομα. . . . Φαννῆς.

Ἄν ἦ σο ἄναξ . . . ἔδιδες αὐτῇ ἀνάσσεις
στέμμα . . .

καὶ τοὺς λαοὺς διάτασσας νὰ πίπτουν προσηνεῖς. . . .
Ἐν κράτος θὰ ἐφέρετο εἰς τῆς Φαννῆς τὸ βλέμμα,
ὁλόκληρον βασίλειον εἰς χεῖρας τῆς Φαννῆς. . . .

Θεὸς δὲν εἶσαι . . . ὦ χαρά!! ἡ βασιλεὺς ἰσχύων. . . .
Ἐσώθησαν τὰ κράτη σου δεσπότης σεβαστῆς,

δὲν βασιλεύει τῆς Φαννῆς τὸ γόητρον βρενθύν.
ἀφ' οὗ στερεῖται στέμματος ὁ στέφανος θαυμαστής ..

ὦ! μεῖνον, μεῖνον ΠΟΙΗΤΗΣ! τὶς μεῖζων ὀλβιότης!
Ὁ ποιητὴς δὲν γίγνεται. . . ἄλλ' οὐτε τελευτᾷ!
τὰ σκῆπτρα καταστρέφονται. . . τὸ στέμμα ματαιότης.
τὸ ἔπος σκῆπτρον ἄφθιτον αἰῶνας χαιρετᾷ. . .

ὦ! ψάλλε τὴν Πρωσίδα σου! Εἶν' ἄνασσα καὶ
ὁπότεν μέλπει ἄσματα, Θεότης ποθεινὴ. . .
Ὁ Αἶμος ἔστω Ὀλυμπος. . . Σὺ Ἡφαιστος ἢ Ἄρης.
καὶ Θεάϊνα πᾶν ἐκ λαμπρὸς ἢ Μοῦσα σου. . .
Φαννῆ

ΦΙΛΟΣ.

Η ΕΛΛΗΝΙΚΗ ΣΚΗΝΗ

κατὰ τὴν προσεχῇ χειμερινὴν ἢ μᾶλλον φθινο-
πωρινὴν περίοδον ἔσται λαμπρὰ, ἐξαιρετικὴ καὶ
οὐδένα αἰσθανόμεθα δισταγμὸν ὅπως εἰπώμεν
ὅτι θέλει ικανοποιήσῃ καὶ αὐτῶν τῶν ἐχόντων
τὰς δυσκολωτέρας ὁρέξεις καὶ κατὰ συνέπειαν
οὐδέποτε ἐκ τῆς ἡμετέρας θεατρικῆς σκηνῆς ικα-
νοποιουμένων. Νομίζομεν ὅτι ἀρκεῖ νὰ ριψώμεν
εἰς τὸ μέσον τὰ ὀνόματα τῶν δημοτικῶν, τῶν
πρωτευόντων τῆς ἡμετέρας σκηνῆς θιασάρχων
κ. κ. ΑΛΕΞΙΑΔΗ καὶ ΑΡΝΙΩΤΑΚΗ καὶ προσθέ-
σωμεν ὅτι ἀμφότεροι οὗτοι οἱ διαπρεπεῖς καὶ ἐ-
ξοχώτεροι τοῦ ἡμετέρου θεάτρου ἡθοιοὶ ἔσχον
τὴν εὐγενῆ, τὴν ἀνδρικήν τὴν ἀξιεπαινον πράγ-
ματι ἀπόφασιν ὅπως θυσιάσωσιν ἑκάτεροι τὰς ἀ-
τομικὰς τῶν μικροφιλοτιμίας, τὰ ἰδιαίτερα τῶν
πάθῃ, τὰς προσωπικὰς τέλους ἰδιοτελείας τῶν
καὶ συναινοθῶσιν ἐν τῇ μελλούσῃ θεατρικῇ ἐ-
νεργείᾳ τῶν, ἀρκεῖ νὰ εἰπώμεν τοῦτο μόνον, λέ-
γομεν, ὅπως ἐννοήσωσιν οἱ ἀναγνώσταις μας ὅτι
τὸ Ἑλληνικὸν θέατρον ἔσται πάντοτε ἀνελλει-
πὲς κατὰ τὴν προσεχῇ ταύτην περίοδόν του.

Καίτοι δὲν ἤμεθα ἐξ ἐκείνων οἵτινες ἔχουσι
τὴν σκληρότητα νὰ ἀναξέωσι διὰ τοῦ ἄκρου τῶν
ὀνύχων τῶν τὰς προσφάτους πληγὰς, ἐν τούτοις
δὲν δυνάμεθα νὰ μὴ εἰπώμεν ἐνταῦθα ὅτι τὰ
σχάνδαλα ἐκεῖνα ἅτινα δὲν ἔπαυσαν ἀναγεννώ-
μενα κατὰ τὰς ἀρχὰς τῆς περυσινῆς περιόδου
τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς ἦσαν λίαν λυπηρὰ, ἦσαν
μάλιστα τὶ πλέον, ἦσαν ἄμεσος προσβολὴ κατὰ

τοῦ ἡμετέρου ἔθνους παρέχοντα λίαν πολύτιμον
λαβὴν εἰς τὰς χεῖρας φλυάρων τινῶν συστημα-
τικῶν τὴν ἐλληνικὴν διασύροντας φυλὴν ὅπως
ἐκ τούτων τῶν ἀσημάντων μὲν πλὴν λυπηρῶν
ἐπεισοδίων τῆς ἐλληνικῆς ἡμῶν σκηνῆς, ἐξαγά-
γῃσι σαρκαστικῶς κακόβουλα συμπεράσματα
περὶ τοῦ συνόλου τῶν χαρακτηριστικῶν τοῦ ἡ-
μετέρου Ἑλληνικοῦ ἔθνους.

Δὲν ἤμεθα βεβαίως ἡμεῖς ἐκεῖνοι οἵτινες θὰ
συστήσωμεν τὴν διαπρεπῆ ταύτην οὐάδα τῶν
ἡθοποιῶν εἰς τὸ ὁμογενὲς τῆς ἡμετέρας πόλεως
δημόσιον· πλὴν λέγομεν τοῦτο μόνον ὅτι οἱ κ. κ.
Ἀλεξιάδης καὶ Ἀρνιωτάκης διὰ τῆς ἐπιτε-
λέσεως τοῦ θεατρικοῦ τούτου συνασπισμοῦ ἀνα-
βιβάζωσι τὴν ἐλληνικὴν σκηνὴν ἐκ τῆς χαμηλῆς
σφαίρας τῶν μικροφιλοτιμιῶν καὶ λυπηρῶν ἀν-
τεγκλήσεων εἰς τὴν προσήκουσαν αὐτῇ ὕψηλὴν
περιωπὴν· τὸ δὲ ἐλληνικὸν τῆς Κωνσταντινουπό-
λεως δῆμόσιον ὀφείλει, ἀπαραίτητον μάλιστα
τῷ ἐπιβάλλεται καθῆκον ὅπως παράσχῃ πᾶσαν
τὴν δυνατὴν αὐτοῦ ὑποστήριξιν καὶ ικανοποιήσῃ
λίαν ἀφειδῶς τὰς θυσίας ἀμφοτέρων τῶν χάριν
τῆς ἀξιοπρεπείας καὶ μόνῃς τῆς ἐλληνικῆς σκηνῆς
συνενωθέντων τούτων θυσάων.

Ὁ «Γραφικὸς Κόσμος» ἐν τῇ ιδιότητι αὐτοῦ
ὥς ἐν τῶν περιοδικῶν τῆς πρωτεύουσῃς ταύτης
ὀργάνων θεωρεῖ καθῆκον αὐτοῦ ὅπως ἐν τῷ κύ-
κλῳ τῆς διαδόσεως αὐτοῦ καταβάλλῃ πᾶσαν ду-
νατὴν προσπάθειαν πρὸς ἐπιτυχίαν τῆς ἐκτάκτου
ταύτης πράγματι θεατρικῆς περιόδου. Ὑπὸ τὸν
τίτλον δὲ «Θεατρικὴ Ἐπιθεώρησις» θέλει φρον-
τίζει νὰ παράσχῃ τοῖς ἀναγνώσταις αὐτοῦ πι-
στὴν ἀνάλυσιν ἀπάντων τῶν δραμάτων ἅτινα
θέλουσιν ἀναβιβάζει ἐπὶ τῆς σκηνῆς οἱ δύο θια-
σάρχαι, κρίνει δὲ ὅσον οἷόν τε ἀμερολήπτως καὶ
ἰδιαίτερώς ἑκαστον ἡθοποιὸν ἐν τῇ παραστάσει
τοῦ εἰκείου αὐτοῦ μέρους.

Ἡ Διεύθυνσις τοῦ «Γραφικοῦ Κόσμου» ἀναγ-
γέλει τοῖς κ.κ. συνδρομηταῖς αὐτῆς ὅτι προσεχῶς
θέλει διανέμει δωρεὰν μονόφυλλον τοῦ τοίχου
Ἡμερολόγιον τοῦ ἔτους 1884 φέρον ἐν τῷ μέσῳ
τὴν εἰκόνα τῆς Φιλιππουπόλεως καὶ ἐκτετύπω-
μένον μετὰ μεγίστης φιλοκαλίας.